

Nr 7.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till avlövningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet; given Stockholms slott den 4 januari 1927.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Rosén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Rosén, anför härefter:

Den 8 april 1921 underställde dåvarande chefen för försvarsdepartementet Kungl. Maj:ts prövning frågan om löneroglering — förutom för annan arméns och marinens personal — jämväl för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen.

Departementschefen anförde därvid till statsrådsprotokollet, att lönerogleringen för ifrågavarande personalgrupper med hänsyn till den pågående utredningen rörande omorganisation av rikets försvarsväsende borde givas

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 7 häft. (Nr 7.) 2352 36 1

en provisorisk natur och antagas för ett år i sänder, men att det av närmare angivna skäl vore synnerligen angeläget, att en definitiv lönerreglering komme till stånd i omedelbart samband med den omändring av försvarsorganisationen, som kunde bliva resultatet av nämnda utredning.

I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t i proposition nämnda dag, nr 350, riksdagen att provisoriskt för år 1922 godkänna ett vid statsrådsprotokollet fogat förslag till avlöningsreglemente för omförmälda personal.

Uti skrivelse den 16 juni 1921, nr 351, anmälde riksdagen, att riksdagen provisoriskt för år 1922 godkänt ett vid skrivelsen fogat avlöningsreglemente för ifrågavarande personal, att träda i tillämpning från och med den 1 januari 1922.

Kungl. Maj:t utfärdade därpå den 29 juni 1921 avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen, att provisoriskt lända till efterrättelse under år 1922 från och med den 1 januari samma år (Svensk förf.-saml. 1921 nr 388).

I överensstämmelse med särskilda av riksdagen meddelade beslut har detta avlöningsreglemente med vissa däri år 1922 vidtagna ändringar (Svensk förf.-saml. 1922 nr 161, 330 och 332) sedermera erhållit förlängd giltighet, senast för tiden den 1 juli 1926—den 30 juni 1927.

Sedan beslut år 1925 fattats om försvarsväsendets omorganisation, uppdrog Kungl. Maj:t den 4 september samma år åt försvarsväsendets lönenämnd att avgiva förslag till de ändringar i berörda avlöningsreglemente, som föranleddes av nämnda omorganisation eller i övrigt kunde befinnas lämpliga att vidtaga i samband med ett definitivt antagande av reglementet.

Lönenämnden, som i anledning av berörda uppdrag, hos armé- och marinförvaltningarna anhöll, att dessa ville, efter vederbörande underordnade myndigheters hörande, till nämnden inkomma med yttrande i ärendet, framlade på grundval av den sålunda förebräta utredningen den 8 december 1925 förslag till vissa av den nya försvarsorganisationen föranledda ändringar i avlöningsreglementet samt anförde vidare, att nämnden hyste den uppfattningen, att, även om det ur befattningshavarnas synpunkt och jämväl av andra skäl kunde anses önskligt, att ett definitivt fastställande av avlöningsbestämmelserna ägde rum, tidpunkten ännu icke kunde anses vara inne att giva bestämmelserna i fråga definitiv karaktär. Enligt nämndens mening borde nämligen definitiva avlöningsbestämmelser icke komma till tillämpning å annan personal än den, som efter den nya försvarsorganisationens genomförande komme att vara uppförd å aktiv stat. I sådant hänseende vore att beakta, att den nya organisationen i huvudsakliga delar syntes bliva genomförd först under hösten 1927. I vissa avseenden mötte för övrigt hinder att för det dåvarande definitivt utforma avlöningsbestämmelserna. Den nya organisationen kunde nämligen icke ännu anses vara så i detalj fastställd, att det exempelvis vore möjligt att taga slutgiltig ståndpunkt till vissa beställningshavares placering i lönegrad, rätt till uppflyttning i löne-

klass o. s. v. Även i fråga om vissa beställningars benämning föreläge ännu ovisshet.

Vid anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t den 5 februari 1926 anförde dåvarande departementschefen, att, ehuru det givetvis från vissa synpunkter vore önskvärt, att definitivt avlöningsreglemente kunde föreläggas 1926 års riksdag, syntes dock, på sätt lönenämnden närmare framhållit, åtskilliga skäl tala däremot. Särskilt borde beaktas den omständigheten, att de sista överföringarna till övergångsstat icke komme att äga rum förrän under budgetåret 1927—1928. Då den definitiva löneregleringen vore avsedd att träda i tillämpning endast beträffande den personal, som efter övergången till den nya organisationen komme att kvarstå å aktiv stat, borde ikraftträdandet av ett definitivt avlöningsreglemente redan av denna anledning äga rum först sedan överföringen av personal till övergångsstat helt verkställts.

I överensstämmelse härmed avlät Kungl. Maj:t proposition, nr 70, till 1926 års riksdag med förslag till förlängning av giltighetstiden för det provisoriska avlöningsreglementet för tiden den 1 juli 1926—den 30 juni 1927, varvid även hemställdes om riksdagens godkännande av vissa av lönenämnden föreslagna, av den nya försvarsorganisationen föranledda ändringar i avlöningsreglementet.

Sedan riksdagen därefter i skrivelse den 10 mars 1926, nr 85, anmält, att riksdagen bifallit nämnda proposition, utfärdade Kungl. Maj:t den 18 därpå-följande juni kungörelse (nr 251) angående förlängd giltighetstid och utsträckt tillämpning av avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen m. m.

Till fullgörande av förberörda, den 4 september 1925 åt lönenämnden lämnade uppdrag har nämnden nu den 20 sistlidne oktober avgivit utlåtande angående de ändringar i förevarande avlöningsreglemente, som ytterligare erfordras i anledning av den nya försvarsorganisationens genomförande eller som eljest ansetts lämpliga att vidtaga i samband med ett definitivt antagande av reglementet. Som dylika ändringar synts lönenämnden böra vidtagas i ett flertal av reglementets paragrafer, har nämnden sammanfattat desamma i ett förslag till nytt avlöningsreglemente. Härvid har lönenämnden — under erinran om sitt i ovanberörda utlåtande den 8 december 1925 gjorda uttalande angående tiden för ikraftträdandet av ett definitivt avlöningsreglemente och under antagande att övergången till den nya försvarsorganisationen slutförts från och med den 1 januari 1928 — föreslagit, att det nya avlöningsreglementet måtte vinna tillämpning från och med sist-nämnda dag.

Innan jag övergår till en närmare redogörelse för lönenämndens förslag, anser jag mig böra framhålla, att jag — i likhet med dem av mina företrädare i ämbetet, vilka haft anledning yttra sig i denna fråga — är av den uppfattningen, att det ur olika synpunkter är önskvärt, att avlöningsbestäm- melserna för ifrågavarande personal snarast möjligt erhålla definitivt karak-

tär. Att så sker är av betydelse icke blott för rekryteringsfrämjande utan även och icke minst med hänsyn till tjänstens krav. Härtill kommer, att ett slutgiltigt ordnande av nämnda personals pensionsförhållanden icke kan äga rum, förrän en definitiv löneroglering blivit genomförd. Jag delar emellertid också lönenämndens nu och tidigare uttalade, av min närmaste företrädare i ämbetet jämväl omfattade åsikt, att ett blivande definitivt avlöningsreglemente bör vinna tillämpning endast på den personal, som efter övergången till den nya försvarsorganisationen kvarstår på aktiv stat. Ett dylikt avlöningsreglemente bör således icke träda i kraft, förrän nämnda övergång slutförts.

Såsom jag senare i dag vid anmälan av frågan om reglering av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel kommer att närmare utveckla, anser jag, att de av övergången till den nya organisationen föranledda överföringarna av personal å övergångsstat böra slutföras å sådan tid, att den aktiva staten från och med den 1 januari 1928 ansluter sig till nämnda organisation. Därmed skulle alltså det hinder för genomförandet av definitiva avlöningsbestämmelser beträffande nu ifrågavarande personal, som jag i det föregående berört, vara undanröjt. På grund härav och då ej heller eljest hinder torde föreligga därför, synas mig dylika bestämmelser böra träda i kraft redan under budgetåret 1927—1928. Frågan därom torde följaktligen böra underställas näst sammanträdande riksdag.

Jag övergår härefter till frågan om innehållet av oförmälda bestämmelser. Härvid torde jag, som funnit mig i huvudsak kunna biträda lönenämndens i ärendet avgivna förslag, i allmänhet kunna inskränka mig till att hänvisa till lönenämndens utlåtande, vilket jämte därtill hörande särskilda yttranden torde få såsom bilaga (Bil. B) fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

Inledningsvis har lönenämnden anfört, att nämnden, med hänsyn till den ännu vilande frågan om revision av övriga avlöningsreglementen, som grunda sig på det år 1919 för kommunikationsverken införda lönesystemet, funnit sig i allmänhet icke nu kunna föreslå sådana ändringar i det provisoriskt gällande avlöningsreglementet, som kunde anses föregripa eller påverka berörda revision.

Det synes mig riktigt att vid den översyn av bestämmelserna i nu gällande reglemente, som i förevarande sammanhang är nödvändig, iakttaga den begränsning, som lönenämnden sålunda förordat. Av det följande torde också komma att framgå, att jag endast i ett par hänseenden funnit mig böra förorda sådana ändringar i nu gällande bestämmelser, som innebära någon avvikelse från motsvarande föreskrifter i övriga på oförmälda lönesystem vilande avlöningsreglementen.

Med avseende å avlöningsreglementets benämning ansluter jag mig till lönenämndens förslag.

1—3 §§ hava av lönenämnden upptagits med oförändrad lydelse. Icke heller jag finner skäl till någon saklig ändring i dessa paragrafer. I formellt hänseende åter synes sådan jämkning böra vidtagas i 3 §, att därav med

full tydlighet framgår, att förenande av gymnastiklärartjänst å rikets stat med ordinarie beställning vid försvarsväsendet förutsätter särskilt tillstånd.

I anledning av vad lönenämnden under 3 § anfört, vill jag erinra om, att Kungl. Maj:t den 3 december 1926 på föredragning av chefen för finansdepartementet beslutat anbefalla allmänna civiltjänstverks lönenämnd att i samråd med försvarsväsendets och kommunikationsverkens lönenämnder verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om möjliggörande för beställningshavare å arméns och marinens övergångsstater att erhålla annan anställning i statstjänst. Sedan dylikt förslag inkommit, torde jag få anledning återkomma till denna fråga.

Beträffande 4 § har lönenämnden föreslagit vissa ändringar i nu gällande bestämmelser angående löneförmånerna för elever vid de militära högskolorna samt för intendents- och förvaltaraspiranter. Jag ansluter mig till ändringsförslaget och anser mig endast böra framhålla, att den föreslagna utvidgningen av högskoleelevernas förmåner, innebärande rätt för dem att jämväl under stadgat uppehåll i utbildningen åtnjuta lön enligt den ortsgrupp, vartill Stockholm räknas, icke läser kunna medföra några som helst konsekvenser inom andra förvaltningsområden.

5 § innehåller löneplaner för officerare, underofficerare och civilmilitär personal m. fl.

Såsom av lönenämndens utlåtande framgår, hava åtskilliga av de i ärendet hörda myndigheterna föreslagit mer eller mindre genomgripande förändringar i nu provisoriskt gällande löneplaner.

Lönenämnden har för sin del, med hänsyn till att dessa löneplaner fastställts så sent som vid 1921 års riksdag, ansett en genomgående revision av desamma näppeligen nu kunna ifrågakomma. En dylik revision syntes nämnden i allt fall icke böra företagas, förrän viss tids erfarenhet vunnits i fråga om de verkningar, den nya försvarsorganisationen kunde komma att utöva å de olika beställningshavarnas arbetsåligganden. Ett tillfälle att överväga frågan syntes för övrigt komma att erbjuda sig i samband med dyrtidstilläggens avskaffande och sammanslagning med de fasta lönerna. I två särskilda i lönenämndens utlåtande närmare angivna hänseenden hade nämnden haft under övervägande att föreslå jämkningar i löneplanen för officerare, men hade nämnden på anförda skäl, om ock med tvekan, avstått därifrån.

Två av lönenämndens medlemmar hava dock ansett, att en allmän revision av löneplanerna nu borde företagas.

För egen del har jag i fråga om löneplanerna funnit mig böra intaga samma ståndpunkt som lönenämndens majoritet. Jag föreslår således, att nu gällande löneplaner oförändrade upptagas i det nya avlöningsreglementet.

Med avseende å 6 § har lönenämnden endast föreslagit ett par smärre jämkningar i de nuvarande bestämmelserna.

Arméförvaltningen har hemställt om förtydligande av det i 3 mom. förekommande stadgandet i den riktning, att såsom tjänstetid för uppflyttning i löneklass icke skulle få beräknas den tid, personalen åtnjutit tjänstledighet

med oavkortad lön, där sistnämnda förmån utgått på grund av särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

Lönenämnden har uttalat en härifrån avvikande uppfattning under förmenande, att i förevarande hänseende icke i något fall borde föras beställningshavare till last tid, varunder han åtnjutit tjänstledighet med oavkortad lön.

Vad arméförvaltningen i berörda fråga anfört synes mig vara värt beaktande. Då emellertid den av lönenämnden föreslagna avfattningen av ifrågasvarande föreskrift ansluter sig till formuleringen av motsvarande bestämmelse i civilförvaltningens och kommunikationsverkens avlöningsreglementen, saknar jag anledning att nu föreslå någon ändring däri, utan torde frågan böra upptagas till närmare övervägande i samband med en allmän revision av avlöningsreglementena.

Icke heller i övriga delar av förevarande paragraf ifrågasätter jag någon ändring i lönenämndens förslag.

Mot de av lönenämnden uti 7 § föreslagna ändringar har jag intet att erinra. Härutöver förordar jag emellertid i likhet med arméförvaltningen den jämkning i paragrafens bestämmelser, att, för vinnande av enhetlighet i tillämpningen, frågan om beställningshavares rätt att för placering i löneklass tillgodoräkna sig sådant arbete i statens tjänst, som avses i 2 mom., undantagslöst skall prövas av Kungl. Maj:t. Därest 2 mom. avfattas i enlighet härmed, bör 4 mom. i lönenämndens förslag utgå.

I fråga om 8 och 9 §§ biträder jag lönenämndens ändringsförslag.

Likaledes ansluter jag mig till lönenämndens förslag till ändringar och tillägg uti 10 §. I anledning av vad lönenämnden yttrat därom, att beställningshavare, som övergår från beställning inom en löneplan till beställning, tillhörande annan löneplan, i fråga om rätt att tillgodoräkna föregående tjänstetid skall vara underkastad bestämmelserna i 7 §, anser jag mig emellertid böra framhålla, att dylik beställningshavare givetvis icke i den nya beställningen bör få tillgodoräkna sig tjänstetid, som redan tillgodoräknats honom vid löneklassplacering i hans förra beställning.

Vidare kan det tänkas, att i något fall, där övergång, varom här är fråga, skett före det nya reglementets ikraftträdande, vederbörande på grund av de äldre bestämmelserna i lönehänseende skulle komma att intaga en ogynnsammare ställning, än om övergången ägt rum först senare. Då detta icke synes rättvist, anser jag mig böra föreslå en övergångsbestämmelse, enligt vilken vederbörande i dylikt fall från och med tidpunkten för de nya bestämmelsernas ikraftträdande tillförsäkras samma löneställning, som om övergången till den nya beställningen först då ägt rum.

11 och 12 §§ hava av lönenämnden upptagits med oförändrad lydelse. Icke heller jag har anledning ifrågasätta någon ändring i desamma.

Lönenämndens förslag till ändrad avfattning av bestämmelserna i 13 § finner jag mig böra biträda.

Med avseende å 14 § har lönenämnden föreslagit sådan ändring, att sambandet emellan semester och sjukledighet skulle lösgöras samt envar be-

ställningshavare — utan avseende å semester — tillförsäkras kostnadsfri sjukledighet under högst 15 dagar av ett och samma kalenderår.

Utän att här närmare ingå på de skäl, som kunna anföras för och emot sagda förslag, anser jag mig böra erinra därom, att de för närvarande i ämnet gällande bestämmelserna i allo överensstämma med motsvarande föreskrifter i civilförvaltningens och kommunikationsverkens avlöningsreglementen. Vid sådant förhållande anser jag — i likhet med en reservant inom lönenämnden — någon ändring uti nu ifrågavarande bestämmelser icke böra vidtagas i förevarande sammanhang, utan frågan därom böra göras till föremål för öfvervägande vid en allmän revision av avlöningsreglementena.

Ej heller i övrigt finner jag, lika litet som lönenämnden, anledning till ändring i de nuvarande bestämmelserna i denna paragraf.

Mot den av lönenämnden föreslagna ändringen i 15 § har jag icke något att erinra.

Lönenämndens förslag till ändrad lydelse av 16 § föranleder ej heller någon erinran från min sida. Dock anser jag mig böra framhålla, att en ovillkorlig förutsättning för att vikariat å beställning inom annan löneplan än den, vikariens ordinarie beställning tillhör, bör vara, att de med förstnämnda beställning förenade göromål kunna anses vara av högre värde än de, vikarien i sin ordinarie beställning har att uträtta. Det torde tillkomma Kungl. Maj:t att vid prövning av frågor om vikariatsersättnings utgående beakta denna synpunkt.

17 och 18 §§ hava av lönenämnden upptagits med oförändrad lydelse. Någon ändring i desamma synes ej heller mig erforderlig.

I 19 § har lönenämnden föreslagit ett par smärre jämkningar, vilka ock synas mig befogade. I övrigt anser jag skäl ej föreligga till ändring i paragrafens bestämmelser.

I 20 och 21 §§ har lönenämnden ej ifrågasatt någon ändring. Icke heller jag finner anledning härtill.

Under 22 § har lönenämnden upptagit en föreskrift om rätt för officer, underofficer samt vederlike, som är skyldig att i tjänsten bära uniform, att vid första anställningen såsom sådan, i enlighet med de närmare bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, åtnjuta ekiperingshjälp, officer och vederlike med högst 750 kronor samt underofficer och vederlike med högst 600 kronor.

Lönenämnden har i motiveringen till denna föreskrift erinrat om, att en bestämmelse om ekiperingshjälp till ifrågavarande beställningshavare ingick i den kungl. proposition, som låg till grund för det provisoriska avlöningsreglementet, men att riksdagen utslöt densamma under uttalande, att riksdagen icke ville fatta ståndpunkt till frågan, om dylik förmån över huvud taget borde utgå, innan ytterligare utredning i ärendet skett.

Beträffande den utredning, som i anledning härav verkstälts, och lönenämndens därpå grundade motivering till förslaget i denna del torde jag få hänvisa till nämndens utlåtande.

Utredningen synes mig hava givit vid handen, att anskaffningen av uni-

former och en del andra för tjänstebruk avsedda effekter, särskilt vid den första utrustningen, ställer sig betydligt mera betungande för officerare och underofficerare med vederlikar än för någon personal inom annan förvaltningsgren. Visserligen föreligger möjlighet för den militära personalen att vid försvarsväsendets verkstäder till självkostnadspris få uniformspersedlar m. m. tillverkade, en möjlighet som för framtiden alltjämt synes böra bibehållas och, i mån så kan ske utan att andra kronans intressen trädas för nära, vidgas. Men ett utnyttjande av denna möjlighet synes icke i och för sig kunna medföra någon mera betydande lättnad för personalen i förevarande hänseende. Att åter, i likhet med vad i vissa fall äger rum vid kommunikationsverken, tillhandahålla personalen uniformspersedlar mot ersättning, understigande kronans självkostnadspris, skulle, av utredningen att döma, för kronan ställa sig avsevärt dyrare än att i enlighet med lönenämndens förslag bevilja ekiperingshjälp. Under sådana förhållanden och då det måste anses som ett viktigt försvarsintresse att hålla den militära banan öppen även för lämpliga personer inom de mindre bemedlades krets, har jag kommit till den uppfattningen, att övervägande skäl tala för vidtagande av åtgärd i det med lönenämndens förslag avsedda syftet.

Jag tillstyrker alltså lönenämndens förslag om beredande av ekiperingshjälp till ifrågavarande personal vid första anställningen.

Lika med lönenämnden anser jag vidare ekiperingshjälpen böra erhålla karaktären av ett bidrag till vederbörandes första ekipering. Med hänsyn härtill synas mig emellertid de av lönenämnden föreslagna beloppen kunna något nedsättas. Därjämte kan jag ej finna skäl att bestämma beloppet för underofficer proportionsvis så mycket lägre än för officer, som lönenämndens förslag härutinnan innebär. Ett ur angivna synpunkter tillfredsställande resultat synes mig kunna vinnas genom att fastställa ekiperingshjälpens maximibelopp till för officer 500 kronor och för underofficer 450 kronor.

Enligt verkställda beräkningar skulle den årliga kostnaden för lämnande av ekiperingshjälp efter sålunda av mig förordade grunder ungefärligen kunna uppskattas till

för arméns personal	kronor 68,550
» marinens »	» 29,450.

Beträffande flygvapnet torde man, åtminstone för den närmaste framtiden, icke behöva räkna med ekiperingshjälp annat än till 1 à 2 sergearter årligen.

Såsom lönenämnden erinrat, läser det, därest ekiperingshjälp i enlighet med vad jag sålunda förordat beredes personalen, bliva obehöfligt att för framtiden bibehålla de stipendier, vilka för närvarande i vissa fall under olika benämningar utgå såsom bidrag till vederbörandes ekipering.

Om jag sålunda, med ovan omfördälda modifikation, biträder lönenämndens förslag i sak, anser jag emellertid, med hänsyn bland annat till ekiperingshjälpens karaktär av engångsersättning, mindre lämpligt att binda sagda

förmån vid bestämmelser i avlöningsreglementet. Jag förordar därför, att den av lönenämnden under 22 § föreslagna föreskriften uteslutes. I anslutning härtill torde jag i det följande få göra särskild hemställan angående lämnande av ekiperingshjälp enligt ovan av mig tillstyrka grunder. Vid anmälan av frågan om reglering av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel kommer jag — som förutsätter att ifrågavarande förmån bör utgå från och med ingången av nästa budgetår — att framställa förslag om beräkning av härför erforderliga medel under vederbörande avlöningsanslag.

I enlighet med lönenämndens förslag torde någon ändring icke böra vidtagas i fråga om bestämmelserna i 22—30 §§ av det provisoriska avlöningsreglementet.

Mot den av lönenämnden föreslagna omredigeringen av 31 § har jag icke något att erinra.

I likhet med lönenämnden finner jag skäl icke föreligga till någon ändring i de nuvarande bestämmelserna i 32—34 §§.

Under 35 § har lönenämnden erinrat om, att marinöverdirektören i en särskild till nämnden remitterad skrivelse gjort framställning om sådan ändring i gällande bestämmelser rörande marinöverdirektörsbeställningens tillsättande, att fullmakt skulle utfärdas å beställningen.

Över denna framställning, som biträts av marinförvaltningen, har lönenämnden avgivit yttrande, därvid nämnden endast förordat den förändringen med avseende å marinöverdirektörens anställningsform, att marinöverdirektören, som för närvarande tillsättes genom förordnande tills vidare, för framtiden i stället skulle, i likhet med general- och överdirektörer vid kommunikationsverken samt vissa verkschefer inom civilförvaltningen, förordnas på viss tid, i vilket fall pensionsförhållandena borde ordnas på sätt som för nyssnämnda verkschefer och överdirektörer skett.

För egen del är jag ense med lönenämnden därom, att de skäl, som legat till grund för den nuvarande anordningen att tillsätta marinöverdirektörsbeställningen genom förordnande, alltjämt äga giltighet. Jag kan således icke tillstyrka någon ändring härutinnan. Ej heller eljest har jag något att erinra mot lönenämndens förslag att upptaga 35 § med oförändrad lydelse.

Beträffande den av lönenämnden förordade omläggningen av marinöverdirektörsförordnandet synes ställning därtill böra tagas i samband med prövningen av den under utredning varande frågan om nya pensionsbestämmelser för försvarsväsendets personal.

Vad angår den av lönenämnden föreslagna ändrade avfattningen av 36 §, har jag icke annat att erinra, än att uppräkningsavdelningen av de skolor och staber m. m., där arvoden till vissa befattningshavare utgå i stället för och till samma belopp som vederbörande eljest tillkommande löner, torde kunna uteslutas.

37—40 §§ hava av lönenämnden upptagits med nuvarande lydelse. Häri ifrågasätter jag ej någon ändring.

Icke heller har jag något att erinra mot lönenämndens förslag till avfattning av 41 §.

I fråga om avfattningen av 42 § synes följande böra iakttagas.

Ehuru jag förutsätter, att det nya avlöningsreglementet bör träda i kraft den 1 januari 1928, torde Kungl. Maj:t lämpligen böra förbehållas rätt att bestämma, å vilken dag under budgetåret 1927—1928 ikraftträdandet skall äga rum. Vidare bör införas en övergångsbestämmelse av innehåll, som jag under 10 § angivit. Däremot föranleder min beträffande 14 § intagna ståndpunkt, att den av lönenämnden i anslutning till dess förslag angående ändring i samma paragraf upptagna övergångsbestämmelsen icke bör inflyta i det nya reglementet.

Vad slutligen angår den såsom bilaga vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen, har lönenämnden, i överensstämmelse med vad nämnden föreslagit i ett den 29 juni 1926 avgivet betänkande rörande reglering av avlöningsförhållandena för viss civil icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet, i förslaget till ny tjänsteförteckning upptagit vissa till uppförande på ordinarie stat ifrågasatta maskinist-, eldare- och dylika beställningar.

Vid den förberedande granskning, jag ägnat omförmälda betänkande, har jag emellertid funnit lönenämndens däri framställda förslag böra överarbetas i syfte att erhålla en enhetlig reglering av löneförhållandena ej blott för den icke-ordinarie personal, som närmast avses med berörda förslag, utan även för de andra tjänstemannagrupper vid försvarsväsendet, vilka kunna anses likställda med förstnämnda personal. Uteslutet är icke, att därvid kan uppstå fråga om uppförande å ordinarie stat av jämväl andra icke-ordinarie beställningar, än de lönenämnden härtill föreslagit. Då samtliga hithörande frågor synas mig böra tagas under omprövning i ett sammanhang, anser jag riktigast att nu icke upptaga lönenämndens förslag i förevarande del, varför ovannämnda av lönenämnden i förslaget till tjänsteförteckning införda nya beställningar torde böra därur uteslutas.

I övrigt finner jag mig, med ett par smärre jämkningar, kunna tillstyrka lönenämndens förslag till ny tjänsteförteckning.

Såsom inledningsvis nämnts, har det nu provisoriskt gällande avlöningsreglementet erhållit förlängd giltighet till och med den 30 juni 1927. Därest nytt avlöningsreglemente, i enlighet med vad jag föreslagit, varder utfärdat att träda i kraft å dag under budgetåret 1927—1928, som Kungl. Maj:t bestämmer, torde det provisoriska reglementet böra erhålla förlängd giltighet intill sålunda bestämd dag.

Föredraganden uppläser härefter ett i enlighet med vad han ovan anfört upprättat förslag till avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels godkänna nyssnämnda, vid detta protokoll såsom bilaga (Bil. A) fogade förslag till avlöningsreglemente,

dels medgiva, att avlöningsreglementet den 29 juni 1921 (nr 388) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen må med däri gjorda ändringar äga provisorisk giltighet från och med den 1 juli 1927 till dag under budgetåret 1927—1928, som Kungl. Maj:t bestämmer,

dels ock slutligen medgiva, att ekiperingshjälp må enligt av föredraganden ovan angivna grunder utgå till officer, underofficer samt vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, vid första anställningen såsom sådan.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Georg Z. Topelius.

Bil. A.

**Förslag till avlöningsreglemente
för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet.**

I AVD.

Ordinarie beställningshavare.

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Detta reglemente innehåller föreskrifter rörande avlöning under fred. I fråga om avlöning på krigsfot gäller vad därom må vara särskilt stadgat.

2 §.

1. De i detta reglemente avsedda beställningar tillsätts, i enlighet med därför gällande föreskrifter, antingen genom fullmakt eller konstitutorial eller ock genom förordnande på viss tid eller tills vidare.

2. Antalet ordinarie beställningar vid staber, truppförband, kårer och anstalter m. m. bestämmes i vederbörliga av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda stater.

3. Ordinarie beställningshavare äger åtnjuta *avlöning* enligt de i detta reglemente givna föreskrifter och under de i detsamma stadgade villkor.

Avlöning utgår, där ej annorlunda i reglementet stadgas, från och med den dag, tjänsten tillträdes, till och med den dag, beställningshavaren avgår på grund av avsked, entledigande eller dödsfall.

Utbetalning av avlöning sker månadsvis i efterskott.

4. Angående beställningshavares rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten är särskilt stadgat.

3 §.

1. Med ordinarie beställning — bataljonsläkarbeställning vid fältläkarkåren och marinläkarbeställning av 2. graden undantagna — må icke förenas vare sig till den civila förvaltningen hörande tjänst å rikets stat eller tjänst å riksdagens stat; dock att beträffande gymnastikläraryrkefattning gäller vad i 2 mom. sägs.

2. Ej heller må med ordinarie beställning — med de i 1 mom. angivna undantag — förenas vare sig annan till den militära förvaltningen hörande befattning eller gymnastikläraryrkefattning eller tjänst å kommuns stat eller uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej, vad angår beställningshavare, som av Kungl. Maj:t utnämnes, Kungl. Maj:t eller, vad angår innehavare av annan beställning, den, som äger tillsätta beställningen, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande tjänst, uppdrag

eller befattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid försvarsväsendet, finner tjänsten, uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas.

2 KAP.

Ordinarie beställningshavare, som tillsättes genom fullmakt eller konstitutorial.

4 §.

För beställning, som jämlikt 2 § 1 mom. tillsättes genom fullmakt eller konstitutorial, utgår lön enligt vederbörlig under 5 § införd löneplan, vilken för varje lönegrad upptager en eller flera löneklasser med särskilda, för olika ortsgrupper fastställda lönebelopp.

I den vid detta reglemente fogade tjänsteförteckning angives, till vilken löneplan och lönegrad varje särskild beställning är att hänföra.

Fördelningen av vederbörande orter mellan de sju ortsgrupper, som upptagits i de under 5 § införda löneplaner, fastställas av Kungl. Maj:t på grundval av utredning rörande de för orterna gällande allmänna levnadskostnaderna.

Där flera löneklasser äro upptagna för den lönegrad, enligt vilken beställningshavares lön skall utgå, fastställas löneklassen i enlighet med föreskrifterna i 6—10 §§.

Inom löneklass bestämmes lönebeloppet efter den ortsgrupp, till vilken den plats blivit hänförd, som enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter är att anse såsom beställningshavares förläggningort (ordinarie tjänstgöringsort). Utan avseende å förläggningort utgår dock *dels* lön efter den ortsgrupp, till vilken Stockholm räknas, till officer, som kommenderats såsom aspirant vid generalstaben eller såsom elev vid någon av de militära högskolorna, under tiden till kommenderingens upphörande samt till officer, som kommenderats såsom intendentaspirant, under tiden till och med dagen för avläggandet av intendentsexamen *dels ock* lön efter den ortsgrupp, kommenderingsorten tillhör, dock lägst efter den ortsgrupp, till vilken förläggningorten räknas, till underofficer, som kommenderats såsom förvaltaraspirant, under tiden till och med dagen för avläggandet av förvaltarexamen.

Förutom lön kunna utgå *kallortstillägg* enligt stadgande i 12 § samt de särskilda *förmåner, ersättningar* och *arvoden*, som omförmälas i 22—32 §§.

5 §.

LÖNEPLANER.

Löneplan för officerare (0).

Lönegrad.	Löneklass.	Ortsgrupp.						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
1:a lönegraden...	1	2 340	2 448	2 556	2 664	2 772	2 880	2 988
	2	2 700	2 826	2 952	3 078	3 204	3 330	3 456
2:a lönegraden.....	3	3 120	3 264	3 408	3 552	3 696	3 840	3 984
	4	3 600	3 756	3 912	4 068	4 224	4 380	4 536
	5	4 080	4 248	4 416	4 584	4 752	4 920	5 088
	6	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676
3:e lönegraden.....	7	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
	8	5 760	5 976	6 192	6 408	6 624	6 840	7 056
	9	6 360	6 588	6 816	7 044	7 272	7 500	7 728
	10	6 960	7 200	7 440	7 680	7 920	8 160	8 400

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
4:e lönegraden.....	11	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300
	12	8 460	8 700	8 940	9 180	9 420	9 660	9 900
5:e lönegraden	13	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
6:e lönegraden	14	11 580	11 820	12 060	12 300	12 540	12 780	13 020
7:e lönegraden	15	13 200	13 500	13 800	14 100	14 400	14 700	15 000
8:e lönegraden	16	15 240	15 540	15 840	16 140	16 440	16 740	17 040

Löneplan för underofficerare (Uo).

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
1:a lönegraden.....	1	1 980	2 070	2 160	2 250	2 340	2 430	2 520
	2	2 100	2 196	2 292	2 388	2 484	2 580	2 676
	3	2 280	2 382	2 484	2 586	2 688	2 790	2 892
	4	2 520	2 634	2 748	2 862	2 976	3 090	3 204
	5	2 760	2 886	3 012	3 138	3 264	3 390	3 516
2:a lönegraden	3	2 280	2 382	2 484	2 586	2 688	2 790	2 892
	4	2 520	2 634	2 748	2 862	2 976	3 090	3 204
	5	2 760	2 886	3 012	3 138	3 264	3 390	3 516
	6	3 030	3 168	3 306	3 444	3 582	3 720	3 858
3:e lönegraden	7	3 300	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200
	5	2 760	2 886	3 012	3 138	3 264	3 390	3 516
	6	3 030	3 168	3 306	3 444	3 582	3 720	3 858
	7	3 300	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200
4:e lönegraden	8	3 600	3 756	3 912	4 068	4 224	4 380	4 536
	9	3 900	4 062	4 224	4 386	4 548	4 710	4 872
	7	3 300	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200
4:e lönegraden	8	3 600	3 756	3 912	4 068	4 224	4 380	4 536
	9	3 900	4 062	4 224	4 386	4 548	4 710	4 872
	10	4 200	4 374	4 548	4 722	4 896	5 070	5 244
	11	4 500	4 686	4 872	5 058	5 244	5 430	5 616

Löneplan för civilmilitär personal m. fl. (C).

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
1:a lönegraden.....	1	2 220	2 322	2 424	2 526	2 628	2 730	2 832
	2	2 340	2 448	2 556	2 664	2 772	2 880	2 988
	3	2 460	2 574	2 688	2 802	2 916	3 030	3 144
	4	2 580	2 700	2 820	2 940	3 060	3 180	3 300
	5	2 730	2 856	2 982	3 108	3 234	3 360	3 486
2:a lönegraden.....	4	2 580	2 700	2 820	2 940	3 060	3 180	3 300
	5	2 730	2 856	2 982	3 108	3 234	3 360	3 486
	6	2 880	3 012	3 144	3 276	3 408	3 540	3 672
	7	3 060	3 198	3 336	3 474	3 612	3 750	3 888
	8	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
3:e lönegraden	6	2 880	3 012	3 144	3 276	3 408	3 540	3 672
	7	3 060	3 198	3 336	3 474	3 612	3 750	3 888
	8	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104
	9	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
4:e lönegraden	10	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
	8	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104
	9	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
	10	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
5:e lönegraden	11	3 960	4 122	4 284	4 446	4 608	4 770	4 932
	12	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
	9	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
	10	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
6:e lönegraden	11	3 960	4 122	4 284	4 446	4 608	4 770	4 932
	12	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
	13	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676
	14	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
7:e lönegraden	15	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
	12	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
	13	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676
	14	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
8:e lönegraden	15	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
	16	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
	14	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
	15	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
9:e lönegraden	16	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
	17	5 880	6 102	6 324	6 546	6 768	6 990	7 212
	16	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
	17	5 880	6 102	6 324	6 546	6 768	6 990	7 212
10:e lönegraden	18	6 300	6 528	6 756	6 984	7 212	7 440	7 668
	19	6 720	6 954	7 188	7 422	7 656	7 890	8 124
	18	6 300	6 528	6 756	6 984	7 212	7 440	7 668
	19	6 720	6 954	7 188	7 422	7 656	7 890	8 124
11:e lönegraden	20	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	21	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
	20	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	21	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
12:e lönegraden	22	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	23	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
	22	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	23	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
13:e lönegraden	24	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
	25	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
	24	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
	25	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
14:e lönegraden	26	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460
	27	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940
	26	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460
	27	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940
15:e lönegraden	28	11 580	11 820	12 060	12 300	12 540	12 780	13 020
16:e lönegraden	29	15 240	15 540	15 840	16 140	16 440	16 740	17 040

6 §.

1. Vid tillträddandet av ordinarie beställning, tillhörande i flera löneklasser uppdelad lönegrad, erhåller beställningshavare, vare sig han förut innehade sådan beställning eller ej, lön enligt lägsta löneklassen för den lönegrad, till vilken beställningen hör, där ej föreskrifterna i 7, 8, 9 eller 10 §§ giva anledning till avvikelse härutinnan.

2. Efter att hava tillhört en och samma löneklass under tre år uppflyttas innehavare av i 1 mom. avsedd beställning till närmast högre löneklass samt efter ytterligare tre år till den därpå följande högre löneklassen och så vidare, intill dess den för lönegraden fastställda högsta löneklassen uppnåtts, allt så framt ej annat följer av föreskrifterna i 7, 8, 9 eller 10 §§.

3. Uppflyttning till högre löneklass sker vid ingången av kalenderkvartalet näst efter det, under vilket den för sådan uppflyttning stadgade tjänstetiden i den lägre löneklassen tilländagått.

I övrigt gäller såsom villkor för beställningshavares uppflyttning till högre löneklass:

a) att han under minst fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för vinnande av uppflyttning, skall hava bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke skall föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller annan tjänstledighet med oavkortad lön, och ej heller tid, under vilken han i egenskap av musikunderofficer eller övertalig gevärshantverkare enligt äldre föreskrifter icke varit inkallad till tjänstgöring;

b) att uppskov med uppflyttningen icke prövats böra äga rum med hänsyn till mindre väl vitsordad tjänstgöring under den tid, beställningshavaren tillhört den lägre löneklassen, dock att härvid viss i tjänsten begången förseelse, för vilken beställningshavaren särskilt bestraffats, icke i och för sig må räknas honom till last, utan hänsyn därtill tagas endast, då förseelsen kan sägas karaktärisera arten av tjänstgöringen i dess helhet; samt

c) att beställningshavaren icke redan uppnått den åldersgräns, vid vilken han, enligt vad därom särskilt är stadgat, är berättigad till såväl pension som fyllnadspension.

Beslut om uppskov av anledning, som i b) sägs, må icke fattas utan att beställningshavaren lämnats tillfälle att förklara sig, och skall sådant beslut avse viss tid, minst ett halvt och högst tre år. Vid uppskovstidens utgång skall uppflyttning ske, om ej tjänstgöringen under nämnda tid givit anledning till förnyat uppskov därmed.

4. Har beställningshavare med tillämpning av föreskriften i 3 mom. b) först efter viss tids uppskov blivit uppflyttad till högre löneklass, må sedermera, om hans fortsatta tjänstgöring anses böra föranleda därtill, kunna medgivas, att han för uppflyttning till än högre löneklass skall äga såsom tjänstetid tillgodoräkna sig jämväl den tid uppskovet varat.

7 §.

1. Underlöjtnant (marinunderintendent) må för bestämmandet av begynnelselön i denna beställning och sedermera för uppflyttning till högre löneklass såsom tjänstetid tillgodoräkna sig tiden från det han efter avlagd officersexamen (marinintendentsexamen) vunnit första anställningen såsom officer (marinunderintendent), vare sig beställning på stat erhållits samtidigt eller senare.

Underofficer må för bestämmandet av begynnelselön i resp. beställning och sedermera för uppflyttning till högre löneklass såsom tjänstetid tillgodoräkna sig viss tid, under vilken han omedelbart före tillträddandet av under-

officersbeställning på stat i en följd varit fast anställd vid krigsmakten, enligt följande grunder, nämligen:

a) sergeant vid armén, som avlagt antingen underofficersexamen enligt de före utbildningsåret 1916—1917 tillämpade bestämmelser eller furirsexamen enligt de från och med nämnda utbildningsår gällande föreskrifter: tiden efter avläggandet av sådan examen, minskad med sex år;

b) musiksergeant vid armén, oavsett huruvida han avlagt någondera av de under a) omförmälda examina eller ej, den tid efter fyllda 18 år, varunder den fasta anställningen varat, minskad med nio år;

c) underofficer av 3. graden vid marinen: tiden från det han uppfyllt villkoren beträffande såväl kunskapsprov som tjänstetid för vinnande av anställning i nämnda egenskap;

d) underofficer av 2. graden vid marinen, vilken befodrads från beställning såsom flaggkorpral: tiden från och med den dag, han ägt räkna kompetens för befodran till flaggkorpral, minskad med två år;

e) sergeant vid flygvapnet,

därest han avlagt under a) nämnd examen, uppfyllt under c) angivna villkor eller förvärvat under d) omförmäld kompetens: enahanda tid, som under a), c) eller d) sagts; samt

eljest: den tid, Kungl. Maj:t bestämmer.

2. Har beställningshavare eljest i statens tjänst utfört arbete, som i avseende å art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbart med eller av högre värde än det, han har att utföra å beställningen, må för bestämmandet av hans begynnelselön i denna beställning och sedermera för hans uppflyttning till högre löneklass, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, tillgodoräknas honom den tid, han i statens tjänst utfört sådant arbete.

3. För beställningshavare, vilken, efter erhållet avsked, med bibehållen befodringsrätt kvarstått såsom lönlös och därefter ånyo vunnit beställning på stat, skola bestämmelserna i 1 och 2 mom. äga tillämpning i fråga om tillgodoräknande av tid, varunder han före avskedet tjänstgjort.

4. Beställningshavare, som från reservstat, reserv eller övergångsstat övergått till beställning på aktiv stat, må av den tid, varunder han tillhört reservstaten, reserven eller övergångsstaten, tillgodoräknas så stor del, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

5. För samma ändamål, som avses i 2 mom., må beställningshavare, efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, helt eller delvis tillgodoräknas jämväl den tid, han utom statens tjänst utfört sådant arbete av direkt allmännyttig beskaffenhet, som i avseende å sin art och omfattning finnes ur det allmännas synpunkt svara mot, vara jämförbart med eller av högre värde än det, han har att utföra å beställningen.

8 §.

1. Därest beställningshavare vid befodran till beställning inom högre lönegrad åtnjöt eller från tiden för den högre beställningens tillträdande skulle i den lägre beställningen hava kommit i åtnjutande av lön enligt sådan löneklass, som är gällande jämväl för den högre lönegraden, skall han vara berättigad att omedelbart erhålla lön enligt närmast högre löneklass.

Beställningshavare, som före tillträdandet av högre beställning åtnjöt lön enligt löneklass, som är närmast lägre än den, till vilken han på grund av nyssnämnda föreskrift eller stadgandet i 6 § 1 mom. bör vid befodran hänföras, äger att, för omedelbar eller framtida uppflyttning till högre löneklass i den nya beställningen, räkna sig tillgodo den tid intill tre år, varunder han tillhört berörda lägre löneklass, dock med iakttagande dels att kapten

(ryttmästare) och löjtnant må i sådant hänseende tillgodoräkna sig intill sex år av tjänstetid inom högsta löneklassen av närmast lägre lönegrad, dels och att tillgodoräknande, som nu sagts, icke må ske vid befordran från beställning i 3. lönegraden till beställning i 4. lönegraden enligt den under 5 § intagna löneplanen för officerare (O).

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande den, som vid befordran till i detta reglemente avsedd beställning innehade ordinarie befattning vid verk, för vilket löne reglering genomförts efter samma grunder, som tillämpats i reglementet.

2. Beställningshavare, som efter egen ansökning förflyttas från beställning inom högre till beställning inom lägre lönegrad, åtnjuter lön enligt den lönegrad, han vid förflyttningen tillhörde; dock må lönen därvid icke i något fall utgå enligt högre löneklass än den högsta för den lägre beställningen gällande.

9 §.

1. Major (kommendörkapten av 2. graden), vilken förordnas eller placeras i befattning såsom chef för särskilt för sig bestående militär kår, byråchef i arméförvaltningen, avdelningschef i marinförvaltningen, byråchef i flygstyrelsen, avdelningschef vid generalstabens huvudstation, avdelningschef i marinstaben, chef för sjökrigshögskolan eller chef för sjökrigsskolan, må åtnjuta lön i 12. löneklassen enligt den under 5 § intagna löneplanen för officerare m. fl. (O), även om han icke på grund av 6 § 2 mom. är berättigad därtill.

Den, som sålunda tillträtt lön i 12. löneklassen, må bibehålla denna lön, så länge han kvarstår i 4. lönegraden.

2. Kapten (ryttmästare), som är eller varit anställd vid generalstaben, må för bestämmande av den löneklass, till vilken han skall hänföras, utöver vad eljest är medgivet tillgodoräkna sig tre tjänstår.

10 §.

1. Därest den lön, varav beställningshavare vid övergång från beställning, hörande till en av de under 5 § intagna löneplanerna, till beställning inom annan löneplan skulle komma i åtnjutande, understiger den, han vid övergången innehade, må han i den nya beställningen åtnjuta lön enligt den löneklass, vars lönebelopp är närmast högre än den lön, han vid övergången innehade; dock må lönen därvid icke utgå enligt högre löneklass än den högsta för den nya beställningen gällande.

Utöver vad nu stadgats skall beträffande den, som befordras från beställning såsom underofficer på stat till beställning såsom underlöjtnant (fänrik), gälla, att han för bestämmandet av löneklass vid denna befordran eller för framtida uppflyttning till högre löneklass inom lönegraden må tillgodoräkna sig den tid, varunder han innehaft beställning såsom underofficer på stat.

2. Undantagsvis och så framt försvarsväsendets intressen sådant oundgängligen fordra, må Kungl. Maj:t, för förvärvande av särskilt kvalificerad person till viss beställning vid försvarsväsendet eller för sådan persons bibehållande i tjänst, kunna tilldela honom lön enligt högre löneklass än den, till vilken han enligt de i detta reglemente eljest angivna grunder skolat hänföras; dock må lönen icke i något fall utgå enligt högre löneklass än den högsta för beställningen fastställda.

11 §.

1. Beställningshavare skall vara underkastad icke blott föreskrifterna i de för krigsmakten gällande reglementen och instruktioner m. m., utan även

den utvidgade eller ändrade tjänstgöring, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av försvarsväsendet eller eljest kan varda stadgad, ävensom den förflyttning till annan förläggningssort (ordinarie tjänstgöringsort) eller till annan befattning vid försvarsväsendet, vilken kan bliva honom ålagd enligt grunderna för nu gällande organisation eller i enlighet med de ändrade föreskrifter, som Kungl. Maj:t och riksdagen därutinnan må besluta.

2. Nedflyttas beställning till lägre lönegrad, äger den, som då innehar beställningen, uppbära lön i den lönegrad, beställningen förut tillhörde, intill dess han avgår från beställningen i fråga.

12 §.

Till beställningshavare, som har sin förläggningssort (ordinarie tjänstgöringsort) å sådan plats inom de norra delarna av landet, där vistelsen på grund av klimatiska och fysiologiska förhållanden kan, fränsett ökade levnadskostnader, anses medföra avsevärda olägenheter, utgår *kallortstillägg* med nedanstående, för sex olika *kallortsklasser* bestämda belopp för år räknat, nämligen:

för kallortsklass	I	60 kronor
»	»	II 120 »
»	»	III 195 »
»	»	IV 300 »
»	»	V 450 »
»	»	VI 600 »

Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma de orter, där kallortstillägg må utgå, samt dessa orters fördelning å nämnda sex kallortsklasser.

13 §.

Beställningshavare äger uppbära oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg icke blott för den tid, han tjänstgjort å egen eller annan tjänst vid försvarsväsendet eller tjänstgjort såsom lärare vid eller deltagit såsom elev i utbildningskurs vid försvarsväsendet, utan även för den tid, under vilken han enligt bestämmelserna i 18 § åtnjutit semester eller därmed jämförlig ledighet, samt för tid, som åtgått för fullgörande av de skyldigheter, vilka ålegat honom såsom styrelsemedlem, ombud, fullmäktig eller revisor i statsunderstödd pensionsanstalt, däri beställningshavaren uti denna sin egenskap är delägare. På Kungl. Maj:ts prövning skall bero, huruvida enahanda förmån må utgå jämväl för tid, som beställningshavare använt för sådana iakttagelser eller studier eller sådan verksamhet i övrigt, som anses tjäna försvarsväsendets intressen.

14 §.

1. Därest beställningshavare av behörigen styrkt sjukdom i andra fall än uti 2 mom. avses hindras att tjänstgöra, äger han åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg under högst så lång tid av ett och samma kalenderår, att ledigheten för sjukdom tillika med semester eller därmed jämförlig ledighet icke överstiger 45 dagar, men skall, så framt ej Kungl. Maj:t för särskilt fall finner skäligt annorlunda medgiva, för tid därutöver å lönen vidkännas ett *tjänstledighetsavdrag* till belopp för dag räknat, som framgår av nedanstående tabell:

För officerare m. fl.

Löneklass enligt 5 § löneplan O.			Tjänstledighetsavdrag.			Löneklass enligt 5 § löneplan O.			Tjänstledighetsavdrag.			Löneklass enligt 5 § löneplan O.			Tjänstledighetsavdrag.				
N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre
1	1	30	5	2	80	9	5	—	13	8	—				
2	1	65	6	3	25	10	5	75	14	10	50				
3	2	—	7	3	75	11	6	75	15	12	—				
4	2	40	8	4	35	12	7	40	16	14	—				

För underofficerare m. fl.

Löneklass enligt 5 § löneplan Uo.			Tjänstledighetsavdrag.			Löneklass enligt 5 § löneplan Uo.			Tjänstledighetsavdrag.			Löneklass enligt 5 § löneplan Uo.			Tjänstledighetsavdrag.				
N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre
1	1	—	4	1	45	7	2	15	10	3	—				
2	1	10	5	1	65	8	2	40	11	3	25				
3	1	30	6	1	95	9	2	70								

För civilmilitär personal m. fl.

Löneklass enligt 5 § löneplan C.			Tjänstledighetsavdrag.			Löneklass enligt 5 § löneplan C.			Tjänstledighetsavdrag.			Löneklass enligt 5 § löneplan C.			Tjänstledighetsavdrag.				
N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre	N:r			Kr.	öre
1	1	20	9	2	30	17	4	50	25	8	50				
2	1	30	10	2	50	18	5	—	26	9	—				
3	1	40	11	2	75	19	5	50	27	9	50				
4	1	50	12	3	—	20	6	—	28	10	50				
5	1	65	13	3	25	21	6	50	29	14	—				
6	1	80	14	3	50	22	7	—								
7	1	95	15	3	75	23	7	50								
8	2	10	16	4	—	24	8	—								

2. Har beställningshavare skadats till följd av olycksfall i tjänsten och därigenom blivit hindrad att tjänstgöra å egen eller annan beställning, skall han:

a) om olycksfallet medfört sjukdom, åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg, så länge sjukdomen varar, samt

b) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan, under tiden likaledes åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg, dock högst intill dess sex månader förflutit från dagen för olycksfallet, men skall beställningshavaren för tid därutöver av sin lön avstå ett belopp, motsvarande det i 1 mom. angivna tjänstledighetsavdrag, så framt ej i vederbörlig ordning medges, att sådant avdrag icke skall äga rum eller skall ske med lägre belopp än nyss sagts.

3. Har beställningshavare till förekommande av smittofara förbjudits att tjänstgöra, må han under tiden åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg, dock högst under sex månader, men skall beställningshavaren för tid därutöver av sin lön avstå ett belopp, motsvarande det i 1 mom. angivna tjänstledighetsavdrag, så framt ej i vederbörlig ordning med-

gives, att sådant avdrag icke skall äga rum eller skall ske med lägre belopp än nyss sagts.

4. Föreskrifterna i denna paragraf gälla endast för tid, intill dess, enligt vad därom är särskilt stadgat, skyldighet att avgå från tjänsten inträder.

15 §.

Beställningshavare, vilken beviljats tjänstledighet av annan anledning än i 13 och 14 §§ omförmäles eller är hindrad att bestrida sin tjänst på grund av giltigt förfall, skall för sådan tid av sin lön avstå ett belopp, motsvarande det i 14 § 1 mom. angivna tjänstledighetsavdrag, samt kan förpliktas att av avlöningen ytterligare avstå vad med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt.

16 §.

Beställningshavare, som kommenderas eller förordnas att uppehålla beställning, tillhörande högre lönegrad inom den löneplan, till vilken hans egen beställning är att hänföra, eller att bestrida göromål, vilka eljest ankomma på beställningshavare inom sådan lönegrad, äger, i de fall, då sådant av Kungl. Maj:ts medgives, uppbära särskild *vikariatsersättning* med ett belopp för dag räknat, motsvarande skillnaden mellan det i 14 § 1 mom. angivna tjänstledighetsavdraget i lägsta löneklassen för, å ena sidan, den högre beställningen och, å andra sidan, den kommenderades eller förordnades egen tjänst, dock med minst 50 öre om dagen.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning i fråga om beställningshavare, som kommenderas eller förordnas att uppehålla beställning inom annan löneplan eller att bestrida göromål, vilka eljest ankomma på innehavare av sådan beställning.

17 §.

1. Den, som håller sig undan eller är rymd, må för den tid icke åtnjuta någon avlöning.

2. För den, som undergår fängelse eller hålles häktad för brott, skall avlöningen under tiden innehållas, så framt ej befinnes skäligt låta honom uppbära någon del därav. Blir för brott häktad frikänd, skall vad av lönen innehållits till honom utbetalas.

18 §.

Beställningshavare äger årligen, när det kan ske utan hinder för tjänstgöringens behöriga gång, åtnjuta *semester* eller därmed jämförlig ledighet under nedan angivna antal dagar:

	Intill det år, under vilket beställningshavaren fyller 40 år.	Från och med det år, under vilket beställningshavaren fyller 40 år.
Beställningshavare, tillhörande 1. lönegraden i någon av de under 5 § upptagna löneplanerna O, Uo eller C...	20 dagar	30 dagar
Beställningshavare, tillhörande 2. lönegraden i löneplan O, 2.—4. lönegraderna i löneplan Uo eller 2.—9. lönegraderna i löneplan C.....	25 "	35 "
Beställningshavare, tillhörande 3. eller 4. lönegraden i löneplan O eller 10.—13. lönegraderna i löneplan C...	35 "	45 "
Beställningshavare, tillhörande 5.—8. lönegraderna i löneplan O eller 14.—16. lönegraderna i löneplan C	45 "	45 "

Beställningshavare, som har sig anförtrodd penninguppbörd eller kontroll å sådan uppbörd, är pliktig att begagna sig av semester å tid, som bestämmes av vederbörande överordnade myndighet.

19 §.

1. Därest åt beställningshavare såsom bostad anvisas lägenhet, som disponeras av statsverket, skall han vara skyldig att bebo densamma samt iakttaga de närmare föreskrifter, som, utöver vad här nedan stadgas, kunna varda meddelade rörande lägenhetens begagnande.

För begagnande av sålunda anvisad *tjänstebostad* skall beställningshavare månadsvis i förskott erlagga ersättning genom avdrag å avlöningen för näst föregående månad. Är bostadsinnehavaren på grund av tjänstledighet eller av annan anledning icke berättigad att uppbära någon avlöning för föregående månad eller förslår ej utgående avlöningsbelopp, skall nämnda ersättning eller vad däri brister i stället kontant inbetalas. Intill dess ersättningens storlek blivit bestämd, på sätt i 2 mom. sägs, skall densamma utgå med det av vederbörande myndighet fordrade beloppet, med rätt för bostadsinnehavaren att, därest beloppet sedermera nedsättes, återbekomma vad han erlagt för mycket.

2. Ersättning för tjänstebostad, däri inbegripen gottgörelse för centraluppvärmning, om sådan finnes anordnad, bestämmes med hänsyn till det hyrespris, som å orten i allmänhet gäller för liknande lägenhet, och fastställles av vederbörlig central förvaltningsmyndighet på förslag av vederbörande chef, resp. stationsbefälhavare. Åtnöjes ej bostadsinnehavaren med det sålunda fastställda hyrespriset, skall frågan hänskjutas till en *bostadsnämnd* med en opartisk ordförande samt representanter för personal- och förvaltningsintressena. Över nämndens beslut i ärende, som hänskjutits till densammans avgörande, må klagan ej föras.

Jämkning av fastställd ersättning för tjänstebostad må icke påkallas, förrän minst ett år förflutit från det ersättningen senast fastställdes.

3. Innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo skall, därest annan överenskommelse icke träffats, avträda bostaden å den fardag, som infaller näst efter tre månader från det uppsägning skett; dock skall, såvida ej annorlunda överenskommes, avflyttning ske:

därest bostadsinnehavaren befordras eller i annan ordning förflyttas till tjänst, i vilken ny tjänstebostad anvisas honom, inom skäligen tid därefter, men då sådan bostad ej anvisas honom, å den fardag, som inträffar näst efter tre månader från det han erhöi kännedom om beslutet rörande befordringen eller förflyttningen,

därest bostadsinnehavaren med pension avgår ur tjänst, nästa fardag därefter, samt

därest han eljest avgår ur tjänst eller entledigas, vid den löpande månadens utgång.

4. Innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo skall i den omfattning, som kan finnas lämplig, och mot skäligen gottgörelse upplåta nödigt utrymme i bostaden för beställningshavarens efterträdare.

20 §.

I de fall, då på grund av särskilda omständigheter prövas skäligt tillhandahålla beställningshavare för hans bostad erforderligt *bränsle*, skall ersättning därför, beräknad efter statsverkets självkostnadspris, erläggas i den ordning, vederbörande myndighet bestämmer.

21 §.

För beställningshavare, som enligt gällande bestämmelser äger uppbära inkvarterings- och servisbidrag eller enbart servisbidrag från vissa städer, skall å lönen avdragas ett belopp, motsvarande vad han sålunda uppbär från vederbörande stad.

22 §.

Beställningshavare må mot ersättning från kronans vederbörande matinrättningar, förråd och dylika anstalter utbekomma tillagad portion, proviant-, beklädnads- och utrustningsartiklar ävensom vid kronans verkstäder låta tillverka och reparera uniformspersedlar och övrig tjänstutrustning, allt enligt bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t.

23 §.

Beställningshavare erhåller vid skada till följd av olycksfall i tjänsten på statsverkets bekostnad erforderlig *läkarvård* jämte läkemedel samt vid vård å sjukhus tillika underhåll ävensom, där olycksfallet medför förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, jämväl andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, allt enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t meddelar.

Beträffande beställningshavares rätt till läkarvård m. m. i andra fall gäller vad därom är eller framdeles kan bliva särskilt stadgat.

24 §.

1. För *tjänsteresa* inom riket, vilken är att hänföra till extra förrättning, kan för sådana fall, då Kungl. Maj:t prövar omständigheterna böra föranleda därtill, utgå lägre ersättning än enligt gällande resereglemente.

2. För sådana regelbundet eller ofta återkommande resor, som innefattas i beställningshavares vanliga tjänstutövning, må beställningshavare åtnjuta ersättning enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

25 §.

1. Under tjänstutövning å annan ort än förläggningssorten (ordinarie tjänstgöringsorten) må beställningshavare kunna komma i åtnjutande av *tjänstgöringstraktamente* enligt av Kungl. Maj:t bestämda grunder, dock icke i något fall till högre belopp än den för beställningshavaren enligt resereglementet bestämda traktamentsersättning.

2. Beställningshavare, som har sin förläggningssort (ordinarie tjänstgöringsort) inom fästning, må jämväl vid tjänstutövning å förläggningssorten (ordinarie tjänstgöringsorten) under sådana förhållanden, att det vanliga kvarteret icke kan bibehållas, kunna komma i åtnjutande av tjänstgöringstraktamente, som i 1 mom. sägs.

26 §.

1. Beställningshavare, vilken till följd av befordran eller på grund av förordnande eller kommandering att uppehålla viss beställning eller befattning erhållit förändrad förläggningssort (ordinarie tjänstgöringsort) och fördenskull nödgats företaga flyttning till den nya förläggningssorten (tjänstgöringsorten), må enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas, erhålla skälig ersättning för *flyttningskostnad* ävensom för den ökade utgift, som för honom må hava uppstått därigenom, att han måst vidkännas kostnad för bostad å såväl den förra som den senare förläggningssorten (tjänstgöringsorten).

2. Har beställningshavare antingen till följd av transport från en be-

ställning till en annan inom egen lönegrad eller från militär till civilmilitär beställning eller omvänt eller ock på grund av placering för genomförande av fastställd fördelning av de å viss stat upptagna beställningar erhållit förändrad förläggningsort (ordinarie tjänstgöringsort) och fördenskull måst företaga flyttning till den nya förläggningsorten (tjänstgöringsorten), må han åtnjuta ersättning enligt vad i 1 mom. sägs; dock att vad sålunda stadgats icke skall gälla, då transport inom egen lönegrad vunnits till beställning, som tillsättes efter ansökan, eller då transport eller placering skett genom tjänstebyte mellan två beställningshavare, som därom gjort ansökan eller eljest därom uttryckt önskan.

3. Sådan ersättning må även utgå till officer, vilken på grund av kommendering såsom aspirant vid generalstaben eller såsom elev vid någon av de militära högskolorna eller såsom intendentsaspirant måste företaga flyttning till Stockholm, skolande härvid iakttagas, att kommendering, vilken sker i flera omgångar, skall beträffande åtnjutande av ifrågavarande ersättning så anses, som om kommenderingen ägt rum i ett sammanhang.

27 §.

Enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder må särskilda förmåner utgå under *sjökommendering*, *flygtjänstgöring* och vid utförande av *dykeriärbete*.

28 §.

Beställningshavare vid armén, som är skyldig att hålla egen tjänstehäst, åtnjuter *hästgottgörelse* enligt av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda grunder.

29 §.

Beställningshavare, som å tjänstens vägnar handhar kontant uppbörd eller verkställer kontant utbetalning av medel, må kunna enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder erhålla *felräkningspenningar* till belopp, som bestämmas med hänsyn till de omständigheter, under vilka uppbörd eller utbetalning sker, och i förhållande till den större eller mindre omfattningen därav. Felräkningspenningar må icke i något fall till en och samma beställningshavare utgå med sammanlagt högre belopp för år räknat än 600 kronor.

För tid, varunder här avsedd beställningshavare åtnjuter semester eller eljest icke tjänstgör, uppbäras med tjänsten förenade felräkningspenningar av den, som uppehåller tjänsten.

30 §.

Premier kunna enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser tilldelas sådan underofficer eller beställningshavare i någon av 1.—4. lönegraderna inom löneplanen för civilmilitär personal (C), som finnes hava i tjänsten iakttagit ekonomiskt gynnsam hushållning med materialier eller förbrukningsartiklar.

31 §.

Till innehavare av nedannämnda beställningar utgår enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, såsom förhöjning av lönen i vederbörlig lönegrad, *arvode* till följande belopp, nämligen:

vid armén:

- till chefen för krigsskolan 2 040 kronor;
- till fälttygmästaren 2 040 kronor;
- till styresman vid artilleriets fabriker 2 400 kronor;
- till regementsläkare i Boden 1 170 kronor;
- till bataljonsläkare i Boden 1 170 kronor;

till regementsveterinär i Boden 1 170 kronor;
till överläkare, tillika chefläkare, vid garnisonssjukhuset i Stockholm
1 170 kronor; samt

vid marinen:

till marinläkare av 1. graden, som är sjukhusläkare i Karlskrona, 1 170 kronor.

32 §.

1. För uppehållande, på grund av förordnande eller kommandering, av vissa befattningar kan, i den mån medel för ändamålet finnas på stat uppförda, utgå särskilt *arvode* utöver lön för vederbörandes egen beställning.

2. Till vissa beställningshavare utgår för särskilda uppdrag, vilka äro avsedda att fullgöras vid sidan av egen tjänst, *arvode* enligt grunder, som i behörig ordning fastställas.

3. Beträffande tillgodonjutande av arvode, som i denna paragraf avses, skola gälla de närmare bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t.

33 §.

Till innehavare av beställning såsom bataljonsläkare vid fältläkarkåren utgår *lön* med 2 400 kronor för år räknat jämte två ålderstillägg till lönen, vardera å 300 kronor, efter en tjänstetid av 3, resp. 6 år.

Nu nämnd beställningshavare äger därjämte uppbära *dagarvode* med 6 kronor vid tjänstgöring inom och 12 kronor vid tjänstgöring utom egen bostadsort. För tjänstgöring utöver föreskriven årlig tjänstgöring utgår *dagarvode* i enlighet med bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas.

34 §.

Avlider beställningshavare, skall till hans dödsbo såsom *begravningshjälp* utbetalas ett belopp, motsvarande en tiondel av hans oavkortade årslön vid tiden för dödsfallet, dock högst 500 kronor. I nämnda belopp skall den vid dödsfall till följd av olycksfall i arbetet enligt lag och särskild författning utgående begravningshjälp anses inbegripen.

3 KAP.

Ordinarie beställningshavare, som tillsättas genom förordnande.

35 §.

Marinöverdirektören åtnjuter *arvode* med ett årligt belopp av 16,000 kronor.

36 §.

1. Till nedannämnda beställningshavare utgår årligt *arvode* till belopp, motsvarande den lön, som tillkommer beställningshavare i följande lönegrader av de under 5 § intagna löneplaner, nämligen:

till överkonstapel vid flottans poliskår, tillika tjänstgörande som polis-kommissarie, i 4. lönegraden för civilmilitär personal (C);

till annan överkonstapel vid samma kår i 3. lönegraden av nämnda löneplan; samt

till konstapel vid omförmälda kår i 2. lönegraden av samma löneplan.

2. Till vissa beställningshavare utgå enligt föreskrift i vederbörlig stat *arvoden* till samma belopp som eljest med beställningarna förenade löner.

37 §.

Till innehavare av beställning såsom marinläkare av 2. graden utgår *arvode* med 2,700 kronor för år räknat jämte förhöjning i arvodet med 300 kronor efter en tjänstetid av tre år.

Nu nämnd beställningshavare äger därjämte under tjänstgöring i land uppbära *dagarvode* med 12 kronor.

38 §.

Beträffande beställningshavare, som avses i detta kap., skola de i 1 och 2 kap. meddelade bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

2 AVD.

Icke-ordinarie befattningshavare.

39 §.

Till vissa icke-ordinarie befattningshavare utgå *arvoden* med i vederbörlig stat angivna belopp; och skola beträffande tillgodonjutande av sådant arvode gälla de närmare bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t.

40 §.

Beträffande övriga icke-ordinarie befattningshavare fastställas grunderna för avlöningsförmånerna av Kungl. Maj:t.

3 AVD.

Lönenämnd.

41 §.

Där det enligt detta reglemente ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda allmänna föreskrifter i ämne, som omhandlas i reglementet, bör, innan sådant ärende till avgörande företages, yttrande inhämtas från en *lönenämnd*, som jämväl har att bereda andra ärenden av huvudsakligen löneteknisk natur, vilka Kungl. Maj:t kan finna lämpligt hänskjuta till densamma.

Denna nämnd, i vilken löntagare, förvaltnings- och de allmänna intressena böra vara representerade, tillsättes av Kungl. Maj:t, som jämväl utfärdar instruktion för nämnden samt meddelar bestämmelser rörande ersättning till nämndens medlemmar och om gäldande av kostnaderna för nämndens verksamhet.

4 AVD.

Reglementets tillämplighet m. m.

42 §.

Detta reglemente träder i kraft å dag under budgetåret 1927—1928, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Envar, som då innehar ordinarie beställning vid försvarsväsendet eller som senare tillträder sådan beställning, är pliktig att underkasta sig detta reglementes föreskrifter och villkor samt minskning i eller upphörande av de förmåner och ersättningar, som omförmälas i 29 och 32 §§, ävensom de ändrade bestämmelser, som kunna vara utfärdade rörande i 14 § 3 mom., 22, 23, 24, 25, 26 och 27 §§ berörda hänseenden samt i fråga om pension.

Därest den lön, som vid tidpunkten för reglementets ikraftträdande tillkommer beställningshavare, vilken dessförinnan övergått från beställning,

hörande till en av de under 5 § intagna löneplanerna, till beställning inom annan löneplan, understiger den lön, som skulle till honom utgått, om övergången ägt rum senare, må han från och med angivna tidpunkt åtnjuta sistnämnda lön.

Bilaga till avlöningsreglementet.

Tjänsteförteckning

angivande de särskilda lönegrader inom de under 5 § i avlöningsreglementet införda löneplaner, till vilka ordinarie beställningar för officerare, underofficerare och civilmilitär personal m. fl. vid försvarsväsendet äro att hänföra.

Officerare m. fl. (0).

Lönegrad.	Beställningar vid		
	armén	marinen	flygvapnet
1:a lönegraden.....	Fänrik. Underlöjtnant.	Fänrik. Underlöjtnant. Marinunderintendent.	Fänrik. Underlöjtnant.
2:a lönegraden.....	Löjtnant. Musikdirektör av 1. graden.	Löjtnant. Marinintendent av 2. graden. Musikdirektör vid flottan.	Löjtnant. Marinintendent av 2. graden.
3:e lönegraden.....	Kapten. Ryttmästare. Tygmästare av 2. klassen.	Kapten. Marinintendent av 1. graden.	Kapten. Marinintendent av 1. graden.
4:e lönegraden.....	Major. Chefen för ridskolan. Styresman vid artilleriets fabriker. Tygmästare av 1. klassen.	Kommendörkapten av 2. graden. Major. Förste marinintendent av 2. löneklassen.	Major. Kommendörkapten av 2. graden. Förste marinintendent av 2. löneklassen.
5:e lönegraden.....	Överstelöjtnant. Chefen för krigshögskolan. Chefen för krigsskolan. Chefen för artilleri- o. ingenjörhögskolan. Chefen för skjutskolan för infanteriet och kavalleriet. Chefen för arméns underofficersskolor. Fälttygmästaren.	Kommendörkapten av 1. graden. Överstelöjtnant. Förste marinintendent av 1. löneklassen.	Överstelöjtnant. Kommendörkapten av 1. graden. Förste marinintendent av 1. löneklassen.
6:e lönegraden.....	Överste. Chefen för artilleristaben. Militärbefälhavaren på Gotland.	Kommendör. Överste. Marinöverintendent.	Överste. Kommendör.

Lönegrad.	Beställningar vid		
	armén	marinen	flygvapnet
7:e lönegraden.....	Inspektören för kavaleriet m. m. Kommendanten i Boden. Brigadchef.	—	—
8:e lönegraden.....	Chefen för generalstaben. Inspektören för infanteriet. Arméfördelningschef. Militärbefälhavaren för Övre Norrland. Generalfältygmästaren. Chefen för fortifikationen. Generalintendenten.	Flaggman. Chefen för kustartilleriet.	Chefen för flygvapnet.

Underofficerare m. fl. (Uo.)

Lönegrad.	Beställningar vid		
	armén	marinen	flygvapnet
1:a lönegraden.....	—	Underofficer av 3. graden.	—
2:a lönegraden.....	Sergeant. Musiksergeant.	Underofficer av 2. graden.	Sergeant.
3:e lönegraden.....	Fanjunkare. Styckjunkare. Musikdirektör av 2. graden. Musikfanjunkare. Musikstyckjunkare.	Flaggunderofficer. Musikflaggjunkare.	Fanjunkare.
4:e lönegraden.....	Förvaltare vid intendenturkåren. Redogöraren vid ridskolan.	Förrädsförvaltare.	Förrädsförvaltare.

Ann. Musikdirektör av 2. graden vid armén, som vid tiden för det nya avlösningsreglementets ikraftträdande enligt dittills gällande bestämmelser varit att hänföra till 4:e lönegraden, äger att, så länge han kvarstår i sådan beställning, åtnjuta lön enligt sagda lönegrad.

Civilmilitär personal m. fl. (C).

Lönegrad.	Beställningar vid		
	armén	marinen	flygvapnet
1:a lönegraden.....	Förrädsvaktmästare.	—	Förrädsvaktmästare.
2:a lönegraden.....	Poliskonstapel.	—	—

Lönegrad.	Beställningar vid		
	armén	marinen	flygvapnet
3:e lönegraden ...	Tygskrivare. Fabriksskrivare. Tyghantverkare. Vapenhantverkare. Hantverkare. Fortmaskinist. Polisöverkonstapel.	—	Vapenhantverkare. Tyghantverkare.
4:e lönegraden ...	Verkmästare av 2. klassen.	—	Verkmästare av 2. klassen.
5:e lönegraden ...	Tygförvaltare av 2. klassen.	—	—
6:e lönegraden ...	Departementsskrivare. Besiktningsrustmästare. Tygverkmästare. Verkmästare av 1. klassen. Poliskommissarie.	—	Verkmästare av 1. klassen.
7:e lönegraden ...	Tygförvaltare av 1. klassen. Fabriksförvaltare av 1. klassen. Fortifikationskassör.	—	—
8:e lönegraden ...	Bataljonsveterinär.	—	—
9:e lönegraden ...	Bataljonsläkare. Regementsveterinär.	Mariningenjör av 2. graden.	Bataljonsläkare.
10:e lönegraden ...	—	Marinläkare av 1. graden. Mariningenjör av 1. graden 2. löne- klassen. Specialingenjör av 3. graden.	Flygingenjör av 3. graden.
11:e lönegraden ...	Regementsläkare. Fältveterinär. Överläkare vid garni- sonssjukhuset i Stockholm.	—	Flygingenjör av 2. graden.
12:e lönegraden ...	Tygingenjör. Fabriksingenjör. Radioingenjör.	Mariningenjör av 1. graden 1. löne- klassen. Specialingenjör av 2. graden. Kemist (i marinför- valtningen).	Flygingenjör av 1. graden.
13:e lönegraden ...	Fältläkare.	Marindirektör av 2. graden. Specialingenjör av 1. graden. Förste marinläkare.	Förste flygingenjör.
14:e lönegraden ...	Överfältläkaren. Överfältveterinären.	Marindirektör av 1. graden.	Flygöveringenjör.
15:e lönegraden ...	—	Marinöverläkaren.	—
16:e lönegraden ...	Generalfältläkaren.	—	—

Bil. B.

TILL KONUNGEN.

GENOM BESLUT den 4 september 1925 har Kungl. Maj:tt uppdragit åt försvarsväsendets lönenämnd att avgiva förslag dels till de ändringar i de militära avlöningsreglementena, som föranledas av den samma år beslutade omorganisationen av försvarsväsendet, ävensom till sådana ändringar i officersavlöningsreglementet, vilka i övrigt må finnas lämpliga att vidtaga i samband med ett definitivt antagande av sistnämnda reglemente, dels ock till reglering av avlöningsförhållanden m. m. för de arvodesbefattningar vid försvarsväsendet, som efter den nya försvarsorganisationens genomförande böra finnas upptagna å stat.

Med anledning av berörda uppdrag anhöll lönenämnden i särskilda skrivelser till armé- och marinförvaltningarna den 15 september 1925, att ämbetsverken ville, efter vederbörande underordnade myndigheters hörande, till nämnden inkomma med yttrande angående de önskemål, som på grund av vunnen erfarenhet ansåges böra tillgodoses dels i avseende å manskapsavlöningsreglementet dels vid fastställandet av definitivt avlöningsreglemente för officerare och underofficerare med vederlikar vid armén och marinen.

Av arméförvaltningen har yttrande i ärendet avgivits den 21 oktober och av marinförvaltningen den 22 oktober 1925, varvid även de från de underordnade myndigheterna infordrade yttrandena till nämnden överlämnats.

Till fullgörande av ifrågavarande uppdrag får lönenämnden härmed avgiva förslag till ändringar i avlöningsreglementet den 29 juni 1921 (nr 388) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen. Beträffande manskapsavlöningsreglementet ävensom regleringen av avlöningsförhållanden m. m. för de arvodesbefattningar vid försvarsväsendet, som efter den nya försvarsorganisationens genomförande böra finnas upptagna å stat, kommer lönenämnden att avgiva särskilda yttranden.

Innan lönenämnden framlägger sitt förslag angående officersavlöningsreglementet, vill nämnden inledningsvis erinra om att nämnden tidigare avgivit yttranden rörande revision därav.

Sedan under hösten 1922 inom finansdepartementet upprättats förslag till ändringar i avlöningsbestämmelserna för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk, utarbetades i anslutning därtill inom försvarsdepartementet förslag till vissa ändringar i avlöningsbestämmelserna för officerare och underofficerare på aktiv stat m. fl., varefter försvarsväsendets lönenämnd anmodades inkomma med yttrande över förslaget. Sådant yttrande avgavs av lönenämnden den 24 januari 1923. Till den närmare innebörden av detta förslag och innehållet av nämndens yttrande över detsamma återkommer nämnden i samband med behandlingen av de särskilda paragrafer i avlöningsreglementet, vilkas omredigering förslaget i fråga åsyftade.

Försvarsväsendets lönenämnd; med förslag till avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet.

Den 16 januari 1924 har nämnden avgivit infortrat utlåtande, huruvida och i vad mån de i ett av särskilt tillkallad sakkunnig uppgjort förslag i fråga om revision av gällande avlöningsbestämmelser för statsdepartement m. fl. verk avsedda ändringar ansåges böra föranleda motsvarande ändringar uti avlöningsbestämmelserna för officerare och underofficerare på aktiv stat m. fl.

Slutligen har nämnden på grund av Kungl. Maj:ts förberörda uppdrag den 4 september 1925 med utlåtande den 8 december samma år redan framlagt förslag till vissa av den nya försvarsorganisationen föranledda ändringar i de militära avlöningsreglementena, att provisoriskt gälla under tiden 1 juli 1926—30 juni 1927. På grundval av detta förslag har Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande den 18 juni 1926 utfärdat *dels* kungörelse (nr 251) angående förlängd giltighetstid och utsträckt tillämpning av avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen m. m., *dels* kungörelse (nr 252) angående utsträckt tillämpning av avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för fast anställt manskap vid armén och marinen samt ändrad lydelse av 2 § i samma reglemente.

Vidare får nämnden erinra, att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut tillställt lönenämnden handlingarna i vissa ärenden för att vara tillgängliga vid förekommande överväganden inom nämnden av frågor, som beröra de i ärendena framställda eller därmed sammanhängande och liknande spörsmål.

Sålunda har Kungl. Maj:t till nämnden överlämnat

den 19 maj 1922 en av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse gjord framställning i fråga om bataljonsläkares m. fl:s rätt till semester jämte civila departementets däröver avgivna utlåtande,

den 5 oktober 1922 en av samma styrelse gjord framställning i fråga om överfältläkares och överfältveterinärens avlöningsförmåner jämte civila departementets däröver avgivna utlåtande.

den 26 januari 1923 en av styrelsen för svenska militärveterinärsällskapet gjord framställning i fråga om fält- och regementsveterinärens avlöningsförmåner jämte arméförvaltningens civila departements däröver avgivna utlåtande,

den 7 februari 1924 en av styrelsen för arméns fabrikers och tyganstalters tjänstemannaförening gjord framställning i fråga om viss tyg- och fort-personals avlöningsförmåner jämte arméförvaltningens artilleri-, fortifikations- och civila departements däröver avgivna utlåtande,

den 21 mars 1924 en av nämnda tjänstemannaförening gjord framställning i fråga om departementsskrivarnas avlöningsförmåner jämte däröver avgivna utlåtanden av generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet samt arméförvaltningens civila departement,

den 9 oktober 1925 en av stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona till chefen för försvarsdepartementet överlämnad skrivelse, däri chefen för underofficers- och sjömanskårerna vid nämnda station gjort framställning om ändring av viss föreskrift i 7 § 1 mom. i avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare m. fl. ävensom marinförvaltningen m. fl:s däröver avgivna utlåtanden,

den 21 november 1925 en av 1925 års tillfälliga officerskommitté gjord framställning om vidtagande av vissa ändringar i gällande avlöningsbestämmelser för officerare m. fl.,

den 9 april 1926 en av underofficeren av 3. graden vid kustartilleriet E. Skoot gjord framställning om visst tillägg till de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner jämte chefens för kustartilleriet och marinförvaltningens däröver avgivna utlåtanden,

den 21 maj 1926 en av kommandören vid flottan H. Gisiko gjord framställning om flyttningsersättning jämte marinförvaltningens däröver avgivna utlåtande.

den 11 juni 1926 särskilda av kommandanten i Boden den 10 maj 1926 överlämnade framställningar från överkonstaplar samt konstaplar och extra konstaplar vid fästningspoliskåren i Boden i fråga om nämnda personals placering i högre lönegrader jämte arméförvaltningens civila departements däröver avgivna utlåtande,

den 7 oktober 1926 särskilda den 10 respektive den 15 september 1926 dagtecknade framställningar av Svenska underofficersförbundet samt Flottans maskinistföreningar i Stockholm och Karlskrona angående vissa syupunkter och önskemål med avseende å revisionen av avlöningsbestämmelserna för officerare och underofficerare m. fl. samt

den 9 oktober 1926 transumt av arméförvaltningens framställning rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1927—1928, i vad framställningen avsåg fråga om särskilda arvoden till vissa inom arméförvaltningens intendentsdepartement och intendenturstaben tjänstgörande officerare.

Ytterligare har Kungl. Maj:t den 17 oktober 1924 överlämnat till nämnden

dels förberörda inom försvarsdepartementet utarbetade förslag till ändringar i gällande avlöningsbestämmelser för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat vid armén och marinen även som däröver avgivna utlåtanden av arméförvaltningens civila departement, marinförvaltningen och försvarsväsendets lönenämnd,

dels ock stationsbefälhavarens vid flottans station i Karlskrona skrivelse den 28 november 1922 med framställning rörande ändrade bestämmelser i officersavlöningsreglementet om avlöning under ledighet m. m., över vilken framställning marinförvaltningen jämväl yttrat sig i sitt nyssnämnda utlåtande.

Då lönenämnden härefter övergår till att framlägga sitt förslag till ändringar i officersavlöningsreglementet, vill nämnden förutskicka, att nämnden med hänsyn till den ännu vilande frågan om revision av övriga avlöningsreglementen, som grunda sig på det år 1919 för kommunikationsverken införda lönesystemet, funnit sig i allmänhet icke kunna nu föreslå sådana ändringar i officersavlöningsreglementet, som må anses föregripa eller påverka berörda revision. Som likväl av olika anledningar ändringar synts erforderliga i ett flertal av reglementets paragrafer, har lönenämnden funnit lämpligast att framlägga sitt förslag i form av ett nytt avlöningsreglemente.

Rubriken.

Med anledning av flygvapnets tillkomst har enligt förenämnda kungörelse den 18 juni 1926 angående förlängd giltighetstid och utsträckt tillämpning av avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen m. m. förordnats, att vad i berörda avlöningsreglemente stadgas beträffande där avsedda beställningshavare skall i tillämpliga delar gälla för motsvarande beställningshavare vid flygvapnet. Det nya avlöningsreglementet bör i enlighet härmed omfatta jämväl personal vid flygvapnet och med hänsyn härtill lämpligen benämnas »Kungl. Maj:ts avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet».

Vad härefter angår de i reglementet intagna särskilda paragraferna, får lönenämnden anföra följande:

I fråga om innehållet i 1 § hava de hörda myndigheterna icke ifrågasatt någon ändring. Ej heller lönenämnden har funnit någon omredigering av denna paragraf erforderlig.

1 §.

I 2 § meddelas bestämmelser angående sättet för beställningars tillsättande och deras antals bestämmande samt om avlönings åtnjutande och utbetalning m. m.

2 §.

Från ett flertal myndigheter, däribland armé- och marinförvaltningarna, hava yrkanden framställts, att det i 3 mom., andra stycket, förekommande stadgandet angående tiden för avlönings åtnjutande måtte förtydligas, enär vid tillämpningen av detta stadgande tveksamhet uppstått.

I förenämnda inom finansdepartementet uppgjorda förslag i fråga om revision av gällande avlöningsbestämmelser för statsdepartement m. fl. verk hade, med hänsyn till att motsvarande stadgande i det civila avlöningsreglementet ävenledes givit rum för olika tolkningar, intagits ett stadgande av innehåll, att, där i förordnande, fullmakt eller konstitutorial tillträdesdagen icke angivits, tjänsten skulle anses hava tillträtts samma dag, som förordnandet, fullmakten eller konstitutorialet meddelats. Enligt lönenämndens mening synes man emellertid böra utgå från att tillträde av tjänst icke kan äga rum förrän dagen efter den, då utnämningen skett. Mot meddelandet av en från denna utgångspunkt avfattad föreskrift har nämnden icke något att erinra, men anser nämnden densamma vara av natur att kunna ingå i tillägsbestämmelserna till avlöningsreglementet, i fråga om vilka bestämmelser lönenämnden framdeles torde få avgiva förslag.

Med avseende å bestämmelserna i 2 § 3 mom. hava vidare ett flertal militära myndigheter uttalat sig för att föreskrift måtte lämnas därom, att årslön icke skall fördelas med lika belopp på årets alla dagar utan utgå med en tolfedel per månad, varjämte framhållits önskvärdheten av att bestämmelser måtte meddelas, huru månadslön skall fördelas på dagar i månaden. För vinnande av ett enhetligt förfarande i berörda hänseenden synes det visserligen nämnden lämpligt, att vissa kompletterande föreskrifter meddelas, men torde jämväl dessa med hänsyn till sin natur böra inflyta i tillägsbestämmelserna till avlöningsreglementet.

3 § innehåller stadganden angående förening av tjänster.

3 §.

Enligt stadgande i 2 mom. skall fråga om förening av tjänster av beställningshavare, som utnämnas av Kungl. Maj:t, underställas Kungl. Maj:ts prövning. Då det syns lönenämnden kunna ifrågasättas, huruvida icke en decentralisering av dessa ärenden lämpligen borde kunna åvägbringas, har nämnden haft under överbäggande, om icke avgörandet av dylika frågor — åtminstone såvitt anginge en del mera underordnade beställningshavare — kunde anförtros åt vederbörande arméfördelningschef eller därmed jämförlig chef. Med hänsyn, bland annat, till risken för bristande enhetlighet vid tillämpningen av förevarande stadgande i händelse av en dylik decentralisering har nämnden dock stannat för att ändring av stadgandet i fråga icke bör ske.

Det har från visst håll framhållits, att med hänsyn till övergångsstatens personal sådana ändringar borde vidtagas i förevarande paragraf, att denna personal bleve oförhindrad innehava beställningar och befattningar av vad slag det vara må, utan att löneförhållandena på något sätt lede något men av på övergångsstat åtnjuten lön.

Med anledning härav får lönenämnden erinra om att nämnden i ett den 26 september 1925 till chefen för försvarsdepartementet avgivet yttrande över utkast till kungörelse med bestämmelser angående avlönings- och pensions-

förmåner samt tjänstgöringsskyldighet m. m. för beställningshavare å arméns och marinens övergångsstater — med förmälan att nämnden icke ansåge sig i då förevarande sammanhang kunna förorda några generella bestämmelser i fråga om rätt att med beställning å övergångsstat förena andra tjänster — anförde, att beställningshavare, som överginge frivilligt på övergångsstat, syntes i och med överflyttningen löst sig från skyldighet att underkasta sig de i 1921 års avlöningsreglemente givna föreskrifterna, bortsett från de villkor, som vore förbundna med åtnjutande av tjänstgöringstraktamente och övriga särskilda förmåner under tjänstgöring. Något förbud att mottaga befattning i enskild eller allmän tjänst gällde alltså ej enligt nämndens mening denna personal. En annan sak vore, att gällande avlöningsreglemente för den civila statsförvaltningen i nuvarande skick syntes utgöra hinder för att personal å övergångsstat erhöle dylik tjänst.

Vad ater anginge tvångsvis överförd personal ställde sig enligt nämndens förmenande frågan olika beträffande respittiden och i fråga om tiden där-efter. Under respittiden, då avlöningen utginge enligt de före överföringen gällande grunder, borde givetvis bestämmelserna i 3 § officersavlöningsreglementet äga giltighet. Efter utgången av respittiden syntes nämnden den tvångsvis överförda personalen i likhet med den frivilligt övergångna få anses avkopplad från avlöningsreglementet utom under tjänstgöring och i avseende å uppflyttning i löneklass. Ett undantag syntes dock vara att göra nämligen i fråga om de ständigt tjänstgörande befattningshavarna. För denna kategori syntes omhändertagandet i avlöningsreglementet, böra äga fortsatt giltighet.

Även beträffande den tvångsvis överförda personalen mötte emellertid hinder för vinnande av annan statstjänst, som läge i de för sådan tjänst gällande avlöningsbestämmelserna. Lönenämnden ansåge det önskligt, att dessa hinder för erhållande av anställning i statstjänst undanröjdes. Härfor syntes emellertid nämnden riksdagens medverkan böra erfordras antingen i form av ändring av nu gällande avlöningsbestämmelser för den civila förvaltningen eller genom antagande av en särskild förordning, som i ett sammanhang upphävde alla förbud mot förening av tjänster, såvitt anginge nu ifrågakommande personal å övergångsstat. Frågan om öppnandet av civil anställning för personalen syntes lönenämnden vara av beskaffenhet att snarast möjligt böra göras till föremål för övervägande eventuellt genom samarbete mellan samtliga lönenämnder.

Enligt den mening, åt vilken lönenämnden sålunda i berörda yttrande givit uttryck, torde förevarande paragraf icke annat än i undantagsfall lägga hinder i vägen för övergångsstatsens personal att åtaga sig tjänst eller uppdrag. Någon ändring av paragrafen synes nämnden sålunda icke för ändamålet erforderlig. Rörande frågan om ändring i avlöningsbestämmelserna för andra statstjänster i syfte att öppna tillträde till dem för övergångsstatsens personal tillåter sig lönenämnden understryka sitt ovan återgivna uttalande.

4 §. I fråga om innehållet av bestämmelserna i 4 § har arméförvaltningen framhållit, att föreskriften i paragrafens femte stycke, att officer, som kommenderas såsom aspirant vid generalstaben eller ock såsom elev vid någon av de militära högskolorna eller vid den för transport till intendenturkaren föreskrivna militärförvaltningskursen, äger att, utan avseende å förläggningsort, under kommenderingstiden åtnjuta lön efter den ortsgrupp, till vilken Stockholm räknas, givet anledning till den icke avsedda tillämpningen, att t. ex. officer, som kommenderats såsom elev vid den tvååriga högre artilleri- eller fortifikationskursen vid artilleri- och ingenjörhögskolan, skulle äga uppbära lön efter den ortsgrupp, vartill Stockholm räknades, även för tid, då

enligt vederbörligt reglemente föreskrivet årligt uppehåll i undervisningen vid högskolan äger rum och högskolans elever återgå till tjänstgöring vid truppförband. Vidare har arméförvaltningen framhållit, att, då särskild kommendering till militärförvaltningskursen icke förekomme, utan vederbörande officerare antoges för en tid av två år, varunder nämnda kurs genomgives, författningsrummet borde undergå sådan ändring, att därav tydligt framginge, att intendentsaspirant ägde åtnjuta Stockholmsavlönning allenast under tiden intill avläggandet av sådan examen. Slutligen har arméförvaltningen ansett sig böra, i anslutning till vad ett flertal myndigheter uttalat, föreslå, att den i författningsrummet avsedda förmån måtte tillgodokomma jämväl förvaltaraspirant för tiden intill avläggandet av förvaltarexamen.

Vad först angår högskoleelevs rätt till lön enligt den ortsgrupp, Stockholm tillhör, synes det nämnden vara med rättvisa och billighet förenligt, att även vid kommendering till tvåårig lärokurs lön efter angivna ortsgrupp får utgå under hela den tid, kommenderingen avser. I 26 § av avlöningsreglementet förutsättes, att vid kommendering av ifrågavarande slag elev avflyttar till Stockholm. En återgång till tjänstgöring vid truppförband i landsorten under uppehållet i undervisningen måste därför antagas asanka eleven särskilda kostnader. Utan att förbise, att kommenderingen till militär högskola avser den kommenderades egen utbildning, anser dock lönenämnden det nu anförda fullt motivera hans bibehållande vid Stockholmslön under sådant uppehåll i utbildningen, som nyss sagts. Härav följer givetvis icke någon rätt till tjänstgöringsstraktamente under tjänstgöring vid eget regemente. Lönenämnden föreslår alltså stadgandets avfattande i ovan angivna riktning.

Beträffande därefter arméförvaltningens förslag om ändring av nu ifrågavarande författningsrum såvitt avser intendentsaspirant, får lönenämnden, på de skäl arméförvaltningen anført, tillstyrka berörda förslag.

Vad slutligen angår frågan om förvaltaraspiranternas likställighet i nu ifrågavarande hänseende med intendentsaspiranterna, har nämnden för sin del funnit så stora olikheter föreliggande beträffande sättet för utbildningens anordnande — i detta avseende hänvisar nämnden till bilagda av chefen för intendenturstaben angivna P. M. — att nämnden icke kan förorda åvägbringandet av en sådan likställighet. Då emellertid förvaltaraspiranternas avlöningsförhållanden under utbildningstiden för närvarande icke torde kunna anses vara ordnade på ett tillfredsställande sätt, har nämnden sökt finna en annan utväg att något förbättra desamma. I detta avseende synes det nämnden, att en rättvis avvägning av ifrågavarande aspiranternas löneförmåner skulle vinnas genom att berättiga aspiranterna att intill tiden för förvaltar-examens avläggande uppbära lön efter den ortsgrupp, den faktiska tjänstgöringsorten tillhör, dock lägst efter den ortsgrupp, vartill förläggningssorten hänförts.

Nämnden har alltså funnit sig böra förse förevarande stadgande med ett tillägg av nu angivet innehåll.

Ett flertal av de i ärendet hörda myndigheterna har föreslagit omreglering av lönerna enligt de i officersavlöningsreglementet intagna löneplanerna O och Uo. Det har i huvudsak härvid påyrkats, att vid reglementets definitiva fastställande lönerna måtte bestämmas enligt det förslag, som framlades av arméns och marinens avlöningssakkunniga i deras år 1921 angivna betänkande och vilket jämväl upptogs i Kungl. Maj:ts till samma års riksdag avlätna proposition nr 350. Det har emellertid ock uttalats, att därest berörda förslag genomfördes, samtidigt utan någon väsentlig olägenhet borde kunna ur reglementet helt eller åtminstone delvis uteslutas det beställningshavare enligt 22 § lämnade medgivandet att mot ersättning från kronans

vederbörande maffinrättningar, förråd och dylika anstalter utbekomma tillagad portion, proviant, beklädnads- och utrustningsartiklar ävensom i kronans verkstäder låta tillverka och reparera uniformspersedlar och övrig tjänsteutrustning.

Arméförvaltningen har för sin del funnit de av militärmyndigheterna gjorda utlåtandena i nu angivna hänseenden förtjäna beaktande. Särskilt syntes det arméförvaltningen önskvärt, om exempelvis olägenheterna därav, att personal vid befordran från manskaps- till underofficersbeställning för närvarande på grund av gällande bestämmelser i vissa fall kunde komma i försämrad löneställning, skulle kunna undanröjas genom vissa jämkningar i löneplanen Uo enligt officersavlöningsreglementet. Sådana jämkningar kunde emellertid i sin ordning föranleda vissa ändringar i löneplanerna O och C och då det för arméförvaltningen icke vore bekant, huruvida det åt lönenämnden lämnade uppdraget avsåge en fullständig revidering av lönebeloppen enligt det nu provisoriskt gällande officersavlöningsreglementet, ställde arméförvaltningen sig tveksam, huruvida det kunde böra ankomma på ämbetsverket att nu framlägga något fullständigt förslag i förevarande ämne. Därest emellertid nämndens uppdrag skulle innefatta en fullständig revision av lönebeloppen och en sådan skulle medföra en genomgående ökning i desamma i jämförelse med de enligt officersavlöningsreglementet nu gällande löneplanerna, borde beslutet om höjning av lönebeloppen lämpligen förenas med ett uteslutande ur reglementet av den personalen genom 22 § tillförsäkrade inköps- och tillverkningsrätt, vilken i vissa fall givetvis innebure någon förmån för personalen.

I fråga om konstruktionen av de i officersavlöningsreglementet intagna löneplanerna O och Uo hava av vissa av myndigheterna ett flertal önskemål uttalats. Härvid har ifrågasatts, att löneplanen O borde ändras sålunda, att den, liksom vad som genomgående gäller inom löneplanen Uo, åtminstone i de lägre lönegraderna komme att upptaga vissa gemensamma löneklasser för två varandra närliggande lönegrader, att 3. lönegraden inom löneplanen O och 4. lönegraden inom löneplanen Uo var för sig borde utökas med en ytterligare löneklass för att tillgodose sådana beställningshavare, för vilka fastställts högre pensionsålder än för övrig till lönegraden hörande personal, samt att möjlighet till ökning av lönen borde beredas beställningshavare, tillhörande 5. lönegraden av löneplanen O, genom att i denna lönegrad införa en andra löneklass.

Arméförvaltningen har, då ett biträdande av de angivna önskemålen i ena eller andra hänseendet skulle rubba de grunder, enligt vilka det från år 1922 gällande militära lönesystemet blivit uppbyggt, och konsekvensen av ett sådant biträdande i varje fall icke utan en noggrann undersökning kunde överblickas, för egen del ansett sig icke kunna ansluta sig till de uttalade önskemålen om ändrad konstruktion av löneplanerna.

I förberörda av marinförvaltningen den 22 oktober 1925 avgivna yttrande har marinförvaltningen, med framhållande av att utgående löner till militär personal av riksdagen bestämts under ett statsfinansiellt och allmänt ekonomiskt tvångsläge, anfört, att ämbetsverket ansåge rättvisa och billighet fordra, att en höjning av personalens löner nu genomfördes. Om den av 1918 års militära avlöningssakkunniga framlagda löneplanen, vilken av Kungl. Maj:it godkändes men blev beskuren av riksdagen, ånyo skulle läggas till grund för ett lönerogleringsförslag, borde emellertid detta icke ske utan ett förnyat övervägande i fråga om avlöningen i överste- och överstelöjtnantsgraden. Beträffande överstes (kommendörs) avlöning inskränkte sig ämbetsverket till att åberopa det förslag och de till stöd för detsamma anförda skäl, som återfunnos i den bland de sakkunniga av herrar Lybeck med flera avgivna

reservationen. För överstelöjtnanter (kommendörkaptenener av första graden) hade de sakkunniga föreslagit avlöningens fastställande med ett, oberoende av tjänstealdern, i vederbörande beställning utgående belopp och såsom motivering härför anfört, att dessa beställningar till stor del vore övergångsplatser för vidare befordran samt att beställningshavaren i allt fall under en relativt kort tid kvarstode i denna grad. Dessa skäl hade emellertid icke tillämpning för marinen och kunde följaktligen icke godtagas av ämbetsverket. I stället förordade marinförvaltningen ett utbyggande av de sakkunnigas löneplan för officerare beträffande 5. lönegraden med ytterligare en löneklass, vilken lämpligen syntes böra upptaga en förhöjning utöver beloppet i den lägre löneklassen med å G-ort 600 kronor.

Marinförvaltningen har dock förklarat sig icke vilja härmed hava ovillkorligen bundit sig för den av 1918 års sakkunniga uppgjorda löneplanen. Det kunde nämligen enligt ämbetsverkets åsikt med fog ifrågasättas, om denna vore så avvägd, att rättvisa skedde åt all personal. För närvarande vore i varje fall lönekomensation icke given, och det vore icke blott ett rimligt krav, att beställningshavare i alla grader komme i åtnjutande av sådan, utan det läge även i statens intresse, att så skedde.

För egen del har lönenämnden, med hänsyn till att löneplanerna för officerare och underofficerare samt civilmilitär personal vid armén och marinen faststälts så sent som vid 1921 års riksdag, ansett en genomgående revision av nämnda löneplaner näppeligen nu kunna ifrågakomma. En dylik revision torde i allt fall icke böra företagas förrän viss tids erfarenhet vunnits i fråga om de verkningar, den nya försvarsorganisationen kan komma att utöva å de olika beställningshavarnas arbetsäligganden. Ett tillfälle att överväga frågan torde för övrigt komma att erbjuda sig i samband med dyrtidstilläggens avskaffande och sammanslagning med de fasta lönerna.

Om lönenämnden sålunda för sin del funnit sig nu icke böra närmare ingå på frågan om en mera omfattande revision av löneplanerna, har nämnden likväl haft under allvarligt övervägande att i två särskilda hänseenden förorda jämkningar i nu gällande bestämmelser. Sålunda har inom nämnden ifrågasatts att ändra löneplanen O därhän, att den, liksom vad som gäller inom löneplanen Uo, i de lägre lönegraderna komme att upptaga vissa gemensamma löneklasser för två varandra närliggande lönegrader. Därigenom skulle sådana underlöjtnanter och löjtnanter, som på grund av särskilt ogynnsamma befordringsförhållanden få kvarstå opropotionerligt länge i sina beställningar, härunder erhålla någon komensation i lönehänseende. Vidare har nämnden också starkt övervägt att föreslå införande av ytterligare en löneklass i överstelöjtnantsgraden. Då emellertid, vad beträffar frågan om anordnandet av gemensamma löneklasser för de lägre lönegraderna, en åtgärd i sådan riktning synes kunna inverka på löneförhållandena även inom högre lönegrad, och då, vad angår såväl denna fråga som spörsmålet om införandet av ytterligare en löneklass för överstelöjtnanter och kommendörkaptenener av 1. graden, de härvid avgörande faktorerna synas kunna komma att påverkas av den nya försvarsorganisationen, har nämnden, om ock med tvekan, funnit sig för närvarande ej heller böra föreslå någon jämkning i berörda hänseenden.

Med anledning därav att enligt den nya försvarsorganisationen indragning av 3. underofficersgraden skall äga rum, har lönenämnden haft under övervägande, huruvida icke 1. lönegraden i löneplanen Uo, till vilken grad underofficerare av 3. graden hänförts, bör ur löneplanen utgå. Då emellertid beställningshavare av denna kategori i allt fall komma att finnas under de närmaste åren, har nämnden funnit det ur praktisk synpunkt lämpligast att tillsvidare bibehålla ifrågasvarande lönegrad i löneplanen.

6 §.

6 § innehåller generella bestämmelser dels angående den lön, beställningshavare vid tillträde av beställning äger åtnjuta, dels ock angående den lön, han efter viss tids tjänstgöring må äga uppbära, ävensom villkoren för löneförhöjning m. m.

Beträffande dessa bestämmelser har arméförvaltningen framhållit, att tvekan föreläge rörande rätta innebörden av den i 3 mom. andra stycket, under a) förekommande bestämmelsen att vid beräkandet av den för uppflyttning till högre löneklass erforderliga tjänstetiden icke skall föras vederbörande till last den tid, han åtnjutit semester eller annan tjänstledighet med oavkortad lön. Enligt sakens natur hade det synts arméförvaltningen själfvallet, att med bestämmelsen vore avsett, att av tjänstledighet med oavkortad lön skulle såsom tjänstetid för löneklassuppflyttning väl få medräknas de i 14 § 1, 2 och 3 mom. angivna, författningsenligt bestämda tider, men däremot ej sadana tider, då förmånen av oavkortad lön medgivits vederbörande på grund av Kungl. Maj:ts genom stadgandet i 14 § 1 mom. lämnad rätt att i särskilda fall utsträcka förmånens giltighetstid. En annan tolkning skulle nämligen enligt arméförvaltningens mening kunna giva anledning till orättvisa, då Kungl. Maj:ts nämnda prövning delvis måste bli beroende av ett subjektivt bedömande av föreliggande ömmande fall.

För att undanröja varje tvekan om innebörden av förevarande stadgande hade arméförvaltningen ansett, att detsamma borde, i anslutning till arméförvaltningens under 14 § senare omnämnda förslag till ändring av 14 § mom. 1 givas följande ändrade lydelse:

»I övrigt gäller — — — löneklass:

a) att han under minst — — — åtnjutit semester, tjänstledighet under de i 14 § 1 och 3 mom. angivna tider av högst 45 dagar respektive sex månader eller tjänstledighet med oavkortad lön enligt bestämmelserna i 14 § 2 mom.»

Lönenämnden kan icke ansluta sig till arméförvaltningens såvunda uttalade uppfattning. Enligt nämndens förmenande bör nämligen vid bestämmandet av den tid, som må räknas beställningshavare till godo vid uppflyttning till högre löneklass, icke i något fall föras honom till last tid, varunder han åtnjutit tjänstledighet med oavkortad lön.

Vad nu ifrågasvarande författningsrum angår, synes emellertid nämnden viss annan ändring böra vidtagas. Enligt den nya försvarsorganisationen läres hava förutsatts, att musikunderofficerare och övertaliga gevärshantverkare vid infanteriet med tjänstgöring under allenast viss del av året icke komma att förefinnas. På grund härav torde den i 15 § 2 mom. nu förefintliga bestämmelsen angående skyldighet för ifrågasvarande beställningshavare, att under i sagda mom. angivna fall avstå viss del av sin lön böra ur reglementet utgå. För att emellertid dylik beställningshavare, som alltjämt kvarstår i tjänst, icke må komma i sämre ställning med avseende på uppflyttning i löneklass än den, han hittills varit tillförsäkrad, böra de i 6 § 3 mom. a) förekommande orden »och ej heller tid, som avses i 15 § 2 mom.» utbytas mot orden »och ej heller tid, under vilken han i egenkap av musikunderofficer eller övertalig gevärshantverkare enligt äldre föreskrifter icke varit inkallad i tjänstgöring».

I 6 § 3 mom., sista stycket, stadgas, att beslut om uppskov av anledning, som i b) sägs, skall avse viss tjänstetid, minst ett och högst tre år. Detta stadgande står i överensstämmelse med 10 § 3 mom., sista stycket, i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, sådant detta författningsrum lydde före den 1 juli 1922. Sedan numera tidsgränserna i sistnämnda lönereglemente bestämts till minst ett halvt och

högst tre år, torde, i enlighet med vad marinförvaltningen ock föreslagit, stadgandet i nu ifrågavarande författningsrum böra ändras i enlighet härmed.

Med avseende å förevarande paragraf har vidare av vissa militära myndigheter ifrågasatts, att uppflyttning till högre löneklass skulle äga rum vid tidigare tidpunkt än ingangen av kalenderkvartalet näst efter det, under vilket den för sådan uppflyttning stadgade tjänstetiden i den lägre löneklassen tilländagått. Likasa hava yrkanden framställt om att stadgandet i 3 mom. b) borde ur paragrafen utgå. Vid det övervägande, nämnden ägnat ifrågavarande förslag, har nämnden emellertid funnit sig icke böra tillstyrka någon ändring i nu gällande bestämmelser i angivna hänseenden.

Vad beträffar bestämmelserna i 7 §, synas jämväl dessa böra i vissa hänseenden omredigeras.

7 §.

Vidkommande till en början i mom. innehåller dess första stycke bland annat stadgande därom, att marinunderintendent må för bestämmandet av begynnelselönen i denna beställning och sedermera för uppflyttning i löneklass såsom tjänstetid tillgodoräkna sig tiden från det han efter avlagd avgångsexamen från marinintendentskolan vunnit första anställningen såsom marinunderintendent. Sedan marinintendentskolan numera uppgått i sjökrigsskolan, bör stadgandet ändras därhän, att tillgodoräkmandet må ske från det vederbörande efter avlagd marinintendentsexamen vunnit första anställning såsom marinunderintendent.

Ifrågavarande moment innehåller härjämte bestämmelser rörande tillgodoräkning av tjänstetid för vissa underofficerare.

Efter den nya försvarsorganisationens ikraftträdande erfordras ock ändring av bestämmelserna härutinnan. Salunda torde, sedan 3. underofficersgraden indragits samt i stället en ny högsta manskapsgrad, flaggkorpralsgraden, inrättats, ett stadgande böra införas om den tid, underofficer av 2. graden, som befordrats från flaggkorpral, må tillgodoräkna sig vid bestämmandet av begynnelselönen och uppflyttning i löneklass. Likaså torde på grund av flygvapnets tillkomst bestämmelser böra meddelas i fråga om tjänstetidsberäkning för sergeant vid flygvapnet. Ifrågasättas kunde, huruvida ej med hänsyn till den beslutade indragningen av 3. underofficersgraden de i momentet nu förekommande bestämmelserna angående den tid, denna kategori beställningshavare må tillgodoräkna sig i nu berörda hänseende, borde ur reglementet utgå. Då emellertid, på sätt lönenämnden förut framhållit, underofficerare av 3. graden under de närmaste åren alltjämt komma att finnas, har nämnden ansett, att ifrågavarande bestämmelser böra tillsvidare i reglementet bibehållas.

Med avseende å underofficer av 2. graden, som befordras från flaggkorpral, uttalades i den till 1925 års riksdag avlätna propositionen angående försvarsväsendets ordnande, att vederbörande borde berättigas att vid dylik befordran för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna sig den tjänstetid över tre år, varunder han innehaft underofficerskompetens. Med hänsyn till den omläggning, som sedermera under hösten 1925 ägt rum i fråga om underofficersutbildningen vid marinen, torde emellertid ytterligare ett år av den före underofficersbefordran infallande tjänstetiden böra få tillgodoräknas.

Marinförvaltningen har påpekat, att den för underofficerares tjänstetidsberäkning för närvarande bestämda utgångspunkten vid tillämpningen visat sig icke fullt motsvara syftet, i det att genomgång av underofficersskola kunde fördröjas utan vederbörandes förskyllan. Med anledning härav har lönenämnden funnit sig böra föreslå, att till utgångspunkt vid tjänstetidsberäkningen för underofficer av 2. graden toges den dag, från och med vilken han ägt räkna kompetens för befordran till flaggkorpral. Enligt före-

skrift i reglemente för marinen må nämligen den, vars genomgående av underofficersskola utan egen förskyllan fördrojts, räkna dylik kompetens från den tidpunkt, då kompetensen skulle hava förvärvats, därest drojtsmålet icke ägt rum.

På grund av det anförda föreslår alltså lönenämnden beträffande underofficer av 2. graden, vilken befordrats från flaggkorpral, ett stadgande av innehåll, att dylik beställningshavare må tillgodoräkna sig tiden från och med den dag, han ägt räkna kompetens för befordran till flaggkorpral, minskad med två år. Skäl för ändring i det nu gällande stadgandet i fråga om tillgodoräkning av tjänstetid för underofficerare av 3. graden synes däremot icke föreligga.

Vad angår tjänstetidsberäkning för sergeant vid flygvapnet, har den tid, dylik beställningshavare må tillgodoräkna sig för bestämmandet av begynnelselön och uppflyttning i löneklass, ansetts böra fixeras på enahanda sätt, som gäller för sergeanter vid armén respektive underofficerare av 2. och 3. graden vid marinen, därest han avlagt de kunskapsprov eller förvärvat den kompetens, som för dem stadgats. Beträffande det fall åter, att vederbörande erhållit sin utbildning vid flygvapnet, läser slutgiltig föreskrift i förevarande avseende icke kunna meddelas, förrän flygvapnets utbildningsförhållanden blivit närmare ordnade. Intill dess synes det böra ankomma på Kungl. Maj:t att träffa erforderliga bestämmelser i ämnet.

I förslaget till nytt avlöningsreglemente har lönenämnden utformat bestämmelserna i 1 mom. i överensstämmelse med vad ovan sagts.

2 mom. av förevarande paragraf innehåller bestämmelse om tillgodoräkning av arbete, som i status tjänst utförts före tillträdande av vederbörande beställning.

Arméförvaltningen har framhållit, att avsikten med ifrågavarande stadgande uppenbarligen varit, att vid den tillämpning av detsamma, som kunde ankomma på vederbörande myndighet, vilken hade beslutanderätten i fråga om fastställelse av löneklass för ordinarie beställningshavare, myndigheten skulle äga bestämma om dylikt tillgodoräknande endast då det tidigare arbetet varit av fullt ensartad beskaffenhet med arbetet a beställningshavarens nya tjänst. Däremot hade det syntts arméförvaltningen hava förutsatts, att fråga om tillgodoräknande för den, vilken exempelvis överginge från beställning sasom underofficer till beställning sasom tyg- eller fabrikksskrivare, av tid, då han tjänstgjort sasom förvaltningsunderofficer, alltid skulle räknas hava innefattat sådant tvivelaktigt fall, som avses i 4 mom., andra stycket. Emellertid hade bestämmelserna ingalunda givits nu angiven tillämpning, utan hade en del myndigheter ansett sig på grund av 2 mom. kunna i vidsträcktaste omfattning pröva frågor om tidigare utfört arbetes likvärdighet med det, som i tjänsten åläge beställningshavare, om vars löneklassplacering varit fråga. Andra myndigheter hade med stöd av stadgandet i 4 mom., andra stycket, ansett sig böra underställa Kungl. Maj:t i sig själv klara tillgodoräkningsfrågor. För undvikande härav och för möjliggörande av en jämn och rättvis författningstillämpning ansågo arméförvaltningen önskvärt, att prövningsrätten i nu avsedda frågor i varje fall ankomme på Kungl. Maj:t.

I anslutning härtill har arméförvaltningen föreslagit viss ändrad lydelse av 2 mom. samt att 4 mom., andra stycket, helt måtte uteslutas ur reglementet.

Lönenämnden finner för sin del tillräckliga skäl icke föreligga att vidtaga de av arméförvaltningen föreslagna ändringarna.

Däremot synes i andra hänseenden vissa ändringar erforderliga i nyssnämnda två moment. Med avseende hära vill nämnden erinra om att nämnden i sitt förenämnda utlåtande den 24 januari 1923 i samband med be-

handlingen av de då föreslagna ändringarna i 7 § framhallit, att den i 11 § i civilförvaltningens avlöningsreglemente medgivna rätt för innehavare av ordinarie tjänst att för bestämmande av begynnelselön och sedermera för uppflyttning till högre löneklass tillgodoräkna sig viss föregående tjänstgöring genom särskilda i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 367) meddelade bestämmelser blivit starkt begränsad. Därest bestämmelsen i 7 § skulle anses i övrigt icke böra undergå någon ändring, kunde i allt fall enligt nämndens mening böra tagas under omprövning, huruvida de inom den militära förvaltningen rådande säregna förhållandena kunde anses påfordra en mot ändringarna i det civila avlöningsreglementet svarande jämkning i officersavlöningsreglementet. Sadant detta spörsmål då föreläge, ansåg sig emellertid nämnden icke böra i då förevarande sammanhang närmare ingå på detsamma.

Då definitiva avlöningsbestämmelser nu skola meddelas för den militära personalen, har lönenämnden ansett sig böra upptaga till prövning, i vad mån de i omförmälda hänseende meddelade bestämmelserna för denna personal böra bringas i överensstämmelse med de för civilförvaltningen gällande.

Vad härvid beträffar den i civilförvaltningens avlöningsreglemente genomförda begränsningen, att endast tiden utöver 3 år i föregående statsanställning må tillgodoräknas, föreligga enligt lönenämndens uppfattning övervägande skäl för att icke utsträcka densamma till nu förevarande stadgande i officersavlöningsreglementet. Sistnämnda stadgande synes nämligen för framtiden få sin huvudsakliga betydelse beträffande de fall, där någon på förordnande uppehåller högre beställning mot åtnjutande av den därmed förenade lön under tid, då den ordinarie innehavaren av den högre beställningen bestrider å annan stat uppförd beställning med arvode motsvarande lörens belopp. Den nya försvarsorganisationen förutsätter dylika förordnanden i succession efter åtskilliga beställningshavare vid arméns undervisningsverk m. fl. anstalter, och det synes hava varit för syftet med denna anordning främmande att inskränka vederbörandes rätt i fråga om tjänstetidsberäkning.

Beträffande åter fordringarna på arten och omfattningen av det arbete, som må tillgodoräknas, har nämnden funnit sig böra föreslå enahanda formulering som i civilförvaltningens avlöningsreglemente. Såsom följd härav har nämnden ock föreslagit ändrad lydelse av 4 mom., andra stycket.

För att tydligt utmärka, att 2 mom. är tillämpligt såväl vid första tillträdet av ordinarie beställning som vid befordran, har i uttrycket »ordinarie beställning» ordet »ordinarie» uteslutits.

I fråga om stadgandena i 3 mom. samt 4 mom., första stycket, har skäl för ändring icke syntts nämnden föreligga.

5 mom. av ifrågavarande paragraf innehåller bestämmelse om, att beställningshavare, som från reservstat eller reserv övergått till beställning på aktiv stat, må av den tid, varunder han tillhört reservstaten eller reserven, tillgodoräknas så stor del, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmes. Då enahanda föreskrift synes erforderlig, för den händelse till övergångsstat uppförd beställningshavare skulle återgå i aktiv tjänst, har momentet i fråga kompletterats i enlighet härmed.

I 6 mom. stadgas, att beställningshavare må, efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, helt eller delvis jämväl tillgodoräknas tid, han utom statens tjänst utfört arbete, som ur det allmännas synpunkt må anses likvärdigt med eller av högre värde än det, han har att utföra å beställningen. Detta stadgande överensstämde före tillkomsten av förberörda kungörelse den 15 juni 1922 (nr 367) med motsvarande för civilförvaltningen gällande. Genom sagda kungörelse ändrades bestämmelsen i fråga för civil-

förvaltningen därhän, att såsom villkor för sådan tillgodoräkning stadgades, att arbetet skall vara av sådan direkt allmännyttig beskaffenhet, som i avseende å sin art och omfattning finnes ur det allmännas synpunkt svaret, vara jämförbart med eller av högre värde än det arbete, vederbörande har att utföra å befattningen. Stadgandet i nu förevarande moment har synts nämnden böra i angivna avseende bringas i överensstämmelse med nyssnämnda bestämmelse i civila avlöningsreglementet, och har nämnden för den skull i sitt förslag till nytt avlöningsreglemente avfattat momentet i enligt härmed.

25. Vad angår de s. k. sneddningsbestämmelserna i 8 §, har ett flertal av de militära myndigheterna, i syfte att åvägabrinda större utjämning i befodringsförhållandena, framställt förslag om ändring av den i 1 mom., andra stycket, intagna föreskriften att beställningshavare, som vid befodran till högre beställning åtnjöt lön enligt löneklass, som är närmast lägre än den, vartill han på grund av reglementets bestämmelser i övrigt skall hänföras i den nya beställningen, äger för löneklassplacering i sistnämnda beställning räkna sig till godo den tid intill tre år, varunder han tillhört berörda lägre löneklass, dock att kapten (ryttmästare) må i sådant hänseende tillgodoräkna sig intill sex år av tjänstetid inom högsta löneklassen i närmast lägre lönegrad. I sådant hänseende har ifrågasatts, att i reglementet skulle införas bestämmelse, att löjtnant och kapten (ryttmästare) skulle äga att vid befodran till sådan beställning för löneklassplacering få räkna sig till godo all den tjänstetid, som överskjuter den för respektive tjänstegrads ernående föreskrivna minimitiden i den lägre beställningen, för löjtnant två år och för kapten (ryttmästare) nio år såsom officer.

Med framhållande av, att önskemål om nu angivna vittgående avvikelse från den s. k. sneddningsprincipens grundtanke framställdes redan i samband med utarbetande av 1921 års officersavlöningsreglemente utan att dock vinna statsmakternas bifall, har arméförvaltningen ansett sig icke kunna föreslå för önskemålets tillgodoseende i dess helhet avsedda författningsändringar. Då det emellertid synts arméförvaltningen med ganska stor visshet kunna förutses, att, efter det 1925 års härorganisation börjat genomföras, befodran från beställning såsom underlöjtnant till dylik såsom löjtnant i ganska stor utsträckning kunde komma att uppskjutas så länge, att vederbörande finge kvarstå i första lönegraden i löneplanen O utöver sex år, har arméförvaltningen hemställt om sådan ändring av sista delen av 8 § 1 mom., andra stycket, att detsamma komme att lyda sålunda: »dock att kapten (ryttmästare) respektive löjtnant må i sådant hänseende tillgodoräkna sig intill sex år av tjänstetid inom högsta löneklassen av närmast lägre lönegrad».

Lönenämnden får för sin del erinra om, att nämnden i det yttrande nämnden avgav över förberörda inom försvarsdepartementet år 1922 uppgjorda förslag till ändringar i avlöningsbestämmelserna för officerare och underofficerare m. fl. i fråga om stadgandena i 8 § anförde, bland annat, att vissa ändringar i denna paragraf kunde ifrågasättas.

Till en början erinrades därvid, att den nuvarande avfattningen av 1 mom., tredje stycket, icke vore alldeles tydlig. Föreskrifterna i detta stycke vore i själva verket att anse såsom undantag allenast från bestämmelserna i andra stycket och icke, såsom av ordalydelsen till äventyrs kunde framgå, jämväl från stadgandet i första stycket av samma moment.

Vidare framhölls i detta sammanhang, att det senare av de undantagsstadganden, som innehållas i 1 mom., tredje stycket, och vilket avser det fall, »då befodran till tjänst inom högre lönegrad inträffar före det tre år förflutit från tiden för en föregående befodran, som medfört dylikt tillgodo-

räkande», dämera icke hade någon motsvarighet i de för civilförvaltningen och kommunikationsverken gällande avlöningsreglementena. Vid sådant förhållande syntes det nämnden knappast vara anledning att i officersavlöningsreglementet bibehålla ifrågakarande undantagsbestämmelse.

Lönenämnden erinrade slutligen, att i de för civilförvaltningen och kommunikationsverken gällande avlöningsreglementena införts en föreskrift därom, att bestämmelserna om lönetursberäkning skulle »äga motsvarande tillämpning beträffande tjänsteman, som vid befordran till tjänst vid något av ifrågakarande verk innehade ordinarie befattning vid annat verk, för vilket löneroglering genomförts efter samma grunder, som tillämpats i detta reglemente». Även för försvarsväsendets personal, åtminstone civilmilitära beställningshavare, syntes en liknande föreskrift icke sakna betydelse.

I detta sammanhang erinrade nämnden jämväl, hurusom det någon gång kunde inträffa, att beställningshavare utan samband med sådan befordran till beställning inom högre lönegrad, varom i 8 § 1 mom. av officersavlöningsreglementet sägs, överginge från beställning, tillhörande viss löneplan, till annan beställning inom samma löneplan, exempelvis från viss beställning vid armén till motsvarande beställning vid marinen eller omvänt. Att under dylika förhållanden vederbörande skulle i den nya beställningen bibehålla den löneställning, han före övergången innehafte, hade ansetts självklart. För det fall åter, da övergång skedde från beställning, tillhörande viss löneplan, till beställning inom annan löneplan vore föreskrifter meddelade i 10 § 1 mom.

På sålunda angivna grunder ifrågasatte lönenämnden, huruvida icke 8 § borde erhålla följande ändrade lydelse:

1. Därest beställningshavare — — — — — högre löneklass.

Beställningshavare, som före tillträdet av högre beställning åtnjöt lön enligt löneklass, som är närmast lägre än den, till vilken han på grund av nyssnämnda föreskrift eller stadgandet i 6 § 1 mom. bör vid befordran hänföras, äger att, för omedelbar eller framtida uppflyttning till högre löneklass i den nya beställningen, räkna sig tillgodo den tid intill tre år, varunder han tillhört berörda lägre löneklass; dock med iakttagande *dels* att kapten (ryttmästare) må i förevarande hänseende tillgodoräkna sig intill sex år av tjänstetid inom högsta löneklassen av närmast lägre lönegrad, *dels ock* att tillgodoräkande, som nu är sagt, icke må ske vid befordran från beställning i 3. lönegraden till beställning i 4. lönegraden enligt den under 5 § intagna löneplanen för officerare m. fl. (O).

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande beställningshavare, som vid befordran till i detta reglemente avsedd beställning innehade ordinarie befattning vid annat verk, för vilket löneroglering genomförts efter samma grunder, som tillämpats i reglementet.»

Vid det öfvervägande, lönenämnden nu ägnat frågan om ändring av bestämmelserna i förevarande paragraf, har nämnden i likhet med arméförvaltningen funnit sig icke kunna föreslå någon utökning av den tjänstetid inom närmast lägre lönegrad, kapten (ryttmästare) enligt föreskrifterna i 1 mom., andra stycket, äger räkna sig tillgodo för omedelbar eller framtida uppflyttning till högre löneklass.

Vad beträffar löjtnant, har arméförvaltningen föreslagit dylik beställningshavares likställande med kapten i angivna hänseende. Med avseende härpå har lönenämnden inbäntat, att det i åtskilliga fall inträffat, att löjtnantsbefordran icke vunnits förrän vederbörande utöver sex, stundom i mer än åtta år, tillhört lägsta lönegraden i löneplanen O. På grund härav har det — oavsett huruvida löjtnantsbefordran, på sätt arméförvaltningen antager, efter det den nya försvarsorganisationen börjat genomföras, kommer att i än

större utsträckning fördröjas — synts nämnden skäligt att, till förbättrande av vederbörandes löneförhållanden i här avsett fall, bereda löjtnant rätt att, i likhet med kapten, av tjänstetiden inom närmast lägre lönegrad tillgodoräkna sig intill sex år.

I övrigt har lönenämnden ansett sig böra i föreliggande förslag till nytt avlöningsreglemente giva ifrågavarande paragraf en avfattning, som nära ansluter sig till nämndens tidigare förslag i ämnet.

9 §. Enligt den nya försvarsorganisationen skall den å artilleristabens stat uppförda chefsbefattningen besättas med en överste (lönegrad O 6) och den å staten för artilleri- och ingenjörhögskolan uppförda chefsbefattningen hänföras till lönegraden O 5 (överstelöjtnants beställning). Jämlikt kungörelsen den 18 juni 1926 angående förlängd giltighetstid och utsträckt tillämpning av officersavlöningsreglementet har ock förordnats, att, i den mån de vid 1925 års riksdag beslutade ändringarna av försvarsväsendets organisation under budgetåret 1926—1927 träda i kraft, stadgandet i 9 § 1 mom. om rätt för innehavare av till 4. lönegraden hänförd beställning såsom chef för artilleristaben eller chef för artilleri- och ingenjörhögskolan att åtnjuta lön i 12. löneklassen enligt den under 5 § intagna löneplanen för officerare m. fl. skall upphöra att gälla. I föreliggande förslag till nytt avlöningsreglemente har detta av lönenämnden beaktats, och har nämnden likaledes i enlighet med Kungl. Maj:ts av riksdagen bifallna förslag bland de beställningshavare, som må åtnjuta den i paragrafen medgivna löneställningen, upptagit byråchef i flygstyrelsen.

I en till lönenämnden ingiven, den 20 oktober 1925 dagtecknad skrivelse har generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet framhallit önskvärdheten av, att innehavarna av de tvenne majorsbefattningar, som enligt den nya försvarsorganisationen skola vara uppförda på artilleristabens stat, måtte komma i åtnjutande av lön i 12. löneklassen av löneplanen för officerare m. fl., även om de icke på grund av bestämmelsen i 6 § 2 mom. av officersavlöningsreglementet vore berättigade därtill. Såsom skäl för framställningen har anförts, att den ene av ifrågavarande majorer komme att i egenskap av stabchef vid artilleriinspektionen erhålla i stort sett samma åligganden som den nuvarande chefen för artilleristaben, enär den blivande översten vid artilleristaben även vore chef för artilleriets skjutskola och därigenom komme att få sina huvudsakliga åligganden såsom chef för artilleristaben inskränkta till personalfrågor m. m., samt att den andre av majorerna vore avsedd för befattning, som syntes kunna jämföras med byråchefs i arméförvaltningen eller avdelningschefs vid generalstaben.

Det sålunda av generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet framlagda förslaget kan lönenämnden för sin del icke tillstyrka. Utsträcktes den åsyftade förmånen till ifrågavarande beställningshavare vid artilleristaben, skulle, enligt vad nämnden befarar, konsekvensen fordra beviljandet av sådan förmån jämväl åt vissa i särskilda befattningar placerade beställningshavare vid andra, med artilleristaben jämförliga anstalter.

10 §. I fråga om stadgandet i 10 § 1 mom. har arméförvaltningen i sitt meromnämnda yttrande anført, att, då nu gällande bestämmelser icke medgäve snedddning vid befordran mellan beställning tillhörande exempelvis löneplanen Uo och löneplanen C, vid åtskilliga tillfällen inträffat — vilket för övrigt jämväl av vissa myndigheter påpekats — att underofficer, som utnämnts till civilmilitär beställning, under flera år efter utnämningen icke kommit i åtnjutande av högre lön än han dessförinnan innehade. Enligt de allmänna principer, som läge till grund för bestämmelserna i 8 §, syntes emellertid

avsikten vara, att varje befördran skulle omedelbart medföra löneökning. För tillgodoseende härav har arméförvaltningen föreslagit, att 10 § 1 mom. måtte givas följande ändrade lydelse:

»Därest den lön, varav beställningshavare vid övergången från beställning, hörande till en av de under 5 § intagna löneplanerna, till beställning inom annan löneplan, skulle komma i åtnjutande, understiger den, han vid övergången innehade, äger beställningshavare att i den nya beställningen omedelbart tillträda lön i den löneklass, för vilken lönen motsvarar eller närmast överstiger lönen i den löneklass, han vid tiden för övergången tillhörde, med rätt att för omedelbar eller framtida uppflyttning till högre löneklass i den nya beställningen räkna sig till godo den tid intill tre år, varunder han tillhört den vid övergången för honom gällande löneklass.»

Lönenämnden anser ävenledes skäl föreligga för en ändring av det i nu berörda författningsrum förefintliga stadgandet. Enligt nämndens mening torde emellertid stadgandet allenast böra ändras därhän, att beställningshavare genom detsamma tillförsäkras lön enligt den löneklass, vars lönebelopp är närmast högre än den lön, han vid övergången innehade, dock att lönen därvid icke må utgå enligt högre löneklass än den högsta för den nya beställningen gällande. I fråga om rätt att tillgodoräkna föregående tjänstetid synas däremot bestämmelserna i 7 § 2 och 4 mom. böra tillämpas.

I sitt förberörda yttrande den 22 oktober 1925 har marinförvaltningen framhållit, att, i likhet med vad fallet vore vid de affärsdrivande verken, jämväl vid försvarsväsendet kunde finnas användning för ett stadgande om rätt för Kungl. Maj:t att i undantagsfall medgiva högre löneklass än som följer av vanlig uppflyttning.

I 13 § i avlöningsreglementet för kommunikationsverken stadgas i förvarande avseende, att Kungl. Maj:t må undantagsvis och såframt vederbörande verks intressen sådant oundgängligen fordra, för förvärvande av särskilt kvalificerad person till viss tjänst inom verket eller för sådan persons bibehållande i tjänst, kunna tilldela honom lön enligt högre löneklass än den, till vilken han enligt eljest angivna grunder skolat hänföras, dock att lönen icke i något fall må utgå enligt högre löneklass än den högsta för tjänsten fastställda.

Då även enligt lönenämndens mening skäl synas föreligga, att enahanda befogenhet medgives Kungl. Maj:t i fråga om beställningshavare vid försvarsväsendet — nämnden syftar härvid närmast på sjukhuslikare och ingenjörer — har nämnden funnit sig böra föreslå ett stadgande härom. Detta stadgande synes lämpligen kunna intagas såsom ett andra moment i 10 § och nuvarande 2 mom. ingå såsom ett särskilt stycke i 1 mom.

Vad angår stadgandet i 11 §, har lönenämnden icke funnit skäl föreslå någon ändring i detsamma. 11 §.

De i 12 § meddelade bestämmelserna angående kallortstillägg hava ock i lönenämndens förslag till nytt avlöningsreglemente upptagits oförändrade. Från vissa myndigheter hava visserligen framförts yrkanden om höjning av kallortstilläggen samt revidering av kallortsklasserna, men då härutinnan gällande bestämmelser ansluta sig till motsvarande föreskrifter beträffande civilförvaltningen och kommunikationsverken, har nämnden redan av detta skäl funnit sig icke kunna biträda berörda yrkanden. 12 §.

Vad 13 § angår, har marinförvaltningen påpekat, att enligt paragrafens ordalydelse för rätt till oavkortad lön vid vissa studier fordras *dels* kommandering eller förordnande till idkande av studierna, *dels* prövning att 13 §.

studierna tjäna försvarsväsendets intressen. Ett enklare förfaringssätt i dessa fall syntes marinförvaltningen böra kunna utfinnas.

Då lönenämnden delar marinförvaltningens åsikt härutinnan och behov dessutom visat sig föreligga av en något vidare tillämpning av förevarande stadgande, än dess ordalag medgiva, har nämnden funnit sig böra föreslå, att stadgandet ändras därhän, att fråga om rätt att uppbära oavkortad lön under tid, som använts för sådana iakttagelser eller studier eller sådan verksamhet i övrigt, som anses tjäna försvarsväsendets intressen, skall bero på prövning av Kungl. Maj:t.

14 §.

Beträffande de i 14 § meddelade bestämmelserna hava av flertalet hörda myndigheter krav på ändringar i olika hänseenden framställt. Yrkanden hava sålunda framförts om, bland annat, lösgörande av sambandet mellan semester och sjukledighet, rätt för samtliga beställningshavare till 45 dagars kostnadsfri sjukledighet, likställighet mellan olycksfall och sjukdom av sådan art, att tjänstgöringen kan anses vara direkt orsak till sjukdomen, samt borttagande av den i 2 och 3 mom. föreskrivna tidsbegränsning, under vilken oavkortad lön må i där angivna fall åtnjutas.

I sitt i ärendet avgivna yttrande har arméförvaltningen, med framhållande av, att det i 1 mom. meddelade stadgandet medfört högst väsentliga svårigheter i tillämpningen, ifrågasatt sådan ändring i stadgandet, att förmanen av semester helt avskildes från rättigheten att under viss tid få utan avdrag vara frånvarande på grund av sjukdom. Samtidigt med denna ändrings genomförande borde i reglementet avsedd personal medgivas rätt att i viss utsträckning erhålla kostnadsfri ledighet för sjukdom. Med hänsyn till den militära tjänstens säregna karaktär syntes nämligen de militära beställningshavarna i stor utsträckning vara utsatta för risken att drabbas av sjukdom. Därjämte syntes reglementet i denna del mindre väl avvägt i jämförelse med de förmaner, som manskapet enligt det för detsamma gällande avlöningsreglementet i ifrågavarande hänseende åtnjote.

Arméförvaltningen har på grund härav och under erinran om de avsevärt förmånligare bestämmelser härutinnan, som gällde före det nu gällande avlöningsreglementets ikraftträdande den 1 januari 1922, föreslagit sådan ändrad lydelse av 14 § 1 mom., att beställningshavare måtte, utöver den envar tillförsäkrade förmanen av semester under viss tid, äga att vid sjukdom åtnjuta tjänstledighet med oavkortad lön under viss för alla lika lång tid, vilken, i enlighet med vad därom gällde för det fast anställda manskapet, syntes arméförvaltningen böra bestämmas till 45 dagar under ett och samma kalenderår.

I detta sammanhang har arméförvaltningen framhållit, hurusom de militära myndigheterna med stor enhällighet uttalat det önskemålet, att förevarande paragrafs 2 mom. borde — i anslutning till föreskrifterna i 4 § 2 mom. av manskapsavlöningsreglementet — givas sådan ändrad lydelse, att beställningshavare, vilken ådragit sig sjukdom av den beskaffenhet, att den militära tjänstgöringen skäligen kunde antagas hava bidragit till densamma, skulle äga att liksom vid olycksfall åtnjuta oavkortad lön, jämte i förekommande fall kallortstillägg, så länge sjukdomen varade. Vid en ändring i nu angiven riktning skulle stadgandena i 14 § 1 mom. komma att avse allenast rätten att bibehålla oavkortad lön vid sjukdomsfall, som inträffat alldeles oberoende av den militära tjänsten. Det syntes arméförvaltningen givet, att starka skäl föreläge för ett biträdande av nu angivna önskemål. Den tjänstgöring, som ålåg beställningshavare, å vilken officersavlöningsreglementet ägde tillämpning, vore nämligen så olika den, som ankomme på befattningshavare, vilken avsåges i avlöningsreglementet för civilförvaltningen, att en skiljaktighet i

avlöningsbestämmelserna i förevarande avseende finge anses vara fullt motiverad. Att arméförvaltningen ändock icke ansåge sig kunna ansluta sig till de hörda myndigheternas förslag berodde i första hand därpå, att ett genomförande av den föreslagna författningsändringen, enligt vilken det skulle komma att bero på ett hundratal avlöningsutbetalande myndigheter att bedöma frågor, huruvida inträffade sjukdomsfall vore föranledda av den militära tjänstgöringen under sådana förhållanden, att densamma skäligen kunde anses hava därtill bidragit, med stor säkerhet skulle komma att medföra ojämnhet i tillämpningen. Härtill komme, att ändringen i fråga måste förut-sätta en omläggning av grunderna för beredande av fri sjukvård åt beställningshavare, som avsåges i officersavlöningsreglementet. Liksom för de s. k. affärsdrivande verkens personal vore bestämt, borde nämligen även för ifråga-varande beställningshavare gälla, att rätt att bibehålla oavkortad lön utöver den högst medgivna tiden av 45 dagar ej finge åtnjutas samtidigt med fri sjukvård, en grundsats, som vid tillämpningen av nu gällande officers-avlöningsreglemente tagit sig uttryck däri, att Kungl. Maj:t icke lämnat medgivanden för underofficerare, vilka beretts fri vård å lungotsssana-torium, att under tiden för dylik vård få utsträckt rätt att bibehålla oav-kortad lön.

Arméförvaltningen har på grund härav ansett sig endast kunna förorda, att i 14 § 1 mom. måtte samtidigt med genomförande av verkets ändrings-förslag i övrigt bibehållas sådan bestämmelse, att Kungl. Maj:t beträffande beställningshavare, vilka drabbades av sjukdom, som efter provning befunnas vara av den art, att militärtjänstgöringen försakat densamma, i framtiden liksom hittills kunde i särskilt fall förordna, att dylik beställningshavare befriades från skyldighet att vidkännas tjänstledighetsavdrag.

Vad angår bestämmelserna i nu ifrågasvarande paragraf, har marinförvalt-ningen i sitt förberörda yttrande hänvisat till ett den 25 januari 1923 av ämbetsverket avgivet utlåtande över det inom försvarsdepartementet år 1922 uppgjorda förslaget till vissa ändringar i officersavlöningsreglementet. I detta utlåtande anförde marinförvaltningen, bland annat, att ämbetsverket biträdde den från flera håll anförda meningen, att avdragsfri sjukledighet borde såsom ersättning för nu tillerkänd förmån kunna erhållas viss tid, oberoende av semesteriden, och stannade verket för egen del vid att föreslå denna tid till 30 dagar för kalenderår. I ett särskilt fall ansåge ämbetsverket sig dock böra förorda ett visst sammanhang mellan de två angivna slagen av ledighet. Semestern borde som regel tilldelas i den därför stadgade ordning, men den, som erhållit ledighet för sjukdom, borde på ansökan kunna få sådan ledighet räknad som semester utan hinder därav, att semestern med hänsyn till tjänstgöringen eljest ej skulle kunnat tilldelas honom. Vi-dare ansåge marinförvaltningen goda skäl föreligga för en bestämmelse, en-ligt vilken Kungl. Maj:t behölle möjligheten att, då tjänstgöringen bidragit till uppkomsten av sjukdom, eller eljest vid ömmande omständigheter med-giva befrielse från skyldighet att vidkännas sjukavdrag.

För sin del ville lönenämnden erinra om, att nämnden i sitt yttrande över nyssberörda inom försvarsdepartementet uppgjorda förslag till ändringar i officersavlöningsreglementet, anförde, bland annat, att nämnden vore av den meningen, att vissa sakliga ändringar i bestämmelserna i 14 § beträffande rätt till lön vid ledighet från tjänsten kunde vara av förhållandena påkallade. För den händelse ändringar skulle vidtagas, syntes dessa i första hand böra gå ut på ett brytande av den nuvarande sammankopplingen mellan semester och kostnadsfri sjukledighet. Lönenämnden ansåge för sin del det böra tagas under övervägande, huruvida samtliga de beställningshavare, å vilka officersavlöningsreglementet ägde tillämpning, lämpligen borde, oavsett se-

mesterns längd, komma i åtnjutande av viss kostnadsfri sjukledighet, vilken för varje sjukdomsfall icke syntes böra tillmätas kortare än sju dagar, motsvarande den tidsgräns, intill vilken inom den civila förvaltningen vikariatsersättning icke utginge till vikarie. Lönenämnden fann sig i detta sammanhang böra erinra *dels* om stadgandet i 4 § 1 mom. av manskapsavlöningsreglementet, enligt vilket författningsrum beställningshavare av manskapsgrad ägde under sjukdom åtnjuta oavkortad lön under 45 dagar utöver den tid, han av annan anledning åtnjutit tjänstledighet, *dels* om den enligt äldre avlöningsbestämmelser medgivna rätten för officerare och underofficerare att vid sjukdom uppbära full avlöning under två månader varje kalenderår, vilken tid i särskilda fall kunde ytterligare utsträckas. Att officerare och underofficerare genom gällande bestämmelser om avlöning under sjukdom blivit ställda i ett vida ogynnsammare läge än vad tidigare varit förhållandet vore sålunda tydligt. Det förtjänade även framhållas, att den militära personalen i vissa fall, t. ex. vid övningar utom förläggningssorten, arbetade under sådana förhållanden, att faran för sjukdom vore avsevärt större än som i allmänhet vore fallet beträffande civila befattningshavare.

Därest nu, såsom lönenämnden föreslår, det hittills gällande provisoriska avlöningsreglementet ersättes med ett nytt avlöningsreglemente av mera definitiv karaktär, synes nämnden tiden vara inne att bryta sammankopplingen mellan semester och kostnadsfri sjukledighet för den personal, varom här är fråga.

Det ligger härvid nära till hands att, på sätt nämnden i sitt nyssnämnda yttrande gjorde, erinra om, att det militära manskapet äger att, utöver annan kostnadsfri tjänstledighet, under sjukdom åtnjuta oavkortad lön under viss, lika för alla, bestämd tid. Visserligen torde manskapets gynnsammare ställning i förevarande avseende till en del kunna motiveras därmed, att jämväl den tid, manskapet är tillförsäkrat kostnadsfri tjänstledighet av annan anledning än sjukdom, satts lika för alla, medan däremot nu ifrågavarande personals semestertider tillmätts olika för beställningshavare i olika lönegrader och åldrar. Men å andra sidan läser man vara berättigad antaga, att även hänsynen till tjänstgöringsförhållandena övat inflytande vid reglerandet av manskapets förmåner i oförmälda hänseende. Det synes då nämnden med rättvisa och billighet överensstämmande, att liknade hänsyn får göra sig gällande i fråga om den personal, som i officersavlöningsreglementet avses. Då det icke torde kunna förnekas, att även denna personal — om ock icke alltid i samma grad som manskapet — under sin tjänstgöring är utsatt för större sjukdomsrisk än statstjänare i allmänhet, synes fullt fog föreligga att bringa bestämmelserna om dess rätt till kostnadsfri sjukledighet i närmare överensstämmelse med de härutinnan för manskapet gällande.

Lönenämnden kan emellertid icke biträda arméförvaltningens förslag att medgiva kostnadsfri sjukledighet för officerare och underofficerare under så lång tid, som fastställts för manskapet. I detta avseende har nämnden ansett sig icke ens kunna sträcka sig så långt som marinförvaltningen förordat, utan har nämnden funnit sig böra stanna vid att föreslå, att dylik förmån må utgå under högst 15 dagar av ett och samma kalenderår eller samma tid, som beträffande civilförvaltningen föreslagits i ovan oförmälda, av särskilt tillkallad sakkunnig inom finansdepartementet utarbetade förslag i fråga om revision av civilförvaltningens avlöningsbestämmelser.

Vid bifall till vad nämnden sålunda föreslagit, skulle de beställningshavare, vilka för närvarande äro tillförsäkrade semester under 20 eller 25 dagar, komma att åtnjuta semester och rätt till kostnadsfri sjukledighet under sammanlagt något kortare tid än enligt nu gällande bestämmelser.

Med anledning härav synes erfordras en övergångsbestämmelse av innehåll, att beställningshavare, som före det nya avlöningsreglementets ikraftträdande tillträtt dylik beställning, skall bibehållas vid honom vid sistnämnda tidpunkt tillkommande förmåner i angivna hänseenden, så länge han kvarstår i sådan beställning.

På de skäl, arméförvaltningen anfört, har lönenämnden funnit sig icke kunna biträda de framställda yrkandena om upptagande av en generell bestämmelse i 2 mom. angående rätt för beställningshavare, som ådragit sig sjukdom av den beskaffenhet, att den militära tjänstgöringen skäligen kan antagas hava förorsakat densamma, att uppbära oavkortad lön, så länge sjukdomen varar.

Ej heller övriga i fråga om bestämmelserna i denna paragraf framställda ändringsförslag har lönenämnden ansett sig kunna tillstyrka.

I 15 § 1 mom. har någon ändring synts lönenämnden icke böra vidtagas.

Stadgandet i 2 mom. torde av skäl, som nämnden förut i samband med behandlingen av 6 § anfört, icke i fortsättningen vara erforderligt, och har stadgandet därför icke upptagits i nämndens förslag till nytt avlöningsreglemente.

15 §.

Vad de i 16 § meddelade vikariatsersättningsbestämmelserna angår, har arméförvaltningen framhållit, att vid tillämpningen av dessa bestämmelser det ofta föreläge svårighet att bedöma, huruvida viss beställning vore av högre lönegrad än annan beställning, då beställningarna tillhörde olika löneplaner. Om till exempel en sergeant förordnades att uppehålla en tygskrivarebeställning, syntes det tveksamt, huruvida han skulle därunder anses uppehålla beställning inom högre lönegrad. Visserligen vore avlöningen något högre för tygskrivare än för sergeant, men båda tillhörde samma militära tjänstegrad. Då emellertid möjlighet borde förefinnas att jämväl i dylika fall tilldela vederbörande vikariatsersättning, syntes ett förtydligande av författningsrummet böra komma till stånd.

16 §.

Vidare har arméförvaltningen anfört, att stadgandet i andra stycket av paragrafen därom, att vikariatsersättning må tillkomma jämväl beställningshavare, som uppehåller ledig tjänst, syntes kunna helt utgå, enär ett dylikt förordnande väl finge anses fullt likställt med sådant, som avsåges i första stycket. Föreskriften i andra stycket i övrigt, att vikariatsersättning må utgå till beställningshavare, som kommenderas eller förordnas att bestrida göromål, vilka eljest ankomme på beställningshavare inom högre lönegrad, hade givit anledning till tveksamhet i tillämpningen. Då emellertid där avsett förordnande — i den mån det icke innefattat ett vikariat å viss beställning och bestämmelserna i första stycket alltså blivit tillämpliga — enligt hittills utbildad praxis icke medfört rätt till vikariatsersättning, syntes stadgandet kunna uteslutas.

Marinförvaltningen har i sitt i ärendet avgivna yttrande hänvisat till vad ämbetsverket i utlåtande den 25 januari 1923 anfört i fråga om förberörda inom försvarsdepartementet upprättade förslag till ändringar i officersavlöningsreglementet.

I detta förslag hade ifrågasatts borttagande av de i 16 § meddelade vikariatsersättningsbestämmelserna samt att i stället skulle intagas en bestämmelse därom, att Kungl. Maj:t skulle äga pröva, huruvida och i vad mån med viss beställning förenad lön, som ej uppburits av vederbörande beställningshavare, i stället finge åtnjutas av annan beställningshavare.

I sagda utlåtande anförde marinförvaltningen, efter att hava erinrat om att vikariatsersättning endast kunde tilldelas i ett fåtal fall vid marinen, i

vilka fall förmänen varit sakligt berättigad, att marinförvaltningen icke kunde tillstyrka, att den borttoges, samt att det enligt ämbetsverkets åsikt icke med fog kunde sägas, att stadgandena i nu berörda paragraf vållade svårigheter vid tillämpningen. Då emellertid införande av ett stadgande i reglementet av nyss angiven art skulle upphäva de svårigheter, som enligt bestämmelserna förefunnits att på ett tillfredsställande sätt ordna avlöningsförhållandena för de beställningshavare, som uppehölle befattning i omedelbar eller medelbar succession efter marinöverdirektören, och då det även vid andra förordnanden på längre tid, då ordinarie beställningshavare avstode lönen, vore lämpligt, om ställföreträdaren kunde efter Kungl. Maj:ts prövning meddelas rätt att uppbära lönen i dess helhet, förordade marinförvaltningen stadgandet till antagande som ett särskilt moment under 16 §.

I de av övriga myndigheter avgivna yttrandena hava ock krav på ändringar av bestämmelserna i nu ifrågasatt paragraf framförts. Sålunda har, bland annat, ifrågasatts förhöjning av vikariatsersättningsbeloppen ävensom att vikariatsersättning skulle få utgå utan Kungl. Maj:ts prövning i alla de fall, då beställningshavare uppehölle tjänst för annan och denne därvid vidkändes tjänstledighetsavdrag.

Lönenämnden får för sin del erinra om, att nämnden i sitt den 24 januari 1923 avgivna utlåtande över förberörda inom försvarsdepartementet uppgjorda förslag till ändringar av officersavlöningsreglementet anförde, att nämnden icke kunde förorda, att, på sätt förslaget innebure, bestämmelserna om vikariatsersättning skulle ur reglementet utgå, och detta så mycket mindre som motsvarande ändring ej vore ifrågasatt beträffande den civila förvaltningen. Särskilt den civilmilitära personalen hade en ställning, som ur åtskilliga synpunkter kunde anses fullt jämförbar med civila befattningshavares. Några allmänna riktlinjer, efter vilka vikariatsersättning borde utgå, hade visserligen då ännu icke uppdragits och lönenämnden hade för sin del ansett sig böra, intill dess större erfarenhet vunnits, vänta med att avgiva förslag till reglering av grunderna för denna avlöningsförmåns utgående i olika fall. Vissa förutsättningar för att vikariatsersättning skulle kunna ifrågakomma syntes nämnden dock redan då kunna angivas. Sålunda syntes vikariatet böra 1) avse längre tid i en följd än sju dagar; 2) vara förenat med full befogenhet (alltså syntes i enlighet med vissa dittills meddelade beslut vikariatsersättning icke böra utgå till regementsbefälhavare, bataljonsbefälhavare o. s. v., vilka icke förde befälet över regementet, bataljonen o. s. v., med samma befogenhet som den ordinarie chefen, eller till befattningshavare, som tillfälligt bestred en uppbördsmanbefattning på ordinarie uppbördsmannens ansvar); 3) avse viss bestämd beställning i succession eller viss befattning, som eljest uppehölles av beställningshavare i högre grad. I sist angivna fall syntes även lönedisposition kunna ifrågakomma. Undantagas borde emellertid sådana fall, då, såsom i regel syntes vara händelsen beträffande kompaniofficers- och underofficersbeställningar, någon bestämd gräns icke vore uppdragen mellan de arbetsuppgifter, som åläge beställningshavare inom olika tjänstegrader.

Uti det förslag till nytt avlöningsreglemente, lönenämnden nu framlägger, har nämnden, med hänsyn till vad armeförvaltningen anført, funnit den särskilda bestämmelsen beträffande vakansförordnande kunna utgå samt infört en uttrycklig föreskrift angående vikariatsersättning vid uppehållande av beställning tillhörande annan löneplan än den, till vilken vikariatsens egen beställning är att hänföra.

I övrigt har nämnden ej ansett sig böra föreslå några ändringar i förevarande paragraf. Vad särskilt angår frågan om disponerande av ledig lön för vikaries avlöning efter andra grunder än de i paragrafen angivna, hava

de skäl, som tidigare må hava förelegat för upptagande av bestämmelser härom i avlöningsreglementet, numera väsentligen förlorat sin giltighet. Enligt den nya försvarsorganisationen skola nämligen vissa beställningar, som förut tillsatts genom förordnande, hädanefter tillsättas medelst fullmakt, i följd varav frågan om lönedisposition i successionen efter deras innehavare förfallit, och är därjämte i flertalet av de fall, i vilka dylika förordnanden alltjämt förekomma, lönedisposition uttryckligen medgiven. Att för det fåtal fall, där så ej är förhållandet, såsom i successionen efter cheferna för lant- och sjöförsvarets kommandoexpeditioner samt marinöverdirektören, meddela särskild föreskrift i avlöningsreglementet, synes så mycket mindre erforderligt, som Kungl. Maj:t hittills ansett sig oförhindrad att jämväl i dessa fall disponera ledig lön för vikaries avlöande. Beträffande successionen efter marinöverdirektören läser för övrigt föreliggande spörsmål helt förlora sin betydelse, i händelse nämndens under 35 § närmare omförmälda förslag angående sättet för marinöverdirektörsbeställningens tillsättande vinner statsmakternas bifall.

I samband med avgivande av förslag om ändringar i tilläggsbestämmelserna till de militära avlöningsreglementena torde nämnden få upptaga den i dess tidigare yttrande omförmälda frågan om närmare reglering av grunderna för vikariatsersättningens utgående i olika fall.

I fråga om stadgandet i 17 § 2 mom. har arméförvaltningen anført, att av den nuvarande lydelsen icke framginge, på vilken myndighet det skulle ankomma att pröva, huruvida det kunde befinnas skäligt att låta beställningshavare, som underginge fängelse eller hölles häktad för brott, uppbära någon del av avlöningen. Arméförvaltningen har på grund härav föreslagit, att de i sagda moment förekommande orden »så framt ej befinnes skäligt» måtte utbytas mot »så vitt ej den myndighet, vilken, enligt vad särskilt är föreskrivet, äger besluta i fråga om fastställelse av löneklass för beställningshavaren, finner skäligt».

17 §.

Då stadgande härutinnan emellertid återfinnes i 2 kap. 3 § i kungörelsen med tilläggsbestämmelser till de militära avlöningsreglementena, anser lönenämnden den sålunda föreslagna kompletteringen av ifrågasvarande moment onödig. Som nämnden ej heller i övrigt ansett skäl föreligga för någon ändring av denna paragraf, har nämnden i sitt förslag till nytt avlöningsreglemente bibehållit paragrafen oförändrad.

Vad de i 18 § förekommande bestämmelserna rörande semester angår, har bland annat ifrågasatts, att de i 3. och 4. lönegraderna i löneplanen Uo placerade beställningshavarna måtte erhålla semester av samma längd, som tillkomme beställningshavare tillhörande 3. eller 4. lönegraden i löneplanen O eller 10.—13. lönegraderna i löneplanen C. Förstnämnda beställningshavare, som nu åtnjuta semester under 25 dagar intill 40 års ålder och där- efter 35 dagar, borde sålunda berättigas till 35 respektive 45 dagars semester. Vidare har ifrågasatts, att beställningshavare tillhörande 4. lönegraden i löneplanen Uo skulle efter uppnådda 50 års ålder tillerkännas semester under 45 dagar.

18 §.

Genom remiss den 19 maj 1922 har, såsom förut nämnts, till lönenämnden överlämnats en av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse gjord framställning i fråga om bataljonsläkares m. fl:s rätt till semester. I berörda framställning har sjukvårdsstyrelsen, såvitt nu är i fråga, under framhållande av att bataljonsläkare och regementsveterinär tillhörde kaptens tjänsteklass och i det närmaste uppbure samma löneförmåner som kapten samt att de först vid högre levnadsålder bleve pensionsberättigade, hemställt, att Kungl. Maj:t

mätte vidtaga åtgärd i syfte att de i semesterhänseende icke måtte intaga sämre ställning än kaptenen.

Efter remiss har arméförvaltningens civila departement avgivit utlåtande i ärendet.

Civila departementet har anfört, att enligt 1918 års avlöningsakkunnigas förslag de särskilda civilmilitära beställningshavarna hänförs till de lönegrader i kommunikationsverkens avlöningsreglemente, till vilka med dem jämförliga befattningshavare vid kommunikationsverken hörde. Härigenom hade de i sjukvårdsstyrelsens framställning avsedda beställningshavarna i 9. lönegraden erhållit samma ställning i lönehänseende som befattningshavare vid kommunikationsverken enligt 14. lönegraden i den för dessa sistnämnda gällande löneplan. I semesterhänseende vore dessa ock likställda. Vid sådant förhållande kunde civila departementet icke tillstyrka någon ändring i officersavlöningsreglementet, varigenom utsträckning av tiden för semesterförmåns åtnjutande skulle medgivas de i framställningen avsedda befattningshavarna.

Lönenämnden finner sig icke kunna biträda de yrkanden, som framställts med avseende å semestertiderna för beställningshavare, tillhörande löneplanen Uo. En ändring av nuvarande bestämmelser i den riktning, nämnda yrkanden avse, synes nämligen icke låta förena sig med de principer, som i allmänhet vunnit tillämpning vid semesterförmåns utmätande.

Beträffande den av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse väckta frågan om bataljonsläkares och regementsveterinärers semester får lönenämnden erinra därom, att enligt Kungl. Maj:ts på grundval av förenämnda avlöningsakkunnigas förslag till 1921 års riksdag framlagda proposition lönebeloppen i 9. lönegraden av löneplanen C genomgående voro lägre än lönebeloppen i 3. lönegraden av löneplanen O. Riksdagen, som godkände förslaget såvitt angick förstnämnda lönegrad, satte emellertid lönebeloppen i 3. lönegraden av löneplanen O lägre än Kungl. Maj:t föreslagit utan att dock härvid företa någon ändring i de av Kungl. Maj:t föreslagna semesterbestämmelserna. Nu anförda och av sjukvårdsstyrelsen i övrigt åberopade förhållanden torde emellertid, med hänsyn till vad civila departementet erinrat och då för övrigt slutlönen alltjämt är högre i lönegraden O 3 än i lönegraden C 9, enligt lönenämndens förmenande icke vara av beskaffenhet att motivera en ändring, av semesterbestämmelserna i den av sjukvårdsstyrelsen angivna riktning.

19 §.

Med avseende å 19 §, som upptager bestämmelser angående tjänstebostad har lönenämnden funnit sig föranlåten att föreslå ett par mindre jämkningar.

Sålunda torde, då tjänstebostäder lära komma att anvisas jämväl viss personal vid flygvapnet och den befogenhet, som enligt 1 mom. anförtrotts arméförvaltningens fortifikationsdepartement respektive marinförvaltningen, för flygvapnets vidkommande synes böra tillkomma flygstyrelsen, härav betingad ändring böra vidtagas i nämnda moment.

Enligt bestämmelserna i 3 mom. skall avflyttning från tjänstebostad, därest bostadsinnehavaren avgår ur tjänst på grund av uppnådd pensionsålder, ske nästa fardag därefter. Bostadsinnehavare, som avskedas med pension på grund av sjukdom, skall däremot avflytta ur tjänstebostad vid den löpande månadens utgång. En dylik olikställighet har synts nämnden icke vara med billighet överensstämmande och detta desto mer som den ålderspensionerade i regel torde kunna i förväg ordna för sig i bostadshänseende, under det att en sjukdomspensionerad kan hava svårigheter härutinnan. Nämnden har därför ansett sig böra föreslå, att för sjukdomspensionerad bostadsinnehavare enahanda fardagsrätt måtte gälla som för ålderspensionerad, och har nämnden i sitt förslag till nytt avlöningsreglemente avfattat 3 mom. i enlighet härmed.

Vad angår de i förevarande paragraf meddelade bestämmelserna, har, bland annat, ifrågasatts, att den i 1 mom. lämnade föreskriften om skyldighet för beställningshavare, som anvisats av statsverket disponerad lägenhet, att bebo densamma måtte mildras därhän, att beställningshavare må, om han så önskar, avstå från att bebo bostaden men att han vid sådant förhållande ändå skall vara skyldig att till kronan inbetala stadgat hyresbelopp. Denna fråga synes emellertid nämnden icke vara av beskaffenhet att behöva regleras i avlöningsreglementet, vars föreskrifter angående tjänstebostad för övrigt äro avfattade i överensstämmelse med motsvarande föreskrifter i civilförvaltningens och kommunikationsverkens avlöningsreglementen.

Yrkande har ock framställts därom, att hyra för tjänstebostad måtte utgå i efterskott. Då emellertid nuvarande bestämmelser rörande hyras erläggande överensstämma med motsvarande föreskrifter för civilförvaltningen och kommunikationsverken samt särskilda skäl för en undantagsställning, vad nu ifrågavarande personal angår, icke förefinnes, kan nämnden ej heller ansluta sig till berörda yrkande.

I fråga om innehållet i 20 och 21 §§ har någon ändring icke ifrågasatts, och har nämnden ej heller funnit skäl härtill föreligga. 20—21 §§.

I denna paragraf föreslår lönenämnden upptagande av en bestämmelse om ekiperingshjälp till officer, underofficer samt vederlike vid första anställningen såsom sådan. 22 §.

Med avseende å dessa bestämmelser får nämnden erinra därom, att 1918 års militära avlöningssakkunniga i sitt den 10 februari 1921 avgivna betänkande och förslag rörande löneroglering för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen föreslog, bland annat, att ekiperingshjälp måtte beredas officer och underofficer med vederlike vid första anställningen såsom sådan.

De sakkunniga motiverade detta förslag huvudsakligen därmed, att, medan skyldigheten för civila befattningshavare att bära tjänstedräkt vore inskränkt till ett mindretal grupper av tjänstemän och i allmänhet avsåge allenast anskaffning av mindre omfattande beklädnad, motsvarande skyldighet för ifrågavarande militära personal innebure anskaffning och underhåll av fullständig beklädnadsuppsättning av för olika tjänstgöringsförhållanden och årstider lämpade tjänstedräkter. På grund härav syntes det de sakkunniga uppenbart, att betydande kostnader i detta avseende förorsakades den militära personalen i jämförelse med den civila. Ekiperingshjälp borde därför tillkomma officer och underofficer samt vederlike, vilken vore skyldig att i tjänsten bära uniform; dock borde ekiperingshjälpen utgå endast vid första anställningen i sådan beställning. De utgifter, varom här vore fråga, vore nämligen särskilt kännbara vid den första anställningen, då vederbörande ännu icke uppburit någon lön och därför måste, därest han icke ägde enskilda tillgångar för bestridande av nämnda utgifter sätta sig i skuld. De belopp, som i förevarande avseende borde ifrågakomma, syntes lämpligen böra avvägas på sådant sätt, att de å ena sidan beredde en verklig lättnad vid ekiperingsanskaffning, men å andra sidan finge karaktären att utgöra allenast ett bidrag vid denna anskaffning. Det borde, enligt de sakkunnigas mening, överlämnas åt Kungl. Maj:t att inom vissa i avlöningsreglementet upptagna maximibelopp bestämma de bidrag, som borde utgå. I detta sammanhang erinrade de sakkunniga jämväl därom, att ekiperings- (beklädnads-) hjälp redan i vissa fall utginge till reservpersonal vid armén och marinen.

En av de sakkunniga, herr Widell, med vilken herr N. A. Nilsson instämde, avgav i fråga om ekiperingshjälpen särskilt yttrande och anförde,

att han icke kunnat ansluta sig till de sakkunnigas förslag på denna punkt, särskilt som det enligt hans mening måste befaras, att införandet av denna nya avlöningsförmån komme att medföra konsekvenser i fråga om åtskilliga befattningar. Däremot ansåge reservanten lämpligt, att staten under tjänstgöring tillhandahölle vapen, kikare och skidor.

Vid avlåtandet till 1921 års riksdag av propositionen angående lönereglering för arméns och marinens personal anslöt sig föredragande departementschefen i nu förevarande punkt till de sakkunnigas förslag och erinrade därvid, att, då man — enligt departementschefens förmenande med all rätt — syftade till, att officersbanan borde vara öppen för ynglingar från olika samhällsgrupper, en sådan strävan mötte ett väsentligt hinder i de stora kostnader, som anskaffningen av den första militära beklädnadsutrustningen medförde. Det vore sålunda även ur rekryteringssynpunkt av stort intresse, att bestämmelse om denna förmån bleve införd i avlöningsreglementet. Den av reservanterna uttalade betänkligheten, att medgivandet av denna avlöningsförmån skulle medföra konsekvenser i fråga om åtskilliga civila befattningar, syntes departementschefen icke äga fog, då militärtjänsten påfordrade bärande av uniform i en helt annan utsträckning än civil tjänst samt uniform för den senare tjänsten betingade väsentligen mindre kostnader än för den förra.

I överensstämmelse härmed hade i det förslag till avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen, som förelades 1921 års riksdag, under 22 § införts ett så lydande stadgande: »Ekiperingshjälp tillkommer officer och underofficer samt vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, vid första anställningen såsom sådan med ett belopp av högst 1,000 kronor till beställningshavare i officers tjänsteställning och högst 600 kronor till beställningshavare i underofficers tjänsteställning samt utgå enligt de närmare bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t.»

Beträffande den av reservanterna väckta frågan om tillhandahållande under tjänstgöring genom statens försorg av vapen, kikare, skidor och dylik utrustning kunde det även enligt departementschefens mening ifrågasättas, huruvida ej sådan förmån borde beredas den militära personalen. Därest vid utredning i ärendet skulle befinnas, att så borde ske, syntes böra övervägas, huruvida icke däremot svarande minskning av ekiperingshjälpens belopp borde äga rum.

Vid 1921 års riksdag blev emellertid något avgörande icke träffat i nu berörda spörsmål. I sin skrivelse anförde sålunda riksdagen beträffande den föreslagna ekiperingshjälpen, att riksdagen icke velat fatta ståndpunkt till frågan, om denna förmån över huvud taget borde utgå, innan ytterligare utredning i ärendet skett. I varje fall syntes emellertid denna fråga böra underställas riksdagens prövning.

Genom brev den 29 juni 1921 uppdrog Kungl. Maj:t åt arméns och marinens avlöningssakkunniga, bland annat, att i anledning av riksdagens uttalande i ämnet verkställa utredning och eventuellt avgiva förslag till bestämmelser att underställas riksdagens prövning angående särskild ekiperingshjälp vid första anställningen som officer eller underofficer. Sedermera förordnade Kungl. Maj:t genom beslut den 31 december 1921, att uppdraget skulle övertagas och slutföras av försvarsväsendets lönenämnd.

Uti skrivelse den 13 februari 1922 avgav lönenämnden utlåtande och förslag i ämnet. Härvid erinrade nämnden till en början om den rätt att mot viss ersättning utbekomma beklädnadspersedlar m. m., som enligt gällande bestämmelser tillkomme personal vid såväl försvarsväsendet som vissa grenar av den civila förvaltningen.

I detta hänseende framhöll lönenämnden, hurusom enligt 22 § i officers-avlöningsreglementet beställningshavare ägde att mot ersättning från kronans vederbörande förråd och dylika anstalter utbekomma bland annat beklädnads- och utrustningsartiklar ävensom vid kronans verkstäder låta tillverka och reparera uniformspersedlar och övrig tjänstestruktning, allt enligt bestämmelser, som meddelades av Kungl. Maj:t. Kungörelsen den 31 december 1921 (nr 831) med vissa tilläggsbestämmelser till de militära avlöningsreglementena innehölle i detta hänseende (4 kap.) allenast en hänvisning till vad därom vore i vederbörliga förvaltningsreglementen för armén och i reglementet för marinen särskilt stadgat.

Motsvarande bestämmelser för tjänstemän vid kommunikationsverken återfinnes dels i 25 § av avlöningsreglementet den 19 juni 1919 (nr 343), dels i tilläggsbestämmelserna till nämnda reglemente den 30 juni 1920 (nr 529). För befattningshavare vid statsdepartement och andra verk, tillhörande den civila förvaltningen, vore föreskrifter i ämnet givna dels i 24 § av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451), dels i tilläggsbestämmelserna till nämnda reglemente den 31 december 1921 (nr 753). Ifrågavarande, till respektive avlöningsreglementen hörande tilläggsbestämmelser vore emellertid för de båda verksgrupperna av sinsemellan något avvikande innehåll.

Till följd av de vid kommunikationsverken rådande tjänstgöringsförhållandena hade det nämligen beträffande vissa befattningsgrupper vid dessa verk mer än i fråga om andra sådana ansetts ligga i verkets intresse, att befattningshavaren alltid uppträdde i väl värdad uniform. Detta vore faller vad anginge tjänstemän, vilka, såsom exempelvis tågpersonalen vid statens järnvägar, hade att i den dagliga rörelsen representera verket i förhållande till allmänheten. Ävenså finnes tjänstemannagrupper vid dessa verk, vilka regelbundet hade sådant arbete, att beklädnaden i särskilt hög grad utsattes för slitning eller för inverkan av väder och vind. För att icke dessa tjänstemän skulle vara nödgade att vidkännas större utgifter för sin beklädnad än andra befattningshavare, med vilka de eljest borde vara jämställda, hade det ansetts riktigt att till förmån för de förra stadga en reduktion av den ersättning, som av tjänstemannen skulle till verket erläggas för tillhandahållna klädespersedlar eller materialier. Denna reduktion hade bestämts till 30 procent av verkets självkostnadspris.

Någon motsvarande nedsättning för särskilda fall hade icke ansetts behöfelig vid de verk, å vilka avlöningsreglementet den 22 juni 1921 ägde tillämpning. Vid vissa av dessa verk — såsom fängvårdsstaten och tvångsarbetsanstalterna — förekomme väl, att uniformspliktig personal ledde och deltog i arbete, som utsatte beklädnaden för starkare slitning, men i dylika fall syntes verket vara i tillfälle att tillhandahålla överdragskläder. I övrigt hade vid dessa verk sådana förhållanden icke ansetts föreligga, som vid kommunikationsverken befunnits betinga ifrågavarande nedsättning.

Den skyldighet att på egen bekostnad anskaffa och underhålla uniform och en del andra för tjänstebruk avsedda effekter, som åläge å aktivt stat anställda officerare och underofficerare med vederlikar, hade endast i förhållandevis ringa omfattning någon motsvarighet vid den civila förvaltningen. I många fall, särskilt vid den första utrustningen, vore denna skyldighet enligt nämndens mening mycket betungande. Det vore fördensskull helt naturligt önskvärt, bland annat med hänsyn till rekryteringen av officers- och underofficerskårerna, om staten här kunde på ett eller annat sätt tråda hjälpsamt emellan, och detta så mycket hellre, som särskild gottgörelse i form av ekiperings-(beklädnads-)hjälp redan tillerkänts motsvarande personal i arméns och marinens reserver.

Lönenämnden hade dittills icke varit i tillfälle att i denna fråga avvägbringa någon närmare utredning utöver den, som, på sätt förut omförmäلتs, kommit till stånd på framställning av arméns och marinens avlöningssak-kunniga. Under överläggningen i detta ämne hade emellertid inom nämnden fråga väckts, huruvida icke även andra utvägar än beviljandet av kontant ersättning i form av ekiperingshjälp lämpligen skulle kunna anlitas för att bereda personalen den lättnad, som här kunde anses erforderlig. I sådant hänseende hade närmast kommit i betraktande den vid kommunikations-verken tillämpade anordningen, enligt vilken i vissa fall klädespersedlar och materialier kunde till befattningshavare utlämnas mot ersättning, som med 30 procent understege verkets självkostnadspris.

Då tillverkning av uniformspersedlar och en del andra för tjänsten avsedda artiklar redan i viss omfattning ägde rum på arméns och marinens egna verkstäder, hölle lönenämnden för antagligt, att sådana anordningar skulle kunna träffas, varigenom det bleve möjligt för officerare och under-officerare att därifrån, åtminstone i vida större utsträckning än dittills varit fallet, fylla sitt behov av dylika persedlar. Vid en sålunda anordnad tillverkning syntes man kunna räkna med ett relativt lågt självkostnadspris. Och därest en ytterligare utredning i förevarande ärende skulle giva vid handen, att ersättningen för den tillverkade varan lämpligen borde bestämmas att i vissa fall utgå med något lägre belopp, än som motsvarade självkostnaden, skulle tydligen på detta sätt, utan allt för stor kostnad för statsverket, en betydande förmån kunna beredas personalen.

Lönenämnden tillåte sig därför förorda, att en utredning avvägbringades i syfte att ådagalägga, huruvida och i vilken utsträckning tillverkning av persedlar, om vilka här vore fråga, skulle kunna ske på arméns och marinens egna verkstäder, samt huru denna tillverkning lämpligen borde anordnas.

Av vad sålunda anförts framginge, att lönenämnden för det dåvarande icke vore beredd att framlägga förslag om beredande åt officerare och under-officerare med vederlikar av kontant ekiperingshjälp eller någon sådan däremot svarande förmån, som ovan antytts.

Lönenämnden ansåge sig emellertid böra taga under övervägande, huruvida icke, på sätt ifrågasatts, staten lämpligen skulle kunna redan då, i större utsträckning än som skedde, tillhandahålla personalen för tjänstebruk avsedda utrednings- och remtygspersedlar ävensom vapen. Beträffande arméns personal berörde denna fråga endast officerare och vederlikar, då nämligen underofficerarna med vederlikar hade att av dylika persedlar anskaffa och bekosta endast sabelhandrem (portepé) och sabel med balja samt någon ändring härutinnan icke syntes böra ifrågasättas. Vad åter marinen anginge, hade marinförvaltningen ansett behovet av utrustning, varom här vore fråga, vara i erforderlig utsträckning tillgodosett genom gällande bestämmelser. I huvudsaklig överensstämmelse med vad arméförvaltningens artilleri-, intendents- och civila departement i förevarande avseende föreslagit hemställde fördenskull lönenämnden, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för tillhandahållande åt arméns officerare på aktiv stat och vederlikar av vissa utrednings- och remtygspersedlar samt vapen (kikare med fodral, officersränsel, skidor med stavar samt pistol med fodral jämte vissa smärre artiklar). Ifrågavarande persedlar, med undantag av skidor med stavar, borde dock icke tillhandahållas dem, som i egenskap av officerare eller vederlikar redan tillhörde armén.

I proposition nr 248 förelade Kungl. Maj:t 1922 års riksdag ett på lönenämndens nyssnämnda hemställan grundat förslag, vilket även vann riksdagens bifall.

Frågan, huruvida härutöver särskild ekiperingshjälp i någon form borde beredas arméns och marinens aktiva officerare och underofficerare med vederlikar, borde, enligt föredragande departementschefens mening, få bero på ytterligare utredning, sedan, på sätt lönenämnden föreslagit, undersökning verkstälts rörande möjligheten att å försvarsväsendets egna verkstäder anordna tillverkning av persedlar för nämnda personals räkning i större utsträckning än för det dåvarande vore fallet.

Genom brev den 9 juni 1922 anbefalldes sedermera arméförvaltningens intendentsdepartement och marinförvaltningen att var för sig verkställa utredning rörande möjligheten att å arméns respektive marinens verkstäder anordna tillverkning av persedlar för officerares och underofficerares räkning i större utsträckning än för det dåvarande vore fallet. Till åtlydnad härav framlade arméförvaltningens intendentsdepartement i skrivelse den 27 mars 1923 och marinförvaltningen i skrivelse den 10 januari 1923 resultatet av de verkställda utredningarna.

Intendentsdepartementet framhöll härvid, bland annat, att tillverkning av paradpersedlar och portopéer vid arméns verkstäder skulle kräva nyanställning av särskilt yrkesutbildad och sakkunnig personal samt inrättandet av vissa specialverkstadsavdelningar. Det kunde förutses, att statens självkostnader vid en sådan tillverkning icke kunde nedbringas under dem hos ett enskilt företag. Utan ekonomisk uppoffring syntes staten således icke kunna utföra ifrågavarande tillverkningar för officerare och underofficerare under för denna personal ekonomiskt gynnsamma betingelser, även om det finge antagas, att tillverkningen vore möjlig att åstadkomma.

Vad anginge frågan om möjligheterna för officerare och underofficerare att från kronans förråd utbekomma beklädnadspersedlar, erinrade intendentsdepartementet, att, därest officer eller underofficer önskade inköpa persedlar av för manskapet gällande modell, han ägde hänvända sig med rekvisition i regel till det truppförband, där han vore anställd. Därest rekvirerad persedel ansåges kunna utlämnas, beräknades priset därå så högt, att detsamma täckte kronans anskaffningskostnader. Erforderliga ändringar och kompletteringar av sålunda köpta manskapspersedlar finge rekvisitionen därefter utföra på egen bekostnad, varvid truppförbandens verkstäder stundom syntes anlitas.

Önskade officer eller underofficer genom kronans försorg erhålla uniformspersedlar av bättre beskaffenhet och med större krav å sömnad å tillpassning än beträffande manskapspersedlarna, hade han i regel att hänvända sig till arméns centrala beklädnadsverkstad, där dylik tillverkning organiserats. Truppförbandens skradderiverkstäder vore nämligen numera endast avsedda för utförande av reparationer och personalen i fråga om yrkesskicklighet vald därefter. Blott i enstaka undantagsfall kunde sålunda tillverkning av bättre uniformspersedlar utföras vid något truppförbands skradderiverkstad. Då arméns centrala beklädnadsverkstad vore förlagd till Stockholm, låge det i sakens natur, att huvudsakligen endast officerare och underofficerare tjänstgörande i huvudstaden kunnat begagna sig av möjligheterna att få uniformstillverkning utförd vid verkstaden. Följden hade också blivit, att tillverkning av uniformer för officerare och underofficerare skett endast i mycket ringa utsträckning. Härtill hade medverkat, att, då på grund av gällande bestämmelser kronan genom tillverkningar av här ifrågavarande slag finge åsamkas någon förlust, verkstaden icke varit i stånd att hålla lägre pris än de flesta enskilda yrkesutövare i huvudstaden, de största och dyraste firmorna undantagna.

Därest nu en utvidgning av ifrågavarande tillverkning skulle äga rum, kunde denna enligt intendentsdepartementets förmenande ske på två sätt:

antingen genom utökning av vederbörlig verkstadsavdelning vid arméns centrala beklädnadsverkstad eller genom decentralisering av tillverkningen å truppförbanden. I det förra fallet vore det nödvändigt att räkna med dyrbara resor för mättagning och provning, vartill komme att verkstadens förläggning till en dyr ort givetvis måste återverka på prissättningen; i det senare fallet åter uppkomme väsentligt ökade kostnader för anställning av högre kvalificerad personal än hittills varit erforderlig.

Intendentsdepartementet kunde för sin del, och i överensstämmelse med vad flertalet truppförbands- m. fl. chefer i avgivna yttranden uttalat, icke anse annat än att någon ökad tillverkning av beklädnadspersedlar för officerare och underofficerare icke vore utförbar vid arméns verkstäder på för sagda personal gynnsamma ekonomiska villkor, med mindre än att staten vidkändes ekonomiska uppoffringar i form av lägre försäljningspris än statens självkostnadspris. Att en utvidgning av verksamheten över huvud taget vore möjlig i ena eller andra formen kunde däremot av den gjorda utredningen anses fastslaget.

Beträffande den av lönenämnden tidigare såsom möjlig ifrågasatta anordningen, att persedlar, i likhet med vad fallet vore vid kommunikationsverken, skulle kunna tillhandahållas mot viss rabatt å självkostnadspriset, hade intendentsdepartementet sökt uppgöra en beräkning av de årliga kostnader, staten skulle få vidkännas för en rabattering med förslagsvis 30 procent, och därvid kommit till den uppfattningen, att de årliga kostnaderna för en dylik rabattering skulle kunna antagas komma att uppgå till omkring 300,000 kronor. Skulle jämväl paradpersedlar och portepéer tillverkas vid statens verkstäder och tillhandahållas med 30 procents rabatt å självkostnaden, måste nämnda belopp ytterligare ökas med omkring 25,000 kronor.

Vad marinens personal beträffar, anförde marinförvaltningen i sin förut omnämnda skrivelse den 10 januari 1923, att de verkstäder, där tillverkning av persedlar för officerare och underofficerare skulle kunna ifrågakomma, vore beklädnadsverkstäderna vid flottans station i Stockholm och vid Vaxholms kustartilleriregemente samt marinens centrala beklädnadsverkstad i Karlskrona. För det dåvarande ägde någon tillverkning av persedlar, som nyss nämnts, icke rum vid marinens beklädnadsverkstäder, och på grund av lokala och andra förhållanden syntes det marinförvaltningen, att någon dylik tillverkning för det dåvarande icke heller borde anordnas vid Stockholms station och Vaxholms kustartilleriregementes verkstäder. Däremot ansåge marinförvaltningen, att tillverkning av uniformspersedlar för officerare och underofficerare utan svårighet borde kunna åvägbringas vid marinens centrala beklädnadsverkstad. Dock borde tillverkningen från början ske i ringa omfattning för att sedermera, om så befunnas lämpligt, utvidgas, allt under villkor att kronans rätt och fördel icke i något avseende trädde för nära.

Sedan lönenämnden genom remiss den 7 maj 1923 anbefallts avgiva utlåtande i ärendet, avgav nämnden dylikt utlåtande den 17 mars 1924. Nämnden framhöll häri till en början med anledning av vad marinförvaltningen anförde, att tillverkning av uniformspersedlar för officerare och underofficerare med vederlikar dämera, enligt vad nämnden inhämtat, vore igångsatt vid marinens centrala beklädnadsverkstad. Särskilt den i Karlskrona förlagda delen av marinens officers- och underofficerskår kunde sålunda på detta sätt utan svårighet få uniformspersedlar tillverkade genom kronans försorg. Det syntes nämnden böra erinras, att de i Stockholm och Vaxholm stationerade officerarna och underofficerarna m. fl. vid marinen hade tillfälle att även vid arméns centrala beklädnadsverkstad få sitt behov i förevarande avseende tillgodosett, i det att denna verkstad sedan längre tid tillbaka upptagit tillverkning jämväl av uniformspersedlar för marinens personal. Redan nu

hade sålunda så gott som all till marinen hörande personal möjlighet att utan större omgång och särskilda kostnader för måttagning och provning få sina uniformspersedlar tillverkade genom kronans försorg.

Vad åter arméns personal beträffade, ställde sig — huvudsakligen på grund av truppförbandens spridda förläggning över hela landet — nu berörda förhållanden för densamma icke lika gynnsamma. Vål kunde officerare och underofficerare vid de i Stockholm och dess närhet förlagda truppförbanden utan särskilda extra kostnader låta tillverka sina uniformer vid arméns centrala beklädnadsverkstad, och likaledes syntes det låta sig göra, att personalen vid Karlskrona grenadjärregementet finge sina motsvarande persedlar tillverkade vid marinens centrala beklädnadsverkstad. Men för beställningshavare vid det stora flertalet av arméns truppförband bleve det, såsom intendentsdepartementet anfört, i dylika fall omöjligt att undvika extra kostnader för måttagning och provning, även om dessa kostnader skulle kunna i viss utsträckning nedbringas därigenom, att större beställningar på en gång gjordes från en eller flera sinsemellan närbelägna garnisonsorter.

Härtill komme den omständigheten, att arméns centrala beklädnadsverkstad vore förlagd till en av de orter i landet, där arbetskostnaderna ställde sig som allra högst, och att även marinens motsvarande verkstad vore belägen på en jämförelsevis dyr ort. Därest ersättningen för den tillverkade varan så beräknades, att den åtminstone täckte självkostnaden, skulle det under sådana förhållanden, såvitt lönenämnden kunnat finna, i många fall icke vara förenat med någon ekonomisk fördel för personalen att vid nämnda verkstäder låta tillverka sina uniformspersedlar. Och vad anginge möjligheten att vid truppförbandens verkstäder anordna dylik tillverkning, syntes den av intendentsdepartementet verkställda utredningen få anses hava givit vid handen, att ej heller denna utväg praktiskt sett vore framkomlig.

Annorlunda skulle emellertid saken ställa sig, därest, på sätt lönenämnden tidigare ansett möjligt, försvarsväsendets ifrågavarande personal, i likhet med vad som då gällde beträffande vissa befattningshavare vid kommunikationsverken — och numera även vid tullverket — erhöle de tillverkade persedlarna till något lägre pris än som motsvarade självkostnaderna. Då emellertid en dylik anordning, därest visst procentuellt avdrag medgäves, knappast syntes kunna genomföras utan en relativt komplicerad bokföring och i övrigt skulle, såsom syntes framgå av den utav arméförvaltningens intendentsdepartement gjorda utredningen, betinga mycket dryga kostnader för statsverket, funne sig lönenämnden icke kunna förorda vidtagande av åtgärder i berörda syfte.

Om lönenämnden för sin del sålunda icke kunnat beträffande nu ifrågavarande beställningshavare vid armén och marinen tillstyrka en anordning, motsvarande den för viss personal vid kommunikationsverken och tullverket tillämpade, så ville dock nämnden å andra sidan, med avseende å vad arméförvaltningens intendentsdepartement i ärendet anfört, såsom sin mening hava uttalat, att anledning för det dåvarande knappast syntes föreligga att företaga någon väsentlig ändring i bestämmelserna om rätt för arméns och marinens personal att från kronans förråd mot ersättning utbekomma vissa artiklar ävensom att vid kronans verkstäder tillverka uniformspersedlar m. m.

Då lönenämnden under dessa förhållanden haft att ånyo överväga den tidigare väckta frågan om ekiperingshjälp för aktiv personal av officers- och underofficers tjänsteställning, hade lönenämnden stannat vid den meningen att, såsom arméns och marinens avlöningssakkunniga på sin tid föreslagit, dylik ersättning borde tillerkännas personalen vid den första anställningen i nyss angiven egenskap. De utgifter, varom här vore fråga, vore givetvis,

på sätt av nämnda sakkunniga framhållits, särskilt kännbara vid den första anställningen, då vederbörande ännu icke uppburit någon lön och därför måste, därest han icke ägde enskilda tillgångar för bestridande av nämnda utgifter, sätta sig i skuld. Att ytterligare utsträcka rätten till ekiperingshjälp, så att denna förmån skulle kunna i större eller mindre omfattning utgå jämväl under den följande tjänstetiden, sedan den första anställningen blivit vunnen, syntes nämnden icke böra ifrågakomma. Därigenom skulle i själva verket en mer eller mindre permanent avlöningsförmån komma personalen till godo, och en dylik mera allmän löneförbättring syntes icke böra genomföras på det sätt, varom här nu vore fråga.

Lönenämnden ansåge sig i detta sammanhang böra erina, att, såsom ock av föredragande departementschefen framhölls vid avlåtandet till 1921 års riksdag av propositionen nr 350, medgivandet av ekiperingshjälp vid första anställningen för viss militär personal icke syntes kunna antagas medföra konsekvenser i fråga om civila befattningshavare, då nämligen den militära tjänsten påfordrade bärandet av uniform i helt annan utsträckning än den civila tjänsten samt militär uniform i regel syntes betinga avsevärt drygare kostnader än civil uniformsutrustning.

Vad därefter ekiperingshjälpens storlek beträffade, syntes densamma nämnden, såsom ock tidigare ifrågasatts, lämpligen böra avvägas så, att den å ena sidan beredde vederbörande en verklig lättnad vid ekiperingsanskaffning, men å andra sidan hade karaktären av att utgöra allenast ett bidrag vid berörda anskaffning. Därvid syntes de belopp, som utginge såsom ekiperingshjälp (beklädnadshjälp) till personal i arméns och marinens reserver, i viss mån kunna tjäna till ledning.

Vad då först arméns reservpersonal beträffade, utginge enligt förordningen den 15 november 1912 (nr 413) ekiperingshjälp till beställningshavare, som inom reserv erhållit sin första officers- eller underofficersanställning, med 500 kronor till officer och 300 kronor till underofficer (och vederlikar). Från och med år 1921 hade tillfällig förhöjning av ekiperingshjälpen varit medgiven. Denna förhöjning uppginge ursprungligen till 100 procent av grundbeloppen, men sedan reservofficerarna enligt beslut av 1923 års riksdag tillerkänts rätt att, såsom tidigare medgivits officerare på aktiv stat, under tjänstgöring kostnadsfritt erhålla vissa utrednings- och remsygspersedlar samt vapen, hade för dem den tillfälliga förhöjningen utgått med allenast 50 procent. För arméns reservpersonal utgjorde sålunda ekiperingshjälpen för det dåvarande sammanlagt 750 kronor för officer med vederlike och 600 kronor för underofficer med vederlike.

För reservofficerare vid marinen — reservunderofficerare fannes icke där anställda — utginge beklädnadshjälpen liksom för motsvarande personal vid armén med ett grundbelopp av 500 kronor, vartill från och med år 1919 kommit en tillfällig förhöjning (extra beklädnadshjälp) med enahanda belopp. Sammanlagt erhöle alltså en reservofficer vid marinen för det dåvarande 1,000 kronor som beklädnadshjälp; därav utginge 600 kronor vid anställning såsom reservofficersaspirant och återstoden vid vunnen anställning såsom reservofficer. Den olikhet, som här gäve sig tillkänna mellan arméns och marinens reservofficerare, syntes i någon mån kunna motiveras därmed, att enligt reglementet för marinen del II, § 213 punkt 1 a), varje kommanderad officer vid flottan vore skyldig att ombord medhava, bland annat, sjökikare och för sådant ändamål hade att vidkännas särskilda kostnader. Det syntes emellertid nämnden kunna ifrågasättas, huruvida icke kronan, i likhet med vad fallet vore vid armén, borde övertaga skyldigheten att tillhandahålla kikare åt såväl aktiva officerare som reservofficerare vid marinen. I samband därmed syntes beloppet av den extra beklädnadshjälpen till marinens

reservofficerare böja jämkas till överensstämmelse med vad som gällde för motsvarande personal vid armén.

Toges den till reservpersonalen utgående ekiperings-(beklädnads-)hjälp — vid marinen jämkad på sätt nyss sagts — till utgångspunkt för bedömandet av de belopp, som lämpligen borde i förevarande hänseende tillkomma officerare och underofficerare m. fl. på aktiv stat, syntes ekiperingshjälp även för sistnämnda personal lämpligen böra begränsas till högst 750 kronor för officer och högst 600 kronor till underofficer.

Då emellertid lönenämnden icke ville grunda ett förslag rörande storleken av den ekiperingshjälp, som lämpligen borde tillkomma den aktiva personalen, allenast på de bestämmelser, som gällde för reservpersonalen, hade lönenämnden ansett sig böra inhämta vissa uppgifter angående de verkliga ekiperingskostnaderna enligt dåvarande prisläge för officerare och underofficerare vid armén och marinen.

Med stöd av ifrågavarande uppgifter hade lönenämnden låtit uppgöra en beräkning av kostnaden för de viktigaste persedlar, som inginge i utrustningen för officerare och underofficerare vid armén och marinen. Av denna beräkning, vid vars upprättande hänsyn dock icke tagits till de i vissa fall synnerligen dyrbara paradpersedlarna m. m., framginge, att kostnaderna för den första uppsättningen av uniforms- och övriga persedlar, som det åläge aktiva officerare och underofficerare med vederlikar att anskaffa, uppginge till i runt tal nedanstående belopp, nämligen:

vid armén:

för officer vid infanteriet till omkring	1,000 kronor
» underofficer vid infanteriet till omkring	940 »

vid marinen:

för officer vid flottan till omkring	1,100 kronor
» underofficer vid flottan till omkring	860 »

Vid armén ställde sig motsvarande kostnader för personal vid andra truppslag än infanteriet icke obetydligt högre än de ovan angivna; för kustartilleriets personal syntes kostnaderna ungefärligen motsvara de för flottans personal upptagna beloppen.

Av vad sålunda anförts syntes nämnden framgå, att, därest ekiperingshjälp för den aktiva personalen fastställdes till samma belopp, som utginge till reservpersonalen, nämnda förmån icke på långt när skulle täcka de med den första utrustningen förbundna betydande utgifterna, allra minst om man toge hänsyn till kostnaden för paradpersedlarna. Ehuru det på grund härav skulle kunna ifrågasättas, att maximibeloppen för ekiperingshjälp sattes något högre än de belopp, som utginge till arméns reservpersonal, ansåge sig dock lönenämnden under dåvarande förhållanden böra stanna vid att förorda, att ekiperingshjälp för den aktiva personalen begränsades till högst 750 kronor för officer med vederlike samt högst 600 kronor för underofficer med vederlike.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 19 september 1924 funn Kungl. Maj:t vad lönenämnden sålunda föreslagit icke för det dåvarande föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Då lönenämnden nu framlägger förslag till nytt avlöningsreglemente, har nämnden funnit sig böra åter upptaga frågan angående ekiperingshjälp till övervägande. Nämnden har därvid funnit sig böra vidbliva sin i yttrandet den 17 mars 1924 uttalade ståndpunkt, att dylik ersättning bör beredas ifrågavarande personal vid första anställningen.

Beträffande beloppet av nämnda ersättning får lönenämnden erinra där- om, att enligt statsmakternas beslut om ny försvarsorganisation ekiperings- hjälpen till reservpersonalen fastställts till samma belopp, som under de senare åren i sådant avseende utgått, eller vid armén 750 kronor till officer och 600 kronor till underofficer samt vid marinen sammanlagt 1,000 kronor till officer och 600 kronor till underofficer. Med hänsyn härtill och då, en- ligt vad lönenämnden under hand förvissat sig om, ingen nämnvärd ändring i ekiperingskostnaderna inträtt sedan lönenämnden avgav sitt nyssnämnda yttrande, har lönenämnden icke heller i fråga om beloppet funnit skäligt frångå sitt tidigare förslag.

Lönenämnden föreslår alltså, att officer, underofficer samt vederlike, som är skyldig att i tjänsten bära uniform, skall äga att vid första anställningen som sådan, i enlighet med de närmare bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, utbekomma ekiperingshjälp, officer och vederlike med högst 750 kro- nor samt underofficer och vederlike med högst 600 kronor.

Nämnden har gjort en överslagsberäkning av de kostnader, lämnandet av ekiperingshjälp enligt sålunda av nämnden föreslagna grunder skulle med- föra för statsverket. Härvid har nämnden med stöd av de i samband med den nya försvarsorganisationens antagande gjorda beräkningar och under hand från lant- och sjöförsvarets kommandoexpeditioner inhämtade uppgifter funnit sig böra utgå från att för framtiden i medeltal följande antal officerare, underofficerare samt vederlikar ärligen vinna första anställning såsom sådana, nämligen

vid armén:	officerare med veder- likar	84	underofficerare med veder- likar	59
» flottan:	officerare med veder- likar	18	underofficerare	35
» kustartilleriet:	officerare	4	underofficerare	6
» flygvapnet:			underofficerare	1.

Sammanlagt skulle alltså 106 officerare och vederlikar samt 101 under- officerare och vederlikar kunna beräknas ärligen komma i åtnjutande av ekiperingshjälp. Årskostnaden för ekiperingshjälp skulle följaktligen upp- gå till $(106 \times 750 + 101 \times 600 =)$ i runt tal 140,000 kronor.

Att märka är emellertid, att, därest ekiperingshjälp i enlighet med näm- dens förslag beredes personalen, de för närvarande till vissa elever vid krigs- skolan och sjökrigsskolan såsom bidrag till vederbörandes ekiperings utgå- ende stipendier torde böra upphöra att för framtiden utgå.

I 23 § hava bestämmelserna i nuvarande 22 § upptagits oförändrade.

24 §. 24 § motsvarar 23 § i det nuvarande avlöningsreglementet. I fråga om innehållet i denna paragraf har nämnden icke heller funnit skäl föreslå någon ändring.

25 §. I 25 § hava sammanförts bestämmelserna i 24 och 25 §§ av nu gällande avlöningsreglemente. Någon ändring av ifrågavarande bestämmelser har icke synts nämnden vara erforderlig.

26 §. 26 § innehåller bestämmelser rörande ersättning för flyttningskostnad. Enligt dessa bestämmelser, liksom enligt motsvarande föreskrifter i civilför- valtningens och kommunikationsverkens avlöningsreglementen, utgår dylik ersättning endast vid flyttning från en ort till en annan.

Häri har nu den ändring ifrågasatts, att ersättning för flyttningskostnad jämväl skulle tillkomma beställningshavare, som på grund av omplacering inom förläggningssorten nödgas flytta till anvisad tjänstebostad.

Aven om lönenämnden icke vill förneka, att visst fog kan finnas för att i förevarande hänseende likställa dylik flyttning med flyttning från en ort till en annan, anser sig nämnden icke kunna för här avsedda, endast undantagsvis förekommande fall föreslå ändring av hithörande bestämmelser. För övrigt lärer, därest föreliggande omständigheter prövas därtill föranleda, Kungl. Maj:ts icke sänka möjlighet att av tillgängliga medel i en eller annan form bereda vederbörande gottgörelse för kostnad, varom här är fråga.

Vad stadgandet i 3 mom. av förevarande paragraf beträffar, har arméförvaltningen i anslutning till det av ämbetsverket framlagda förslaget till ändring av 4 §, femte stycket, andra punkten, ifrågasatt sådan omredigering av nämnda stadgande, att flyttningsersättning jämväl skulle utgå till förvaltaraspirant. Av förut åberopade P. M. från chefen för intendenturstaben synes emellertid framgå, att tillräckliga skäl icke föreligga att biträda berörda förslag.

Då nämnden ej heller i övrigt funnit skäl till någon ändring av stadgandena i nu förevarande paragraf, har nämnden — bortsett från en formel ändring i 3 mom. — i sitt förslag till nytt avlöningsreglemente upptagit bestämmelserna oförändrade.

I de i 27—30 §§ meddelade stadgandena hava myndigheterna icke ifrågasatt ändring och synes ej heller nämnden skäl härtill föreligga. 27—30 §§.

Enligt denna paragraf utgå såsom förhöjning av fasta lönen i vederbörlig lönegrad särskilda arvoden till vissa beställningshavare vid armén och marinen, bland annat 1,170 kronor till innehavaren av den med bataljonsläkares lön förenade överläkarebefattningen vid garnisonssjukhuset i Stockholm. Enligt den nya försvarsorganisationen har emellertid denna beställning förändrats till en regementsläkarbeställning och har redan genom kungörelsen den 18 juni 1926 angående förlängd giltighetstid och utsträckt tillämpning av officersavlöningsreglementet föreskrivits, att stadgandet i paragrafen, i vad det avser arvode åt beställningshavaren i fråga, skall upphöra att gälla. I överensstämmelse härmed har nu paragrafen omredigerats. 31 §.

Såsom av arméförvaltningen påpekats, har i de av ämbetsverket infortrade yttrandena ifrågasatts införande i reglementet av bestämmelser om dylika arvodens utgående antingen till en del grupper beställningshavare såsom cheferna för trängkåren och officerare vid intendenturkåren, placerade i vissa befattningar, eller till vissa enskilda beställningshavare såsom chefen för ridskolan och tygmästaren i Stockholm.

Då de utredningar i fråga om upptagande i lönesystemet för beställningshavare vid armén av sådana särskilda arvoden, som i förevarande paragraf avses, vilka verkställdes i samband med förberedelserna till 1921 års löne-reglering för den militära personalen, måste anses hava ådagalagt olämpligheten av att i någon större utsträckning avvika från den allmänna grundsatsen, att avlöningen för olika statstjänster bör utgå allenast i form av fast lön enligt den placering på den allmänna löneskalen, som för varje slags beställning befunnits skälig, har arméförvaltningen emellertid funnit sig icke kunna förorda de sålunda uttalade önskemålen om särskilda arvoden.

Lönenämnden ansluter sig till arméförvaltningens ståndpunkt härutinnan.

I fråga om bestämmelserna i 32—34 §§ har lönenämnden icke funnit skäl föreligga att föreslå någon ändring. 32—34 §§.

35 §. Ej heller beträffande denna paragraf har anledning till ändring synts lönenämnden föreligga.

I en till nämnden remitterad skrivelse har marinöverdirektören gjort framställning om sådan ändring i gällande bestämmelser rörande marinöverdirektörsbeställningens tillsättande, att fullmakt skulle utfärdas å beställningen.

Över berörda framställning, som biträts av marinförvaltningen, har nämnden denna dag avgivit särskilt yttrande, däri nämnden med avstyrkande av marinöverdirektörens förslag, förordat den ändring i fråga om nämnde beställningshavares anställningsform, att förordnande å beställningen meddelas för viss tid, i stället för, såsom nu, tillsvidare.

36 §. Genom förenämnda kungörelse den 18 juni 1926 angående förlängd giltighetstid och utsträckt tillämpning av officersavlöningsreglementet har föreskrivits, att, i den mån de vid 1925 års riksdag beslutade ändringarna av försvarsväsendets organisation under budgetåret 1926—1927 träda i kraft, stadgandet i 36 § angående arvoden till chefen för ridskolan samt chefen för skjutskolan för infanteriet och kavalleriet skall upphöra att gälla. Detta har av nämnden iakttagits i det förslag till ny lydelse av paragrafen i fråga, nämnden nu framlägger. Då vidare ledningen av remonteringsväsendet enligt den nya försvarsorganisationen skall överflyttas å inspektören för kavalleriet, har stadgandet om chefens för remonteringsstyrelsen arvode icke upptagits i förslaget.

Enligt den nya försvarsorganisationen skola vissa kompaniofficerare, som förordnas till adjutanter eller lärare vid arméns undervisningsverk, under tiden för förordnandet frånträda innehavande lön på stat vid vederbörligt truppförband och i stället åtnjuta i skolornas stater föreskrivna arvoden. Detsamma gäller adjutanten vid militärbefälet för Övre Norrland och synes, enligt vad Kungl. Maj:ts proposition nr 50 till 1925 års riksdag och första särskilda utskottets utlåtande nr 1 vid samma riksdag giva vid handen, vara avsett att tillämpas i fråga om kaptener och löjtnanter vid luftvärnsartilleriregementet. I sagda utskottsutlåtande har ock uttalats, att den för stridsvagnsbataljonen avsedda personalen förutsatts att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t skulle äga att utfärda, kvarstå vid vederbörliga infanteritruppförband och på stridsvagnsbataljonens stat uppbära arvoden till lönerna motsvarande belopp, mot vilket uttalande erinran från riksdagens sida icke framställdes. Stadgande härom torde böra inflyta i nu ifrågavarande paragraf. Då lönenämnden ansett en uppräknig av beställningshavarna obehörlig, har nämnden i sitt förslag till avlöningsreglemente allenast intagit stadgande därom, att till vissa befattningshavare vid militärbefälet för Övre Norrland, krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, arméns underofficersskolor, stridsvagnsbataljonen vid Svea livgarde samt luftvärnsartilleriregementet arvoden skola utgå enligt föreskrift i vederbörlig stat till samma belopp som eljest med beställningarna förenade löner.

37—38 §§. I fråga om innehållet i 37 och 38 §§ har lönenämnden icke funnit skäl föreslå någon ändring.

39 §. Vad innehållet i 39 § beträffar, har arméförvaltningen erinrat, att i anslutning till stadgandet i denna paragraf vissa allmänna föreskrifter rörande där avsedda befattningshavares löneförhållanden meddelats i kungörelsen den 31 december 1921 (nr 831) med vissa tilläggsbestämmelser till de militära avlöningsreglementena. Dessa bestämmelser innehöle emellertid endast föreskrifter, huru med arvodena skulle förfaras vid tjänstledighet. Däremot

funnes icke några allmänna föreskrifter meddelade, som reglerade frågor rörande sådana naturaförmåner åt dylik befattningshavare såsom rätt till fri bostad, respektive fri sjukvård och dylikt och ej heller frågan om ersättning för begravningskostnader åt avliden befattningshavares dödsbo. Med hänsyn såväl till den allmänna avfattning, som givits åt ifrågavarande författningsrum, som särskilt därtill, att arméns och marinens avlöningssakkunniga i sitt år 1921 avgivna betänkande gjort det uttalandet, att paragrafen avsåge att innehålla erforderliga bestämmelser till ordnandet av avlöningsförhållandena för i densamma avsedd personal, syntes visserligen redan nu hinder icke böra möta mot, att Kungl. Maj:t ägde utfärda erforderliga kompletteringsföreskrifter rörande angivna avlöningsförhållanden, men hade det syntes arméförvaltningen önskvärt, att genom viss omformulering av paragrafen Kungl. Maj:t erhöle ett tydligt bemyndigande att utfärda dylika föreskrifter. Arméförvaltningen föresloge på grund därav viss ändrad lydelse av paragrafen i fråga.

Då emellertid, på sätt arméförvaltningen själv framhållit, Kungl. Maj:t lärer vara oförhindrad utfärda erforderliga kompletteringsföreskrifter rörande nu ifrågavarande befattningshavares avlöningsförhållanden, har lönenämnden ansett en omredigering av paragrafen obehövligen, och har nämnden på grund härav i sitt förslag till avlöningsreglemente upptagit densamma med oförändrad lydelse.

40 § har ävenledes i förslaget till nytt avlöningsreglemente upptagits med oförändrad lydelse. 40 §.

41 § innehåller stadganden om lönenämnden, dess uppgifter m. m.

Enligt nuvarande lydelsen skall nämnden, i vilken löntagare, förvaltnings- och de allmänna intressena böra vara representerade, bestå av sju medlemmar, vilka jämte lika antal suppleanter för dem, tillsättas av Kungl. Maj:t, varje gång för en tid av tre år. Då det emellertid synes både onödigt och olämpligt att i avlöningsreglementet meddela föreskrift om antalet ledamöter i nämnden och om den tid, för vilken ledamöterna skola utses, hava bestämmelser härom icke upptagits i förslaget. 41 §.

I 42 § i förslaget till nytt avlöningsreglemente har intagits dels bestämmelse om tiden för reglementets ikraftträdande, dels ock ett stadgande av motsvarande innehåll som bestämmelsen i andra stycket av paragrafen enligt dess nu gällande lydelse. 42 §.

Beträffande tiden för ikraftträdandet får lönenämnden erinra om, att nämnden i sitt förenämnda yttrande den 8 december 1925 såsom sin åsikt uttalat, att definitiva avlöningsbestämmelser icke borde komma till tillämpning å annan personal än den, som efter den nya försvarsorganisationens genomförande komme att vara uppförd å aktiv stat. I anslutning härtill och under antagande att övergången till den nya organisationen vid armén slutförts från och med den 1 januari 1928, har nämnden funnit sig böra sätta dagen för det nya reglementets ikraftträdande till den 1 januari 1928.

Vad angår bestämmelserna i andra stycket, vill lönenämnden meddela, att enligt vad nämnden under hand inhämtat, gällande provisoriska officersavlöningsreglemente numera vunnit tillämpning på all därunder hänförlig personal.

Vad slutligen angår den såsom bilaga till nu gällande avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen, får lönenämnden erinra om, att genom förberörda kungörelse den 18 juni 1926 angående förlängd giltighetstid och utsträckt tillämpning av officersavlöningsreglementet i tillägg till tjänsteför-

Tjänsteför-
teckningen.

teckningen angivits vissa beställningar, som antingen tillkommit genom den nya försvarsorganisationen eller genom densamma erhållit förändrad placering i lönehänseende eller ock avsetts att ersätta vissa i tjänsteförteckningen upptagna beställningar. På sätt framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 70 till 1926 års riksdag, upptager emellertid berörda tillägg till tjänsteförteckningen — av skäl, som i propositionen angivits — icke beställningarna för militärbefälhavaren för Övre Norrland, brigadchefer och musikkdirektörer vid infanteriregementena.

I det förslag till ny tjänsteförteckning, lönenämnden nu framlägger, har nämnden upptagit beställningarna för militärbefälhavaren för Övre Norrland och brigadchefer i de lönegrader, vartill desamma hänförts i de vid Kungl. Maj:ts proposition nr 50 till 1925 års riksdag fogade staterna.

Vad musikkdirektörerna vid armén beträffar, har lönenämnden däremot funnit sig böra föreslå viss avvikelse från nämnda stater. Med avseende härå får nämnden anföra följande.

Enligt sagda stater skulle musikkdirektörer finnas uppförda dels i 2. lönegraden i löneplanen O, dels ock i 3. och 4. lönegraderna i löneplanen Uo. Till förstnämnda lönegrad hänfördes musikkdirektör vid truppförband med musikkår om 33 eller 21 man. Annan musikkdirektör, d. v. s. musikkdirektör vid truppförband om 12 man, hänfördes till 3. eller, där han avlagt musikkdirektörsexamen vid musikaliska akademien, 4. lönegraden i löneplanen Uo. Som begynnelselönen i 2. lönegraden i löneplanen O är lägre än begynnelselönen i 4. lönegraden i löneplanen Uo, skulle, därest omförmälda stater följdes, kunna inträffa, att en musikkdirektör vid truppförband med större musikkår finge lägre begynnelselön än en musikkdirektör vid truppförband med mindre musikkår. Då detta icke synes lämpligt, och då de skäl, som föranlett att musikkdirektörer, som avlagt musikkdirektörsexamen vid musikaliska akademien, berättigats åtnjuta lön enligt 4. lönegraden i löneplanen Uo, i och med den beslutade omorganisationen av armémusiken väsentligen torde hava förlorat i betydelse, har nämnden nu ansett sig böra föreslå, att musikkdirektörsbeställningarna vid armén uppdelas på allenast två lönegrader, nämligen 2. lönegraden i löneplanen O och 3. lönegraden i löneplanen Uo. Härvid torde innehavarna av ifrågavarande beställningar lämpligen böra benämnas musikkdirektörer av 1. graden, respektive musikkdirektörer av 2. graden. Vid genomförande av lönenämndens förslag erfordras emellertid en övergångsbestämmelse därom, att de musikkdirektörer, som vid det nya reglementets ikraftträdande åtnjuta lön enligt 4. lönegraden i löneplanen Uo och ock icke överföras till löneplanen O, skola bibehållas vid lön enligt sagda lönegrad, så länge de kvarstå i sådan beställning.

Lönenämnden har vidare vid upprättandet av föreliggande förslag till ny tjänsteförteckning funnit sig böra i vederbörlig lönegrad upptaga fänriks- och underlöjtnantsbeställning vid flygvapnet för den händelse, att utbildning av officersaspiranter skulle komma att anordnas vid nämnda vapen eller beställningshavare i fänriks eller underlöjtnants tjänstegrad eljest komma att där anställas.

Ytterligare har nämnden, i överensstämmelse med vad nämnden föreslagit i sitt den 29 juni 1926 avgivna betänkande rörande reglerande av avlöningsförhållandena för viss civil icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet, ansett sig böra i förslaget till tjänsteförteckning å löneplanen C införa

under 1. lönegraden: vid armén eldare av 1. klassen och montör i Bodens fästning samt vid flygvapnet eldare av 1. klassen;

under 3. lönegraden: vid armén maskinist vid regemente (kår), maskinist vid garnisonssjukhuset i Boden och förste montör i Bodens fästning, vid marinen maskinist vid flottans sjukhus i Karlskrona samt vid flygvapnet maskinist vid kår;

under 4. lönegraden: vid armén övermaskinist i Bodens fästning.

Slutligen har nämnden i sitt förslag till ny tjänsteförteckning ock funnit sig böra iakttaga vissa av Kungl. Maj:t beslutade ändringar med avseende å beställningars benämning. Sålunda har nämnden, sedan Kungl. Maj:t den 21 maj 1926, vad angår kustartilleriet, beslutat utbyta benämningen underofficer av 1. graden mot benämningen flaggunderofficer och benämningen musikstyckjunkare mot benämningen musikflaggjunkare, vidtagit härav betingade jämkningar i tjänsteförteckningen. Vidare har nämnden i anslutning till generalorder den 21 juni 1926 nr F 11 upptagit de till respektive 13., 12., 11. och 10. lönegraderna i löneplanen C hänföda flygingenjörbeställningarna under benämningarna förste flygingenjör, flygingenjör av 1. graden, flygingenjör av 2. graden och flygingenjör av 3. graden.

Såväl i vissa enligt Kungl. Maj:ts beslut till nämnden överlämnade framställningar som i åtskilliga av de av myndigheterna avgivna yttrandena hava yrkanden framställts om ändrad löneställning för vissa beställningshavare. Nämnden har emellertid funnit tillräckliga skäl icke föreligga för frångående av gällande bestämmelser härutinnan, och detta desto mindre som det för närvarande undandrager sig nämndens bedömande, i vad mån den nya försvarsorganisationen kan komma att öva inflytande å olika beställningshavares ansvar och arbetsaligganden.

Till sist vill lönenämnden framhålla, att — utöver ovan å skilda ställen närmare omförmälda ändringsyrkanden — i de i ärendet avgivna yttrandena framställts önskemål om åtskilliga jämkningar i gällande avlöningsbestämmelser, vilka önskemål nämnden emellertid för sin del ansett icke vara av beskaffenhet att böra tillmötesgås.

I handläggningen av detta ärende hava deltagit, förutom undertecknad, ordförande, ledamöterna Afzelius, Näsman, Jansson, Nilsson, Selander och Nyquist, varjämte suppleanten Thörnell närvarit vid den slutliga justeringen av nämndens utlåtande i ärendet.

Särskilda meningar hava därvid tillkännagivits

av *herr Jansson*, som ansett, att, därest en ändring av bestämmelserna i 14 § i enlighet med lönenämndens förslag över huvud taget bör ifrågakomma, ändringen i varje fall icke torde böra vidtagas förrän i samband med den i utsikt ställda allmänna revisionen av de avlöningsreglementen, som grunda sig på kommunikationsverkens lönesystem;

av *herrar Selander och Nyquist* enligt bilagda yttrande (Bil. A); samt

av *herr Nyquist* enligt närslutna yttrande (Bil. B).

Samtliga till lönenämnden i ärendet överlämnade framställningar och yttranden överlämnas härjämte.

Stockholm den 20 oktober 1926.

Underdånigst

KARL LEVINSON.

Olof Ekeröth.

Bil. A.

Särskilt yttrande av Kommendör N. E. F. Selander och Fanjunkare E. Nyquist.

Lönenämnden har vad angår de i avlöningsreglementets 5 § intagna löneplanerna som sin uppfattning uttalat att med hänsyn till att sagda planer fastställdes så sent som vid 1921 års riksdag en genomgående revision av desamma näppeligen nu kunde ifrågakomma, samt att en dylik revision i allt fall icke borde företagas förr än viss tids erfarenhet vunnits i fråga om de verkningar den nya försvarsorganisationen kunde komma att utöva å de olika befattningshavarnas arbetsåligganden.

Den omständigheten att officersavlöningsreglementet fastställdes så sent som vid 1921 års riksdag synes oss knappast hava bort utöva något inflytande på frågan, huruvida en allmän revision av i detsamma intagna löneplaner nu borde företagas. Då nämligen det definitiva manskapsavlöningsreglementet ansågs i fråga om löneplanerna kunna såväl andra som tredje året efter dess fastställelse underkastas rätt väsentliga förändringar, hade någon tvekan på grund av nyssnämnda skäl enligt vår mening icke bort förefinnas för att i motsvarande avseenden nu revidera det provisoriska officersavlöningsreglementet.

Det torde visserligen icke kunna anses uteslutet, att det vid en eventuell revision av löneplanerna skulle på en del håll på grund av bristande erfarenhet kunnat uppstå viss tvekan ifråga om bestämmandet av löneklassernas antal och lönebeloppens storlek m. m. Då emellertid den nya försvarsorganisationen beträffande de bärande principerna ifråga om befattningshavarnas åligganden, så vitt vi kunna se, icke nämnvärt skiljer sig från den gamla organisationen, borde dylika fall hava inskränkt sig till jämförelsevis få och borde enligt vår uppfattning icke hava utgjort något hinder för att redan nu verkställa en undersökning beträffande här berörda förhållanden. Vi anse sålunda att en *saklig granskning av löneplanerna* hade bort företagas i samband med uppgörande av föreliggande förslag; detta desto mer som det nu gällt att framlägga förslag till definitivt avlöningsreglemente, i vilket löneplanerna utgöra bland de mest betydelsefulla delarna, och som de hörda myndigheterna så gott som undantagslöst på anförda skäl uttalat sig för en höjning av lönebeloppen för officerare och underofficerare.

Bil. B.

Fanjunkare Nyquist med särskilt yttrande.

§ 14.

Lönenämnden har vad denna paragraf angår föreslagit, att de nu gällande avdragsfria dagarna för sjukdom och semester, tillsammans 45 dagar per kalenderår, skola ändras därhän, att sjukdoms- och semesterdagar skiljas åt. varvid nu stadgad semestertid bibehålles oförändrad men ledighet för sjukdom utan löneavdrag fastställas till 15 dagar per kalenderår.

En dylik föreskrift skulle för de lägre befattningshavarna komma att innebära en minskning i jämförelse med antalet nu medgivna avdragsfria dagar för sjukdom och semester, en anordning, som icke synes mig försvarbar

särskilt med hänsyn till det samtidigt gjorda medgivandet att den militära personalens tjänstgöringsförhållanden äro ägnade att utsätta densamma för större sjukdomsrisk än övriga statens befattningshavare. Därtill kommer att vid befordran från manskapsgrad till beställning som underofficer den senare erhåller betydligt reducerade förmåner ifråga om avdragsfria sjukdagar.

Det av nämnden föreslagna särskiljandet av semester- och sjukledighet anser jag i princip riktigt, men böra sjukdagarna fastställas till det av arméförvaltningen föreslagna antalet, *45 dagar per kalenderår*.

Skulle detta icke vinna Kungl. Maj:ts bifall, hemställer jag, att *sjuk- och tjänstledighetsdagar fastställas till 60 dagar per kalenderår för alla dem, på vilka officersavlöningsreglementet kommer att äga tillämpning*.

§ 19.

I denna paragraf 1. mom. finnes infört ett stadgande att den beställningshavare, som anvisas tjänstebostad, är »skyldig att bebo densamma».

Jag har inom nämnden yrkat att detta stadgande skulle ur paragrafen utgå.

Redan 1921 då förslag till det provisoriska avlöningsreglementet framlades, uttalades av vissa myndigheter, betänkligheter mot införandet i avlöningsreglementet av ifrågavarande stadgande. Sålunda anförde arméförvaltningen i sitt yttrande: »I fråga om den ersättning, som skulle utgå för begagnandet av anvisad bostad, förutsatte arméförvaltningen, i anledning av vad de sakkunniga därom anförde, att ersättningsbeloppen i varje fall icke bestämdes till så höga belopp, att vederbörande för bostadens disponerande komme att få vidkännas en verklig minskning i sina avlöningsförmåner».

Marinförvaltningen framhöll, att den i 19 § intagna föreskriften om skyldighet för vederbörande att bebo anvisad lägenhet borde modifieras. Enligt ämbetsverkets åsikt borde avdragen för tjänstebostad icke fastställas i förhållande till hyresprisen å orten, utan efter sig företeende omständigheter, dock högst till belopp, motsvarande inkvarteringsbidragen, förhöjda med 37 %, varigenom de komme i samma relation till avlöningen som nu var förhållandet.

Dåvarande departementschefen uttalade »att han hyste den uppfattningen, att de av nyssnämnda myndigheter uttalade farhågorna icke skola komma att besannas, då det givetvis måste förutsättas, att de beslutande myndigheterna komme att med nödig varsamhet tillämpa ifrågavarande stadgande».

Under den tid ifrågavarande bestämmelse i avlöningsreglementet ägt tillämpning har erfarenheten i vissa fall också givit vid handen, att ej den hänsyn alltid tagits till de på en bostads trevnad inverkan faktorerna »läge och beskaffenhet i övrigt» som, tillsammans med hyrespriset på orten, böra vara avgörande vid hyresbeloppets fastställande. Hade ej här omnämnda bestämmelse varit införd skulle i många fall befattningshavare varit i tillfälle anskaffa bostad på orten till billigare pris, särskilt om hänsyn togs till de otrevlighetsmoment, vilka så gott som alltid medfölja en bostad belägen i ett kasernetablissemant.

P. M.

angående intendents- och förvaltaraspiranternas utbildning,
tjänstgöring och avlöning.

I. Intendentsaspiranter.

Dessa anställas för en tid av två år, räknat fr. o. m. den 15 oktober (innevarande år fr. o. m. den 8 oktober) det år, anställning vinnes. Under tiden 15 oktober till slutet av nästkommande februari månad (1. anställningsåret) pågår teoretisk utbildning vid till intendenturstaben och Stockholm förlagd militärförvaltningskurs. På denna kurs följer omedelbart en 3 veckors utbildning vid något av arméns intendenturförråd i Stockholm eller Karlsborg, varvid eleverna fördelas med hälften på varje förråd. Fr. o. m. ingången av april månad vidtager praktisk utbildning vid kassaförvaltning tillhörande armén, eventuellt vid intendenturförråd eller intendenturkompani, och pågår denna tjänstgöring intill februari månad nästkommande år (2. anställningsåret). Denna praktiska utbildning kan äga rum såväl i Stockholm som i landsorten. Ett visst antal aspiranter beordras nämligen alltid att upprätthålla regementsintendentsbefattningar eller likställda befattningar, vars ordinarie innehavare äro kommenderade såsom chefer för vissa skolor, eller befattningar, som av olika anledningar äro vakanta. Från slutet av februari t. o. m. maj (2. anställningsåret) genomgår intendentsaspiranten 2. årets teoretiska kurs vid militärförvaltningskursen i Stockholm. Tiden därefter intill anställningstidens slut den 14 oktober samma år tjänstgör intendentsaspiranten i regel såsom lärare och instruktör vid kommissarie- eller krigskassörskolor, vilka innevarande år varit förlagda å nedanstående platser nämligen: Rommehed, Ljungbyhed, Kristianstad och Ystad.

Intendentsaspiranten åtnjuter flyttningsersättning samt avlöning efter G-ort intill tidpunkten för intendensexamens avläggande (maj 2. anställningsåret). Efter intendensexamens avläggande avlönas intendentsaspiranten efter sitt regementes förläggningsort, och utgår tillfällig avlöning i enlighet med bestämmelserna i S. F. S. nr 831/1921.

Samtliga intendentsaspiranter äro sålunda beordrade till tjänstgöring i Stockholm under en sammanlagd tidrymd av 8 månader i tvenne omgångar. Under den tid, militärförvaltningskursen icke pågår, tjänstgöra intendentsaspiranterna antingen i Stockholm eller i landsorten, beroende på värest behov av arbetskraft föreligger. Det förekommer dock att elever få tjänstgöra i Stockholm under hela kommenderingstiden intill tidpunkten för intendensexamens avläggande.

Intendentsaspiranten verkställer nästan undantagslöst flyttning till Stockholm. Nu gällande avlöningsbestämmelser för intendentsaspiranter synas väl avvägda.

II. Förvaltaraspiranter.

Dessa anställas även för två år, räknat från den 15 oktober det år, anställning vinnes. Under ifrågavarande tid ordnas utbildningen sålunda:

15 oktober (1. anställningsåret) — januari (2. anställningsåret) tjänstgör förvaltaraspirant vid något truppförbands huvudförråd, vid något av arméns centrala intendenturförråd eller vid något av intendenturkårens kompanier.

Februari (2. anställningsåret) — följande maj månad äger utbildning rum vid till arméns intendenturförråd i Stockholm förlagd särskild så kallad förvaltarkurs.

Återstående del av anställningstiden, juni—14 oktober (2. anställningsåret), tjänstgör förvaltaraspiranten i regel såsom befäl och biträdande lärare vid kommissarie- och krigskassörskolor.

Förvaltaraspirant åtnjuter icke flyttningersättning och avlönas under hela kommenderingstiden efter sitt regementes förläggningsort. Efter förvaltar-examens avläggande i maj (2. anställningsåret) åtnjuter förvaltaraspiranten tillfällig avlöning i enlighet med bestämmelserna i S. F. S. n:r 831/1921.

Under kommenderingstiden kan förvaltaraspiranten *med visshet* endast påräkna kommendering i Stockholm under den tid av omkring tre månader som förvaltarkursen varar, varför han endast i undantagsfall verkställer flyttning till denna plats. Under den tid utbildning vid förvaltarkursen ej pågår, har förvaltaraspiranten att räkna med kommenderingar till olika platser. Över huvud taget måste han räkna med att kunna bli kommenderad till vilken plats som helst inom riket, där intendenturanstalt, intendenturtrupp eller truppförband finnes förlagd, och måste vara beredd på att vid upprepade tillfällen byta tjänstgöringsort. Det torde ej kunna bestridas, att dessa kommenderingar för förvaltaraspiranten äro ekonomisk betungande. Ofta tillhöra förvaltaraspiranterna truppförband förlagda i landsorten (C och D-ortsgrupperna). Att de under kommendering till exempelvis Stockholm eller Boden fortfarande skola avlönas efter sitt truppförbands förläggningsort kan icke vara rättvist, särskilt när man betänker, att åtskilliga av förvaltaraspiranterna äro gifta och sålunda måste hava hushåll på tvenne platser.

Allt talar för att något måste göras för att förbättra förvaltaraspiranternas avlöningsförhållanden under utbildningstiden. Chefen för intendenturkåren äger att årligen antaga 8 underofficerare såsom förvaltaraspiranter. Det har dock under de senaste åren aldrig inträffat, att detta antal blivit fulltaligt, utan hava ansökningar inkommit från i medeltal endast 4 à 5 underofficerare varje år. Anledningen till att så få underofficerare ansöka om anställning som förvaltaraspiranter torde i väsentlig mån vara att söka i avlöningsförhållandena under utbildningstiden. I stort sett torde man hava tvenne utvägar att välja på för åstadkommandet av bättre avlöningsvillkor för förvaltaraspiranterna. Den ena utvägen vore att tillfällig avlöning finge utgå i enlighet med bestämmelserna i S. F. S. n:r 831/1921, och den andra att förvaltaraspiranterna tillerkändes avlöning efter Stockholms Ortsgrupp efter samma grunder, som äro bestämda för intendentsaspiranterna.

Då den förre utvägen av flera skäl icke lämpligen synes kunna ifrågakomma, återstår såsom den enda framkomliga vägen, att tillerkänna vederbörande, i likhet med intendentsaspiranterna, rätt till Stockholmsavlöning. Emellertid förekommer ofta att förvaltaraspiranten fullgör sin första tjänstgöring vid eget regementes huvudförråd. Med anledning härav torde den bestämmelsen böra utfärdas att avlöning efter Stockholms Ortsgrupp till förvaltaraspirant utgår endast vid kommendering utom eget regementes förläggningsort och endast intill tidpunkten för förvaltarexamens avläggande (maj 2. anställningsåret).

Några skäl för att tillerkänna förvaltaraspiranterna ersättning för flyttning till Stockholm synas icke föreligga.

Stockholm den 20 oktober 1926.

K. E. W. Söderhielm.
Chef för Intendenturstaben.